

SEDEM DNI

»Podganji komunizem«

Akademik dr. Boško Gluščević je v Budvi izjavil, da vodi Slovenija napredni koncept nacionalnega gospodarstva in na ta način izvaja nekakšen rop stoletja, seveda nasproti drugim jugoslovanskim federalnim enotam. V zadnjih štirih letih je Slovenija povečala svoj delež v družbenem proizvodu Jugoslavije z 18 na 22 odstotkov in tako ukradla (besede dr. Gluščevića) preostanek države najmanj 2,2 milijarde dolarjev. Kaže torej, da suverene republike ne smejo povečevati deleža v družbenem proizvodu skupne države. Ali drugače rečeno, vse štiri od sebe, kišta piva, pečen odojek in plošča Lepe Brene. Dokler gre, potem pa skupinska smrt v bedi. To, kar je kolega Igor Guzelj imenoval »podganji komunizem«.

Vendar Slovenci še nismo dokončno vrgli puške v koruzo, delamo tako, kot da bi bil imenovan komunizem samo slaba šala. Jože Smole je na primer v Kobariду nam (še bolj pa Italijanom) izjavil, da Jugoslavija kljub prepričanju ne razpada, res pa da je, da naši prepri v tujini vzbujajo začudenje. Italijani so zdaj menda pomirjeni, mi pa še ne. Ko to pišemo, namreč še

ni bilo srede, ko naj bi vodstvo ZK Jugoslavije razpravljalo, za kakšno Jugoslavijo so pravzaprav jugoslovanski komunisti.

V pripravah na obračun se še naprej vrste predvsem srbski napadi na predsednika predsedstva CK ZKJ Stjepa Šuvarja. Na seji beograjskega mestnega komiteja (torej ne v kakšni zakatni vasi) je bilo rečeno: »Človek kot Stipe Šuvar, ki ima tako odklonilno stališče do Srbije in ki jo tako hudo sovraži, ni more biti vodja jugoslovanskih komunistov. Beograjski in srbski komunisti zahtevajo tudi izredni kongres.«

Nekoliko drugače je zavrelo v Makedoniji. Vevčanci, prebivalci vasi, katere staro in mlado so pred pol drugim letom z električnimi palicami zaradi nekakšne vode pretepali pri padniški posebne enote milice, so se preselili pred poslopje občinskega komiteja ZK v Strugi in zahtevajo njegov nepreklicen odstop. Struški občinski veljaki naj bi bili tisti, ki so priklicali pendreke in sicer poštenim ter predvsem delavnim Vevčancem po vsej Makedoniji poskrbeli image upornikov iz sebičnosti. Vevčanci pa si

samo niso pustili vzeti vode za makedonski Neum, pri čemer jih je podprla vsa Jugoslavija. Resnica o vodi in Vevčanah bo prej ali slej znana tudi Makedoncem, dodati pa je treba, da so Vevčanci ljudje, ki si tak upor lahko privoščijo. Vse za delo sposobno je namreč v tujini, domov prihaja ženam, otrokom in staršem na stoitsoče mark. Te pa so temelj ekonomske neodvisnosti vasi. Vevčanci imajo od svoje države in oblasti neodvisno blagostanje, zdaj pa so si zaželeli še malo resnice in svobode. Ni blagostanja brez svobode. Kaže, da bodo uspeli, v Strugi in Skopju je rahla panika.

Za slovensko presenečenje minulega tedna pa je poskrbel Miha Ravnik, predsednik naših sindikatov. Vprašal se je namreč, ali je sindikat to še mesto v SZDL. In nadaljeval, da »sindikati nismo politična organizacija... nismo organizirani na osnovi ideologije, ampak interesa delavcev«. Vprašanje je, ali se Ravnik (doslej dokaj anemična politična figura) zaveda, kako neznanskega duha v steklenici skuša preklicati na dan. Ali pa Ravnik to še kako ve in je kot zvest človek sistema samo pohitel s tistim, kar se bo prej ali slej nedvomno zgodilo. Če zadevo spremljaš v korak, ti bo težje ušla iz rok. Mogoče je tudi tretje. Da bo sindikat sindikat. Z Miho Ravnikom ali brez njega.

M. BAUER

Ogromen ideološki preboj

Mencingerjevo priznanje Mikuličevi komisiji

Če so razlike v Jugoslaviji tako velike, da je družbeni proizvod na prebivalca v Sloveniji sedemkrat večji kot na Kosovu, potem je možen oziroma upravičen obstoj različnih, seveda primerljivih gospodarskih sistemov, je dejal znani slovenski ekonomist dr. Jože Mencinger na šoli za vodilne delavce na Brdu.

Dokaj nepričakovano je dal priznanje Mikuličevi komisiji, ker je pri nas prva načela vprašanje lastnine. Povabljen k sodelovanju je dr. Mencinger, podobno kot dr. Aleksander Bajt, Mikuličevu povabilo odklonil, kasneje pa je ugotovil, da je komisija naredila več, kot je bilo moč od nje pričakovati. Prišlo je do ogromnega ideološkega preboja, ki ga ni nihče pričakoval. Komisija je sodelovala v temelj ekonomskega sistema,

• DR. MENCINGER V NOVEM MESTU — OK ZSMS Novo mesto in društvo sociologov in politologov Dolenjske bosta organizirala v sredo, 1. februarja, ob 18. uri v konferenčni dvorani hotela Metropol svobodno katedro o možnostih za jugoslovansko gospodarsko reformo. V razgovoru bo sodeloval dr. Jože Mencinger.

družbeno lastnino in samoupravljanje kot dve njegovi svetlini, in oba temelja našega sistema močno načela. Hkrati pa je prišlo do popolne teoretske zmede. Mnogi še vedno prisegajo na družbeno lastnino in samoupravljanje, ne zavedajo pa se, da družbeno lastnina in trg kapitala ne gresta skupaj, kakor ne gresta po Mencingerjevem mnenju skupaj samoupravljanje in trg delovne sile.

Sedanje razmere so zelo nejasne, saj v Jugoslaviji niti tega ne vemo več, kakšen je naš družbeni proizvod. Poleg stagnacije je velika ovira inflacija, ki jo je moč ustaviti le z ustrezno denarno in davčno politiko. Zelo nesmiselno pa je napovedovati, kakšna bo letos inflacija, kajti v tako negotovih razmerah takšno napovedovanje ni več neškodljivo, saj vsi pričakujejo, da bo napovedana inflacija najmanj tolikšna, in to pričakovanje vgradijo v svoje ravnanje. (Glas)

NA SLABEM GLASU

KOČEVJE — Udeležba na predstavitvi knjige Janeza Janše »Na svoji strani«, ki je bila v dvorani srednje šole v Kočevju, je bila izredna. Mnogi so stali kar na hodnikih in v okoliških prostorih, ker pa ni bilo ozvočenja, so slišali le malo ali nič. Zato so nekateri glasno zahtevali, naj Janša na vprašanja odgovarja glasneje Janša pa: »Ne morem. Veste, da sem na slabem glasu.«

Naša anketa

Vrniti odvzeto zemljo?

Po vojni smo bili priča večkratnim zasokom v odnosu do zasebne kmetijske zemlje. Zlasti nemirno stanje je bilo od osvoboditve pa tja do sredine šestdesetih let. V tem obdobju so na nekaterih območjih v Sloveniji kmetje na razne načine in iz različnih vzrokov izgubili večje ali manjše dele svojih obdelovalnih površin, ki so postale družbena lastnina. Kaj se je potem s to zemljo dogajalo, je tudi znano. Postala je poligon za najrazličnejše poizkuse družbene kmetijske proizvodnje, ki so se v glavnem bolj klavrnino končali, dele odvzete zemlje pa so dobili v našem celotnem prejšnji lastniki ali tisti, ki so jo bili pripravljeno obdelovati. V zadnjem času se pojavljajo zahteve, naj bi to zemljo vrnili prejšnjim lastnikom, zlasti tistim, ki jo potrebujejo za smotno kmetijsko proizvodnjo in so jo pripravljeno obdelovati, za kar so tudi usposobljeni. Še več, tudi drugo zemljo v družbeni lastnini, ki leži neizkoriščena, naj bi ponudili v odkup ali v najem kmetom. Na prvi pogled je to vprašanje enostavno, saj se ujema z geslom zemljo tistemu, ki jo obdeluje, vendar pa se skriva v njem tudi določen politični naboj.

JOŽE STARIHA, kmet iz Draščev: »V naši družini niti v bližnji okolici ne poznam primerov, da bi ljudem po vojni odvzeli zemljo. Če pa bi jo že vračali, naj bi jo dali tistim, ki bi jo zares obdelovali. Mislim, da bi bilo celo boljše, če bi prešla v privatne roke, kot da ostane v družbenem sektorju, kajti na družbenih posestvih je vedno izguba, kmet pa je ne sme prikazati. Prav bi bilo, da bi razmislili tudi o privatni zemlji, ki je sedaj v pušči.«

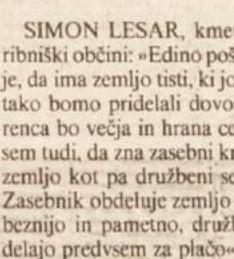
JANEZ JERMAN, kovinostrugar s Tanče gore: »Sem polkmet, saj imamo doma zaščiten kmetijo in veliko zemlje. Pametno bi bilo, da bi kmetom vrnili odvzeto zemljo, toda sam dobro vem, da samo zemlja še ni dovolj. Pri nas bi morali spodbujati kmetijstvo z različnimi olajšavami. Boli pa me, da ljudje niti v kmetijstvu, ki bi lahko imelo pomembno vlogo pri reševanju iz naše krize, ne vidijo bodočnosti, ker morajo svoje prideleke prodajati pod ceno.«

JOŽE SPRINGER, delavec v Novolesu, Podgora: »Menim, da bi morali še enkrat preveriti, kako je bila zemlja odvzeta kmetom, in jo tistim, ki so jo pripravljeno obdelovati, tudi vrniti. Dostikrat se namreč dogaja, da kmetom primanjkuje površin za racionalno kmetovanje, medtem ko leži lepa družbena zemlja v pušči. Seveda pa se enako dogaja tudi z zemljo, ki je v privatni lastni. Tudi tu bi morali napraviti več redov.«

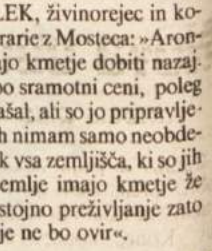
IVAN KOZOLE, glavni direktor M-Agrokombinata Krško: »V naši delovni organizaciji je tudi nekaj take zemlje, ki je bila pridobljena z arondacijo. Vendar pa gre pri nas le za zelo majhne površine in takrat, ko je arondacija potekala, je bilo vse tudi pravno urejeno, tako da sedaj ne pričakujemo problemov v zvezi s tem. Če pa bi se pojavile kakšne posebne zahteve, jih bomo tudi sedaj reševali po pravni poti, se pravi prek sodišča.«

FRANC BUT, vodja pospeševalne službe TOK kmetijstva KG Kočevje: »Arondacija je imela smisel in bi bila vrnitev zemlje kmetom v nekdanjih parcelah koraj nazaj. Zemljo naj ima tisti, ki jo obdeluje. Na Kočevskem smo že leta 1982, se pravi precej pred ustanovitvijo kmečke zveze, začeli družbeno zemljo dajati tako imenovanim družinskim kmetijam. Nekatera območja občine smo celo že v celoti opredelili za kmetovanje na družinski način. Narobe pa je bilo, ko smo celo arondirano zemljo drobili in jo prepuščali nekmetom.«

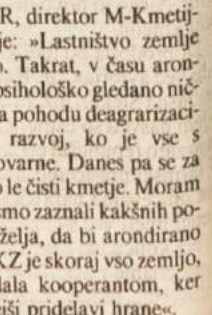
SIMON LESAR, kmet iz Zapotoka v ribniški občini: »Edino pošteno in pametno je, da ima zemljo tisti, ki jo obdeluje. Samo tako bomo pridelali dovolj hrane, konkurenca bo večja in hrana cenejša. Prepričan sem tudi, da zna zasebni kmet bolje delati z zemljo kot pa družbeni sektor kmetijstva. Zasebnik obdeluje zemljo kot lastnik z ljubeznijo in pametno, družbeni kmetijci pa delajo predvsem za plačo.«

IVAN CURHALEK, živinorejec in kooperant brežiške Agrarie z Mostecam: »Arondirano zemljo morajo kmetje dobiti nazaj. Plačevali so jim jo po sramotni ceni, poleg tega jih ni nihče vprašal, ali so jo pripravljeno odstopiti. V mislih nimam samo neobdelanih površin, ampak vsa zemljišča, ki so jih odvzeli kmetom. Zemlje imajo kmetje že tako premalo za dostojno preživljanje zato upam, da za vračanje ne bo ovir.«

NIKO ZAJC, kmet iz Boštanja: »Edino pravilno bi bilo, da bi kmetom vrnili zemljo, ki jim je bila nasilno odvzeta. Zdi se mi, da taka dejanja niso bila nič kaj v skladu z našo družbeno ureditvijo, ki se navzven razglaša za najbolj pravično in humano. Mislim, da bi se morali kmetje, ki so bili na ta način oškodovani, bolje povežati, da bi lahko učinkovito zahtevali in tudi dosegli svojo pravico.«

DRAGO KOTAR, direktor M-Kmetijske zadruga Trebnje: »Lastništvo zemlje sploh ni pomembno. Takrat, v času arondacij, je bila zemlja psihološko gledano nič vredna, saj sta bila na pohodu deagrarizacija in policentrični razvoj, ko je vse s podeželja hitelo v tovarne. Danes pa se z zemljo ne potegujemo le čisti kmetje. Moram pa reči, da pri nas nismo zaznali kakšnih posebnih pritiskov ali želja, da bi arondirano zemljo vrnili. Naša KZ je skoraj vso zemljo, od blizu 500 ha, dala kooperantom, ker stremimo k smotnejši pridelavi hrane.«

V Kočevju so na Janševi strani

Janez Janša je v Kočevju predstavil svojo knjigo »Na svoji strani« — Protestna pisma iz Kočevja na naslove CK ZK Vojvodine, Srbije in Jugoslavije

KOČEVJE — Predstavitve knjige Janeza Janše »Na svoji strani« je bila 20. januarja v Kočevju. Ob tej priložnosti je avtor odgovarjal na vprašanja poslušalcev o svoji knjigi in tudi o dogajanjih okoli ljubljanskega procesa proti četverici.

Dvorana je bila za to priložnost nabito polna. V uvodu je Janez Janša povedal, da je dobil prve vesti o protestih zaradi procesa prav po zaslugi Kočevja. To sta bila prispevka v Delu o protestnem shodu v Kočevju in kasnejši predlog delegatke iz Kočevja (Lea Orazem) v republiški skupščini, naj skupščina obravnava in razsvetli dogajanja v zvezi s procesom. Zato se je še s posebnim zadovoljstvom odzval vabilu na pogovor v Kočevje.

Večina vprašanj in odgovorov se je nanašala na že znane zadeve v zvezi s procesom in na današnja dogajanja v

• Z razgovora so poslali tudi protestna pisma CK ZK Vojvodine, Srbije in Jugoslavije, da slovenski narod ne dovoljuje, da se kdo meša v naše notranje razmere, dokler se sami vzdružimo. Ne dovolimo niti blatenja obsojene četverice, saj je bil proces očitno montiran, in tudi ne napadov na vodilne slovenske politike in voditelje v naši republiki. Slovenski narod si bo pisal sodbo sam. Prisotni so s ploskanjem odobrili vsebino pism.

Sloveniji in Jugoslaviji. Zato naj na kratko ponovimo le nekaj Janševih odgovorov:

— Ni nas aretirala vojska, ampak slovenska policija. Del slovenske politike ima še vedno prevelik vpliv na re-

presivni aparat. Malo odločitev se sprejema resnično v skupščini, več — tudi o kadrovskih rešitvah — na lovih in drugod. Večina tistih, ki so prišli na stoličke dirigirano, ni za neposredne volitve. V tajnem dokumentu (zaradi katerega so bili obsojeni) so določbe, ki so po Janševem mnenju nezakonite, protustavne in ki niso v skladu s pravno državo, kar je ugotovila tudi posebna skupščinska komisija.

Na vprašanja v srbohrvaščini: Našelj-

JANŠA V KOČEVJU — Na fotografiji je poleg Janeza Janše še eden od organizatorjev razgovora, Ive Stanič. (Foto: Primc)

te mi države ali pa vsaj eno državo, kjer se izdaja vojaške tajne ne kaznuje! Zakaj naj bi bil kaznovan Borštnerjev predpostavljeno, saj je bil Borštner na takem delovnem mestu, na katerem mu je bil tisti tajni dokument dostopen? Je Janša odgovoril, da je taka država na primer Luksemburg, kjer izdaje vojaške tajne ni, saj ta država tudi vojke nima, takih držav pa je še nekaj, in da so v JLA pravilniki in spiski oseb, kakšni dokumenti so komu lahko dostopni, in da Borštnerja ni bilo na spisku, kjer so bili naštet tisti, ki jim je bil tisti, zanje usodni, dokument dostopen, a zaradi tega ni bil kaznovan noben Borštnerjev predstojnik.

J. PRIMC

• Cerkevna oblast in komunizem imata nekaj skupnega — grešijo lahko samo bogovi.

• Ideologija je kot barvna slepota — vse vidi črno-belo.

M. BRADAČ

Delam, delam, delam...

Novi predsednik Zveznega izvršnega sveta bo imel pred seboj skoraj nerešljivi uganki: kako ugnati inflacijo in kako doseči, da naše plače ne bodo podobne bolj miliščini kot nekdanji tako idealno zamišljenemu osebnemu dohodku. Zakaj taka črnoglednost? V tabeli, ki jo prilagamo in ki ne potrebuje komentarja, je jasno razvidno, kako daleč smo zaostali v primerjavi z razvitenimi zahodnoevropskimi državami v osebnem standardu.

proizvod	SFRJ	Švica	Italija	Francija	ZRN
kg kruha	29 min.	13 min.	10 min.	20,9 min.	11,2 min.
kg junetine	6 ur 6 min.	1,4 ure	41 min.	1,55 ure	1,50 ure
stekl. piva	23 min.	2,5 min.	6 min.	7 min.	3,5 min.
liter mleka	18,5 min.	5,1 min.	5,1 min.	6,5 min.	4,2 min.
liter olja	2 uri	10,5 min.	12 min.	14 min.	25,2 min.
čevlji	30 ur	8 ur	4 ure	16 ur	8,30 ure
plašč	152 ur	45 ur	22 ur	45,15 ure	19,35 ure
liter bencina	39 min.	3 min.	6,6 min.	7,5 min.	2,7 min.
pralni stroj	68 dni	22 dni	10 dni	16 dni	15 dni
harnvi TV	182 dni	15 dni	17 dni	18 dni	10 dni
avtomobil	60 mes. (lad)	5 mes.	8 mes. (fiat)	9 mes. (R 19)	6 mes. (golf)

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 14
z dne 23. januarja 1989

država	valuta	tečaj	za devize, efektivno, črke, kreditna pisma in poštne nakaznice	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	4936,76	4944,18	4951,60
Avstrija	šiling	100	43511,46	43576,83	43642,20
Kanada	dolar	1	4732,31	4739,42	4746,53
Danska	krona	100	78866,23	78984,71	79103,19
Finska	marka	100	132168,99	132367,54	132566,09
Francija	frank	100	89735,01	89869,81	90004,61
ZR Nemčija	marka	100	305728,72	306188,00	306647,28
Grcija	drahma	100	3682,74	3688,27	3693,80
Irska	funt	1	8190,31	8202,61	8214,91
Italija	lira	100	416,97	417,60	418,23
Japonska	jen	100	4394,28	4400,88	4407,48
Kuvajt	kv. dinar	1	19685,53	19715,10	19744,67
Nizozemska	gulden	100	270824,02	271230,87	271637,72
Norveška	krona	100	84141,66	84268,06	84394,46
Portugalska	escudo	100	3727,86	3733,46	3739,06
Švedska	krona	100	89692,12	89826,86	89961,60
Švica	frank	100	360168,75	360709,81	361250,87
V. Britanija	funt	1	9987,67	10002,67	10017,67
ZDA	dolar	1	5637,51	5645,98	5654,45

Vroči Šentilj

Maribor hoče tudi devize, ne le slab zrak in prometno gnečo

MARIBOR — Čeprav velja predsednik mariborskega izvršnega sveta Ivan Čuk za zelo temperamentalnega človeka in na sestankih svoj temperament tudi pogosto dokazuje, ga celo tisti, ki ga dobro poznajo, že dolgo niso videli tako razburjenega kot na nedavnem sestanku s slovensko turistično ministrico Bogomilo Mitič in glavnim direktorjem Kompas Egonom Conradijem. Tema vroče razprave je bila, kdo bo na bodočem novem mejnem prehodu v Šentilju zgradil svoj objekt: ali Kompas ali mariborsko gospodarstvo. Gre kajpada za velike denarje, saj so izračunali, da bi ob tako velikem prometu, ki gre čez Šentilj, bilo mogoče z malo poslovnega posluha in pametno naložbo zaslužiti letno najmanj 20 milijonov mark — če bi od vsakega potnika iztržili samo eno marko.

Mariborčani predlagajo gradnjo

M. PREDAN

Hribovski svet nezadržno umira

Agoniji še ni videti konca — Ugotovitve s posveta na CK ZKS — Kmetijstvo samo ne zmore bremen — Gre tudi za vzdrževanje krajine in za slovenstvo

LJUBLJANA — Hribovska kmetija že vse povojno obdobje počasi, a vztrajno nazaduje. Ljudje bežijo za boljšim zaslužkom v dolino, polja pa neustavljivo in nekontrolirano zarašča gozd. Izgubili smo že skoraj tretjino kmetijske zemlje — po oceni kar 240.000 ha — in če se bo tako nadaljevalo, bomo po gozdnatosti prehiteli še prvo evropsko deželo Finsko. Na dveh tretjinah slovenske zemlje živi samo še 200.000 ljudi, zato pa so ekološko vse bolj preobremenjene doline, kjer se gnete velika večina Slovencev.

Da so razmere še slabše, imamo zemljiško strukturo fevdalne družbe. Povprečne kmetije so se od predvojnih 8,3 ha zmanjšale na borih 5,5 ha, kar še dodatno slabši njihovo gospodarsko moč. Zemlja prehaja v nekmetijske roke, k temu pa pripomore tudi vikendarska mrzljaka, ki je še bolj razdrobila posest.

Vsa ta dejstva so že dalj časa znana, vendar očitno niso nikogar dovolj resno skrbeli. Pač, bilo je nekaj zamisli in programov, ki pa niso dali večjih rezultatov. Brez splošne družbene podpore in tvorne kmetijske politike kmetijci sami niso mogli dosti narediti. Čeprav ni ali vsaj ne bi smelo biti več nikakršnih ideoloških ovir in bilo to prejšnja naloga izvršne oblasti, se je problemov hribovskega kmetijstva lotila Zveza komunistov. Posvet, ki je bil prejšnji teden na CK ZKS, naj bi bil — v slogu našega političnega dela — prelomnica, ki bi zasukala tok stvari v pozitivno smer.

Veliko upov za kmetov jutri

V Brežicah ustanovili kmečko zvezo za občino

BREŽICE — Dvorano restavracije pri Blagovnici so v nedeljo napolnili kmetje, ki so prišli na ustanovni občni zbor Slovenske kmečke zveze v občini. Zanje je ta dogodek pomemben mejnik, ki jim ob zahtevah za agrarno reformo, za utrjevanje družinskih kmetij, odpravo desetletarskega zemljiškega maksimuma in prenehanje vseh vrst monopolov v kmetov škodo napoveduje boljše čase, možnost, da si bo kmet sam krogil usodo, o kateri so do zdaj odločali drugi.

Člane iniciativnega odbora so udeleženci z glasovanjem potrdili za člane začasnega odbora občinske zveze do rednih volitev. Predsednik je Anton

Čas za kaj takega je zdaj primernejši, kot je bil kdajkoli doslej. K revitalizaciji, ponovnemu oživljanju hribovskega kmetijstva, lahko mnogo prispeva splošno sproščanje podjetniške pobude. Če bo le-ta v nekaterih predelih Slovenije še spodbujena z uvedbo davčnih olajšav, posojil, beneficiranih obresti ipd., bo, kot je na posvetu dejal predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije, kapital tudi v hribe krenil za dobičkom. Seveda ni moč ničesar narediti brez ljudi, ki na hribovskem območju živijo. Glede tega se imamo kaj naučiti v sosednjih deželah, zlasti v Avstriji in Italiji, kjer so s pomočjo gorskih skupnosti sprožili razvoj, ki je ob državnih pomočih raste potem tudi sam iz sebe.

Pri nas se na splošno misli, da je gospodarska učinkovitost v večjih središčih večja kot v manjših, natančneje raziskave tega je pokazala, da to sploh ni res. To je dodatni razlog, da bi lahko uvedli manjše obrate bliže hribovskemu kme-

Zelo kritični so bili do temeljnih organizacij kooperantov, češ da tam ne kmetje, delovne organizacije in sodni zbor Slovenske kmečke zveze v občini. Zanje je ta dogodek pomemben mejnik, ki jim ob zahtevah za agrarno reformo, za utrjevanje družinskih kmetij, odpravo desetletarskega zemljiškega maksimuma in prenehanje vseh vrst monopolov v kmetov škodo napoveduje boljše čase, možnost, da si bo kmet sam krogil usodo, o kateri so do zdaj odločali drugi.

Menili so, da bi v Posavju zadostovala ena sama kmetijska zadruga, če bodo sosedje enakih misli. Administraciji se bodo izogibali, želijo kmetovo udrugo, prek katere bodo zahtevali uravnoteženje cen kmetijskih pridelkov in re-promateriala. Udeleženci so se zavzeli tudi za uresničevanje ekoloških zahtev, kakršne postavljajo zeleni. Eden redkih starejših razpravljalcev, kmet Lepšina iz globoške krajevne skupnosti, pa je spričo velikih pričakovanih dejel, naj v razmerah, v kakršnih smo, nihče ne pričakuje čudežev. Starejši rod se zdaj bori le za preživetje, mladi pa za boljše življenje in razcvet njihovih kmetij.

J. TEPEJ

Vsestransko sodelovanje s kmetovalci

METLIKA — V metliški kmetijski zadrugi že poldrugo desetletje pripravljajo predavanja za kmete. Včasih so bila množična, ker pa niso dala pričakovanih rezultatov, so se odločili za individualno delo s kmeti.

»Letos smo začeli s sadjarskim predavanjem, ki je bilo tokrat prvič, namenjeno pa je bilo lastnikom manjših sodobnih sadovnjakov, a tudi tistim, ki imajo okrog hiše samo nekaj sadik,« pove Jože Maljevič, vodja pospeševalne službe ter

Jože Maljevič

organizator izobraževanja pri metliški kmetijski zadrugi. »Skupaj z enoto kmetijskega zavoda iz Novega mesta bomo februarja organizirali predavanja o živinoreji in poljedelstvu, in sicer v dveh ali treh krajih, odvisno od zanimanja. Društvo vinogradnikov Bele krajine bo pripravilo predavanje v Metliki, zadruga pa še 5 do 8 razgovorov z manjšim številom vinogradnikov na terenu,« pravi Maljevič. V drugi pa niso pozabili tudi na kmečke ženske, ki bodo letos prisluhnille, kako kolobariti na vrtu in urejati okolico hiše.

»Naš cilj je, da bi v prihodnje popolnoma sodelovali s kmeti na vseh področjih življenja, kar je v svetu že uveljavljeno. Tako strokovnjaki ne bi svetovali le, kako kmetovati, ampak bi pomagali z nasveti vsej kmetovski družini, tudi kako šolati otroke ipd. Seveda pa moramo pri nas najprej urediti kmetijsko proizvodnjo. Vse ostalo bo šele naslednji korak,« razmišlja o prihodnosti Maljevič.

M. B.-J.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja Tit Doberšek

Jajčni beljak

Jajčni beljak je eno najstarejših vinskih čistilnih sredstev. Baje so ga v ta namen uporabljali že v rimskih časih. Kot čistilo za vino ga omenjajo že najstarejše strokovne knjige o kletarstvu, pri nas npr. Vošnjakovo Umno kletarstvo iz leta 1873 in druge.

Čistilni učinek temelji na albuminu, ki je v beljaku. Beljak tvori s česlovinjskimi snovmi vina drobno zrnato usedlino. Čistilo je zanesljivo in ga lahko uporabimo brez predpokusov.

Jajčni beljak je glavno čistilno sredstvo za boljše rdeča trpka vina. Res je, da jih malo razbarva (pozneje se barva popravi), vendar jih izboljša in jim omili okus. Uporabljamo pa ga tudi za čiščenje trpkih preancev belih vin, ki imajo večje količine česlovinjskih snovi. Vino mora biti pretočeno najmanj teden dni pred čiščenjem z jajčnim beljakom, ne sme biti na drožeh in se mora po pretoku umiriti.

Kako čistimo

Vzamemo beljak svežih kurjih jajc (povprečno beljak 3 kurjih jajc za 100 litrov vina), nikoli manj kot od 2 in ne več kot 4 kurjih jajc za 100 l. Če kupimo jajčno beljak v prahu, ustrežajo 4 grami beljaku enega kurjega jajca (8, 12, 16). Količino beljaka prilagodimo stopnji motnosti in grenkobi vina. Pri pripravi čistila pazljivo ločimo beljak od rumenjaka in pripravimo beljak v posebni posodi za vsak sod posebej.

Iz sode z vinom, ki ga bomo čistili, vzamemo v dve posodi vino, in sicer — v eni do polovice. V tej

M. LEGAN

Svinčeni časi slovenskega kmeta

S predavanja prof. dr. Franca Zagožena, enega najostrejših kritikov kmetijske politike, v Slovenski matici — Predlogi za izhod iz sedanjih zagat

LJUBLJANA — Dr. Franc Zagožen je zanimivo ime iz kroga dobrih poznavalcev našega kmetijstva. Je profesor na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, ki v prostem času obdeluje svojo kmetijo v Šmartnem ob Dreti. Strokovno veljavo mu povečuje doktorat, ki ga je pred 20 leti dosegel v Göttingenu v Zvezni republiki Nemčiji. Velja za enega najostrejših kritikov povojne kmetijske politike, zato je razumljivo, da se je znašel med pobudniki za ustanovitev Slovenske kmečke zveze, v kateri je zdaj podpredsednik. Nastopa ob mnogih priložnostih. Te dni ga je kot predavatelja povabila Slovenska matica, kjer je razlagal, kakšen je po njegovem mnenju izhod slovenskega kmetijstva iz realističnih zagat. Objavljamo krajši izvleček.

Zgodovine ni mogoče spremeniti, zato pa se je moč iz nje kaj naučiti. Napake, ki smo jih po vojni delali v kmetijstvu, so splošno znane, po mnenju dr. Zagožena pa izvirajo predvsem iz tega, ker vladajoča ideologija ni trpela gospodarsko samostojnega kmeta, ter ga je skušala zlepa ali zgrda socializirati. Ne obdelovalne zadruge, ne socialistična kooperacija, ki jo ima za blažjo obliko razlastitve, ne združevanje zemlje, dela in sredstev ni dalo pričakovanih rezultatov, ker ni spodbudilo kmetov k delu in gospodarjenju tako, kot ga lahko zasebna lastnina.

Kot dokaz je navajal obdobje 1953 — 1960, ko so zaživele majhne, klasične

• KMET BO — ALI PA NE BO TE DEŽELE — V polemiki razpravi so sodelovali dr. France Bučar, dr. Tone Hribar, dr. Jože Ferčec, dr. Milan Dolenc, Marjan Rožanc in drugi. Vsi so poudarjali pomen kmetstva za obstoj slovenskega naroda, ki s tem postaja prvostavno politično vprašanje. Zakresala so se tudi mnenja o tem, kaj je Karl Marx v resnici zapisal o kmetijstvu, o katerem res ni imel najboljšega mnenja, so pa ga tudi večkrat zlorabili in napačno tolmačili. To velja zlasti za Stalina, ki je, kot je bilo rečeno, leta 1929 s kolektivizacijo ruskega kmetijstva sprožil prvo načrtovano lakoto v zgodovini človeštva.

ne zadruge. Takrat se je obseg kmetijske proizvodnje povečeval bolj naglo kot kdajkoli prej ali kasneje. Slovensko kmetijstvo je spet močno napredovalo v sedemdesetih letih, ko kosilnica že zdavnaj ni bila več »mitraljez v rokah sovražnikov socializma« in ko so se slovenske kmetije izdatno opremile s stroji, zlasti s traktorji. Po kilovatih na 100 ha kmetijske zemlje imamo zdaj tako opremljenost kot v Zvezni republiki Nemčiji ali Nizozemski, šal pa so naši stroji mnogo slabše izkoriščeni. Ob tehnološki revoluciji je ostal nespremenjen zemljiški maksimum in to šteje dr. Zagožen za eno največjih napak kmetijske politike.

Zaradi umetnega omejevanja velikosti posesti in neugodnih gospodarskih razmer imamo zdaj v slovenskem kmetijstvu katastrofalno posestno struk-

bomo mešali beljak, vino iz druge posode pa bomo porabili po dodatku čistila, da sod dolijemo. V posodo, kjer je polovico vina, vlijemo jajčni beljak, ki smo mu poprej dodali nekaj vode. Nato beljak mešamo z metlico za stepanje in nazadnje tekočino prelijemo iz posode v posodo (do 10-krat). Tako dosežemo, da se čistilo temeljito razstopi. Praksa je pokazala (Vošnjak, dr. Radovanovič), da je čistilo bolj učinkovito, če na vsak beljak dodamo 5 gramov kuhinjske soli, potem ko smo čistilo v posodi že raztepli. Kuhinjska sol aktivira delovanje globulina in v tem primeru beljaka pred raztapljanjem ni treba precejati skozi krpo, kot nekateri svetujejo (inž. Judež). Pri raztepanju čistila pa ne smemo pretiravati (dr. Radovanovič), sicer bi razpenjeno čistilo ostalo v večji meri na površini tekočine s čistilom. Ko čistilo vlijemo v sod, posodo, v kateri je bilo čistilo, poplaknemo z vinom in oboje vlijemo v sod. Čistilo v sodu dobro premešamo kot pri čiščenju vina z drugimi čistili. Nato pa dolijemo preostalo vino in v leseni kladivom trkljamo okrog pilke po zunanji strani dog; s tem pene čistila ločimo od dog na notranji strani sode. V začetku pilko narahlo nastavimo. Trkljanje drugi dan ponovimo in šele nato pilko pritrdimo.

Po dodatku čistila pustimo sod pri miru. Sedesdanje čistila z nesnago vina na dno sode je razmeroma hitro, usedlina je drobno zrnata, nesnažna.

14 dni po dodatku čistila vino pretočimo in pustimo nekaj časa pri miru. Šele nato ga začnemo uporabljati tako, kot želimo.

T. DOBERŠEK

nik gozda le predpravico do lesa in dela, pa še to si mora poprej samoupravno odobriti. Nič prijaznejših besed tudi ni imel za lovski zakon, ki dovoljuje, da divjad odganja kmete z zemlje s tem, ko jim jemlje še tisti borni zaslužek.

Kot podpredsednik Slovenske kmečke zveze je dr. Zagožen dejal, da si bo prizadeval za novo agrarno reformo in za utrjevanje družinske kmetije kot najbolj trdne proizvodne celice. Z veleposredstvi so slabe izkušnje ne le v socializmu, marveč tudi v kapitalizmu. Kmetu lahko najbolj pomaga tradicionalno zadružništvo, ki naj dobi nazaj odtujeno zadružno lastnino, je še poudaril dr. Zagožen.

M. LEGAN

Bionapadi na plevelne rastline?

Na Angleškem raziskujejo možnosti za izdelavo mikroherbicidov

V poljedelstvu cela vrsta boleznih in škodljivcev strže po življenju večini kulturnih rastlin, mnogo manj pa plevelnim. Kako krotimo bi bilo, če bi imeli na voljo take glivice, ki bi posamele selektivne herbicide in bi gnjavile samo plevelne, posevke pa pustile lepo pri miru. Doseči to, se raziskovalcem ne zdi neuresničljiva naloga in znanstvenoraziskovalna postaja Long Ashton blizu Bristolu na Angleškem se je že lotila. Denar za to delo je prispevala Evropska skupnost za razvijanje herbicidov.

Na omenjeni postaji so prepričani, da bodo vzgojili tako imenovani mikroherbicid, ki bo sam ali v sodelovanju z drugimi herbicidi napadel neželeno plevelno rastlino. Z bionapadi, kot novo metodo imenujejo, se bodo najprej lotili črne trave, nadležnega plevela, ki mu bodo še oslabili že tako ne dovolj vitalno seme. To nameravajo doseči z dodajanjem rastnega regulatorja, ki bo zmanjšal odpornost plevela proti glivici.

Seveda je treba biti pri vseh tovrstnih posegih v naravo zelo previden, da ne bi izvalili kakšne neželene posledice. Zankrat je biološki nadzor nad pleveli še daleč od komercialne uporabe in se še ne kaže zanašati nanj. (Sodobno kmetijstvo)

Kmetijstvo

Odškodnino bo prejelo 2.000 ljudi

Kar četrtini manj kot 40 tisoč dinarjev

METLIKA — Škoda, ki jo je v preteklem letu v metliški občini povzročila suša, znaša 10 milijard 659 milijonov dinarjev, kar je 27,7 odst. družbenega proizvoda občine Metlika. Odškodnina, ki jo je zaradi tega deležna ta občina, pa je poltretji odstotek od ocenjene škode, torej dobrih 250 milijonov. Od tega je republiški solidarnostni sklad Metliki že nakazal okrog 230 milijonov, ostalih 20 milijonov pa pričakuje v kratkem.

Od tega denarja bo okrog 10 milijonov dobil družbeni sektor, ostalo vsoto pa bodo razdelili med zasebne lastnike zemlje, in sicer med tiste, ki plačujejo davek od kmetijskih zemljišč, torej od negozdnih površin. Teh pa je v metliški občini 2.168. Višina odškodnin bo različna, od 10 tisočakov do 1,2 milijona dinarjev. Kar četrtina vseh upravičencev bo prejela manj kot 40.000 din. Sicer pa bodo vsi kmetje te dni po pošti prejeli dobropis, s katerim bodo lahko dvignili v kmetijski lekarni ali v prodajalni kmetijske zadruge v Logu repromaterial.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so že prodajali regrant, in to merico po 1.000 din. Kilogram solate je veljal 7.000 din, korenja in krompirja 2.000, črne redkve in kolerabe 2.500 in čebule 2.000 din. Skuta je veljala 6.000 do 9.000 din kilogram. Kilogram jabolk so prodajali po 1.500 do 2.500, hrusk in grozdja po 3.000 in mešanega suhega sadja po 6.000 din. Kilo ocvirkov je bilo moč dobiti za 8.000 din, ajdove moke za 7.000 in medu za 15.000 din, medtem ko je stala enaka mera krvavic 10.000 din. Smetana je bila po 5.000 din lonček ali po 10.000 din liter. Jajca so prodajali po 700 do 800.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 189 do 3 mesece starih prašičev in 27 starejših. Prvih so prodali 126, in to po 9.000 din kilogram žive teže, in drugih 12. Cena slednjih je bila 6.000 do 6.500 za kilo žive teže.

Kmetijski nasveti

Nova obogatitev knjižnice

Kmečki glas izdal še štiri strokovne knjige

Čeprav se v njih nekatere teme ponavljajo, bodo v strokovni javnosti dobro sprejete štiri nove knjige, ki jih v svoji knjižnici za pospeševanje kmetijstva izdalo in založilo CZP Kmečki glas v lepi nakladi 5.000 izvodov. Konec koncev znanje naglo zastareva in ga je treba stalno dopolnjevati.

Na prvem mestu velja omeniti delo dr. Toneta Tanjška Pšenica, ki je prava mala monografija o strateško najpomembnejši poljščini današnjega časa in preteklosti. Sokrat je pred 22 stoletji dejal, da nihče, ki zanemara probleme pšenice, nima sposobnosti, da postane državnik, to je mogoče pisca, ki je sestavil knjigo, kakršne slovenska strokovna literatura še ne pozna.

Prof. dr. Mirka Leskoška, vztrajnega borca za uveljavitev družinske kmetije, kot najbolj za življenje v primerne proizvodne enote v slovenskem kmetijstvu, kmetom ni več treba posebej predstavljati. Že pred desetletjem je napisal zelo uporabljivo knjigo Praktično gnojenje, zdaj pa je takratne strokovne napotke še dopolnil s sodobnimi izkušnjami in razskavami. Njegovo novo delo Gnojila in gnojenje ne bi smelo manjkati na nobeni kmetiji.

Dobrodošla bo tudi knjiga Prehrana in krmiljenje prašičev, ki jo je napisalo več avtorjev: dr. Karl Salobir, dr. Janez Verbič, inž. Florjan Peperko, dr. Jasna Stekar, inž. Franc Grum, dr. Miroslav Štrukelj in dr. Joža Urbas. Njeni nasveti so usmerjeni predvsem v krmiljenje prašičev z domačo krmo in jo zato republiški center za pospeševanje kmetijstva še posebej priporoča. V farmški prašičereji smo zlasti v slepo ulico zaradi nerazrešljivega problema uničevanja naravnega okolja in je izhod samo kmečka reja, če bomo hoteli imeti več svinjskega mesa.

Na koncu naj omenimo še tradicionalni Kmetijski priročnik, ki prinaša novo znanje z nekaterih aktualnih področij, kot so pridelovanje zdravilnih zelišč, soja, foliarno gnojenje, steklina ipd. Skupaj z drugimi tremi knjigami je vsekakor vreden izdanega denarja.

Inž. M. L.

Računalnik povezuje Novoles

Vlaganje v računalniško mrežo se Novolesu že obrestuje — Omogoča pregled nad poslovanjem, daje podobo proizvodnje in zalog — Najdlje v krškem Boru

STRAŽA — Z novim letom so v straškem Novolesu dosegli pomemben, čeprav na zunaj malo viden uspeh, ki bi mu na Dolenjskem težko našli par. V računalniško mrežo so s centralno povezavo za zadnjega od zunanjih tozdov in tako dosegli, da se iz zunanjih terminalov, teh je sedemindvajset, ter tistih, ki jih imajo v Straži, skupaj več kot petdeset, na centralni računalnik lahko priključijo v vsakem trenutku uporabnik in iz njega črpa potrebne informacije ter ga uporablja tudi za lastne obdelave.

Koordinacija dela, ki ga računalništvo omogoča, je poleg številnih drugih dobrih strani omogočila tudi občutno zmanjšanje zalog, poseben program za paletiranje, ki so ga izdelali v Novolesu sami, pa omogoča natančen pregled skladišča in tudi tega, kje se posamezne palete nahajajo.

Velika prostorska raztresenost Novolesovih tozdov je brez računalnika predstavljala za centralno administracijo vedno velik problem. Otežkočen je bil pregled nad naročili, zalozami, izgotovljenjo proizvodnje, prav zato pa je bilo tudi otežkočeno planiranje proizvodnje in njeno prilagajanje dejanskim potrebam, da ne govorimo o podatkih, ki jih je potrebovalo računovodstvo. Sedanja povezava v celovito računalniško mrežo vse to omogoča. Tozdi v Metliki, Kostonjci, Krškem, Brežicah, na Račjem selu, Dvoru, v Soteski in No-

• Pri uvajanju računalništva v proces proizvodnje je v Novolesu zlasti napredoval tozd Bor v Krškem. Ta tozdi s 125 zaposlenimi proizvaja mize za jedilnice skoraj izključno za izvoz, računalnik pa s programom, ki so ga sami izdelali, pomaga pri spremljanju proizvodnje, izdeluje kalkulacije dohodkovnosti, cene, planiranje proizvodnih operacij in planiranje otrebnih materialov. S tem v okviru planskega obdobja, ki obsega štiri mesece, skoraj do dneva natančno določijo datum odpreme naročenega blaga.

KRVODAJALSKA AKCIJA

METLIKA — V ponedeljek, 30. januarja, bo v tukajšnjem zdravstvenem domu krvodajalska akcija, ki bo trajala od 7. do 13. ure. Na Rdečem križu pričakujejo, da se bo odzvalo veliko krvodajalcev, priporočajo pa jim, naj ne zajtrkujejo mastne hrane.

Propad kulture

Metlika se iz kulturne Meke spreminja v provinco — Le kriza človeka?

METLIKA — V prejšnji številki Dolenjskega lista smo lahko znova prebrali o težavah metliške kulture, odstopih predsednika Zveze kulturnih organizacij Janija Bevka in kapelnika mestne godbe na pihala Staneta Križa, razpadu edinega pevskega zbora v občini. Bo tudi to tarnanje o Metliki, ki tone v največjo slovensko kulturno provinco, ostalo le na papirju, neodmevno, ali se bo moralo končno le kaj zganilo?

Čas bi že bil, da bi se tudi v Metliki — vsaj kar se tiče kulture — kdo zganil. Vprašanje pa je, če se bodo v kulturne tokove znova vrgli tisti kulturniki, ki so pred časom iz Metlike naredili kulturno Meko, a pozneje zaradi nezaznavanja, ignorance do njihovega dela, odnehali. Torej bi na kulturno sceno moral stopiti kdo drug. A kdo? Bo morda z napotki pomagala Socialistična zveza, v kateri naj bi se našli vsi ljudje, v dobrem in slabem? Teško, da se bodo vsi, ki so čustveno navezani na Metliko in jim ni vseeno, kaj se v njej (ne)dogaja, sprijaznili z obrazložitvijo sekretarja občinske konference SZDL, da je kriza človeka največji vzrok za nekulturo. Problemska konferenca o metliški kulturi, ki naj bi jo sklicali v kratkem, pa bo pokazala, ali so dvomi omenjenega sekretarja, čes da je vprašanje, če bodo s pomočjo okrogle mize prišli do vidnejših rezultatov, upravičeni.

In katero združilo bi bilo najprimernejše za ozdravitev in poživitev metliške kulture? Bi pomagala finančna injekcija? Morda delno tudi, toda kje vzeti denar? Občinska kulturna skupnost je v preteklem letu razpolagala s 140 milijoni dinarjev. Povprečna prispevna stopnja, ena najnižjih v Sloveniji, pa je bila za občinski program 0,33 odst. od bruto osebnih dohodkov, medtem ko je bila za republiški program 0,68 odst. V letošnjem letu se je prispevna stopnja dvignila na 0,5 odst., vendar je ne bodo plačevali, kot je slišati, iz bruto osebnih dohodkov, ampak iz čistega dohodka. Pri občinski kulturni skupnosti se zato bojuje, da ne bo prišlo dovolj denarja in da bo še ta skupnost — kot kultura v Metliki — nasploh propadla.

M. BEZEK-JAKŠE

POVEZAVA S SISTEMOM — Ob vsakem trenutku povsod in s kompletnimi podatki — tako bi lahko označili težnjo 19-članske Novolesove službe za informatiko, katerega duši sta Franc Erpič (levo), vodja programiranja, in Metod Saje (desno), vodja službe. (Foto: T. Jakše)

Zajeten spisek obveznosti

V KS Brusnice naj bi ta mesec sklicali zbor krajanov — Tema: odlagališče posebnih odpadkov

NOVO MESTO — Po enem od lanskih novembrskih sklepov novomeškega občinskega izvršnega sveta naj bi konec letošnjega januarja sklicali v krajevni skupnosti Brusnice zbor krajanov, kjer bodo udeležence seznanili s študijo možnih lokacij trdnih posebnih odpadkov II. kategorije v občini Novo mesto. Na januarji zbor krajanov — novembra lani je bil v Brusnicah sestanku z vodstvom KS Brusnice — bodo povabili tudi vodstvo orehoviške krajevne skupnosti.

Slab teden po novembrskem sestanku v Brusnicah je občinski izvršni svet sicer sprejel vrsto sklepov o tem, kaj morajo različne ustanove ukreniti in početi v zvezi s predvideno leskovoško deponijo, in o tem bo bržčas tekla beseda tudi na napovedanem zboru. Komunalni in samoupravni komunalni skupnosti je naročil, naj do 15. decembra lani pripravita predlog o vodni oskrbi v Dolnjem Suhadolu in Leskovcu. Do

Vreti začelo tudi med delavci Beti

Zahtevajo 13. plačo in za 70 odst. večje prejemke

METLIKA — Pretekli teden je začelo vreti tudi med delavci metliške Beti, kjer sicer že nekaj časa vlada splošno nezadovoljstvo zaradi nizkih osebnih dohodkov, ki so nižji tudi v primerjavi s prejemki delavcev v drugih delovnih organizacijah tekstilne panoge.

V sredo, 18. januarja, so se okrog 6,15 zbrali na tovarniškem dvorišču Beti delavci iz tozdov Metraža in Konfekcija ter delavke iz vzorčnega oddelka. Imenovali so 12-članski stavkovni odbor, ki je v njihovem imenu prisotnemu vodstvu delovne organizacije postavil dve zahtevi, in sicer, da dvignje osnovne postavke osebnih dohodkov za 70 odst. ter da jim izplačajo t.i. 13. plačo v višini 50 odst. lanskega povprečnega osebnega dohodka. Zahtevali so, da morajo tema zahtevama v tovarni pogodbi do večera, 25. januarja, ter zaposlene obvestiti o ukrepih v internem glasilu Novice, sicer bodo 25. januarja ob 6. uri zjutraj ponovno prekinili delo. Prekinitev dela pretekli teden je trajala kratak čas, saj so se delavci po zagotovljeni vodstva delovne organizacije, da bodo njihove zahteve proučili skupaj s stavkovnim odborom, mirno razšli in začeli delati.

M. B.-J.

Kaj se skriva za govoricami?

Predsedstvo OK ZSMS Novo mesto za referendum — Res letališče?

NOVO MESTO — Načeloma podpiramo referendum za samoprispevek, vendar občanom dopuščamo da se odločijo, kaj potrebujejo bolj in kaj manj. Tako stališče so zagovarjali na nedavni seji člani predsedstva OK ZSMS Novo mesto. Obžalovali so, da mora družba za financiranje različnih potreb še vedno uporabljati take oblike zbiranja denarja, kot je samoprispevek. Krivdo za tako prakso mladinci vidijo v dejstvu, da so nekateri »sistemski utopizmi onemogočili drugačen razvoj družbe«. Udeleženci seje so menili, da mora družbenopolitična skupnost pokazati, da je sedanjí referendumski program kolikor toliko uresničen, če misli voditi pripravve za nov samoprispevek. Glede časopisa Odločajmo so bili prepričani, da s tokratno predstavitvijo referendumskih načrtov ni najbolj posrečena, zlasti mestoma, propaganda za samoprispevek.

MIRNA PEČ — Švedska trgovska hiša IKEA je med največjimi trgovinami za notranjo opremo stanovanj na svetu, saj ima na vseh celinah več kot 80 velikih trgovin. Zanjjo delata tudi dolenjska obrtnika, mizarja Tone Miklič iz Šrance pri Mirni Peči in Ivan Kranjc z Regerskih košenic. Z IKEO sodelujeta prek obrtne zadruga Stenplast z Vrhnike že osem mesecev. Tone Miklič je v osmih mesecih naredil 20.000 stojal za nože v vrednosti več kot 70.000 ameriških dolarjev, Kranjc pa je z lesenimi vinotekami stajali ustvaril 100.000 ameriških dolarjev.

»Sodelovanje s tujimi partnerji je ob podpisu pogodbe še kar mikavno, čez leto pa se stvari v naši državi toliko spremenijo, da se posel komaj še spleča. Les kot surovina za naš izdelek se hitreje draži, kot raste deviza, Švedov pa to ne zanima. Še dobro, da več plačujejo za strojno uro, od katere nekaj odvezamo, da pokrijemo cene lesa. V IKEA vedo, da mora Jugoslavija izvažati za vsako ceno, zato je naročil za takšne izdelke vedno več, nas imajo pa za sužnje. Tudi v naši zakonodaji me kot obrtnika marsikaj moti. Ustvarimo toliko in toliko deviz, pravice do njih pa nimamo. Mislim, da tudi občina daje premajhne davčne olajšave za izvoznike. Kar je pa najhujše, pa so obresti in novo knjigovodstvo. Obresti nam tečejo tudi za naša obratna sredstva, knjigovodstvo pa bi bilo potrebno poenostaviti, ne pa zakomplirati, kot se to pripravlja sedaj,« meni Tone Miklič.

J. PAVLIN

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 28. januarja, bodo (v Novem mestu do 19. ure, v ostalih krajih do 17. ure) odprte naslednje prodajalne živili:

- v Novem mestu: Dolenjkin Market na Ragovski
- v Šentjerneju: Market Dolenjka
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
- v Žužemberku: Samopostrežba KZ
- v Straži: Market Dolenjka
- v Novem mestu bo v nedeljo od 8. do 11. ure odprta prodajalna Pri vodnjaku na Glavnem trgu 3.

Končno več denarja za razvoj

V zadnjih dveh letih srednjeročnega obdobja želijo v metliški občini vsaj ublažiti zamudo pri gradnji komunalnih objektov in ptt omrežja

METLIKA — Sprejem predloga odloka o plačevanju prispevka za rekonstrukcijo in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav skupne rabe ter gradnjo ptt omrežja v metliški občini je med delegati zbora združenega dela in krajevnih skupnosti naletel na burno razpravo, predvsem pa na neodobranje. Glavni razlog za slednje je bila previsoka, kar 2,3-odst. prispevna stopnja.

Res je, da je bila prispevna stopnja za komunalno skupnost v metliški občini ena najnižjih v Sloveniji, še bolj res pa je, da so v občini pri razvoju komunalne infrastrukture veliko zamudili, kar želijo vsaj delno popraviti v zadnjih dveh letih tega srednjeročnega obdobja. Zato so se tudi odločili za sprejem omenjenega odloka, ki ima pred samoupravnim sporazumom, po katerem sedaj zaposleni plačujejo komunalni skupnosti 1,5 odst. od bruto osebnih dohodkov, to prednost, da so v njem zajeti tudi zaposleni v poslovnih enotah, ki imajo sedež izven metliške občine. Teh pa je okrog 18 odst. vseh zaposlenih.

Nekaterim pripombam, ki so jih ime-

URADNI DEL JAVNIH RAZPRAV PRI KONCU

NOVO MESTO — Z današnjim dnevom bodo po krajevnih skupnostih v občini uradno zaključili javne razgovore o bodočem predvidenem referendumu za samoprispevek. Na njih so razgrnili programe krajevnih samoprispevkov in razpravljali o bodočem občinskem referendumskem načrtu, ki ga je pred kratkim obširno predstavil delegatski časopis Odločajmo. Na občinski konferenci SZDL Novo mesto ob tem ugotavljajo, da so bile krajevne skupnosti, razven redkih izjem, pripravljene pogovarjati se o skupnih občinskih načrtih, ki naj bi jih uresničili z denarjem iz občinskega samoprispevka. O javnih razpravah in tam predstavljenih stališčih bo Dolenjski list poročal več prihodnjič.

PRVA SEJA PODODBORA

NOVO MESTO — V ponedeljek, 30. januarja, ob 18. uri bo v fotogaleriji — mali dvorani Doma kulture v Novem mestu prva seja pododbora za varstvo človekovih pravic, ki so ga pred časom ustanovili v Novem mestu. Na sejo vabijo vse kolektivne in posamične podpisnike izjave o pristopu k pododboru ter druge občane.

BAVČAR V METLIKI

METLIKA — V četrtek, 26. januarja, bo ob 18. uri v kulturnem domu v Metliki razgovor o demokraciji, civilni družbi, gost pa bo predsednik odbora za varstvo človekovih pravic Igor Bavčar. Organizator — občinska konferenca ZSMS Metlika — pričakuje tudi obisk Janeza Janše in tajnika odbora Bojana Finka.

Sprehod po Metliki

KAPELNIK MESTNE GODBE METLIŠKE Stane Križ grozi z odstopom. Na živce mu gredo neurejene razmere v samem društvu, a tudi celoten odnos metliške širše družbene skupnosti do dela posameznikov in skupin. Po odzivih odgovorov na podobne odstopne v metliški občini gre sklepati, da bo jezni Križ še bolj jezen, da bodo odgovorneži še bolj gluhi in da se bo spor razširil tako, kot se takšni nesporazumi navadno končajo: s Stanetovim odstopom. Kolpa pa bo tekla naprej. KULTURNO-UMETNIŠKA DRUŠTVA v metliški občini bodo imela te dni redne letne občne zbere, na katere vabijo tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij. Praksa iz prejšnjih let je pokazala, da metliški vedno prezaposleni javni delavci nimajo nikoli časa priti poslušat tegob in težav tistih, ki se jim da ukvarjati s kulturo kljub nezavidljivemu in težkemu položaju, ki vlada zadnje čase v občini na sončni strani Gorjanec.

V ČRNOMLJU SO USTANOVILI INICIATIVNI odbor za pripravo osrednje priprave ob dnevu Romov, ki bodo prišli 7. aprila, in sicer iz Novega mesta. Murske Sobote, Kočevja, organizatorji pa pričakujejo tudi metliške Rome. Vključili naj bi v športna tekmovanja in v kulturni program. Prijavititi se je treba Jožetu Butali, predsedniku društva Rom Bela krajina.

DIM — Picerija v kleti kavarnice Glavnem trgu je priljubljen lokal, še posebej v zadnjem času, ko se zaradi pomankanja cekinov vse bolj hranimo s takimi imenovano hitro hrano. Prav vzorno je, da se za mizami picerije ne sme kaditi, tiste, ne morejo vzdržati brez budičeve travlice pa napode za točilni pult, kjer se lahka dim vali brez omejitev. Na to, da se lahka dim od šanka razdimi med mize, ni očitno, še nihče pomislil.

POZDRAVI — Novomeščani, ki se jim zvečer ali čez noč zgode nujni dogodki (podaljšano kegljanje, potem je še Janca dal za liter, šef je imel rojstni dan itd.), izumili nov način postopnega in občutnega nevarnega »vračanja« v objem ljubljene žene in otrok. Na dan, ko naj bi se ponovno prikazali na hišnih vratih, naroče v domačem radiu Studio D Čestitko najprej rodbini, še posebej pa ženam. Nekaj takole: »Rudolf, ki skupaj z Dragom, nezom in Martinom keglja v Brežicah, ženi ženi Metki, tači Slavici in otrokom Bojani ter Janiki lep dan in se veseli skorajšnjega snidenja z njimi.« Potem pa podobno še Drago in Janec. Pozdrave zaključijo pesem Ljubo doma, kadar ga ima doma. LUKNJA — V naselju Nad mlino blokom št. 25 in 26 nad kanalom že čez leto ni rešetke. Kdo jo je potreboval, se ni ugotovilo, dejstvo pa je, da se otroci ponočnjaki in druge ogrožene skupine občanov, kot bi rekli ta ali oni polni luknje kar uspešno izogibajo.

Ena gospa je slišala, da si je dal neka Novomeščanka v Nemčiji posladiti obraz, kar jo je stalo 24.000 mark. Kljub najboljši volji in odlični nemu vidu ne moremo ugotoviti, kateri je za toliko lepša.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 12. do 19. januarja so v novomeški porodnišnici rodile: Mojca Begič Otočca — Majo, Janja Mikec iz Šentjerneja — Janeza, Valentina Margon s Senovega — Marcela, Nataša Bajuk iz Metlike — Danija, Jožica Malenšek iz Smarjeških Toplic — Igorja, Jožica Rumpret iz Gorjke Brezovice — Nejc, Marta Kodrič iz Sutne — Gašperja, Janja Turk z Male Cikave pri Novem mestu — Nejo, Anica Bošnjak iz Vrhovca — Bogdana, Andreja Lužar iz Vinice pri Smarjeških Toplicah — Blaža, Božislava Pišotek Senovega — Janka, Marica Novak iz Ozlja — Vedrano, Magdalena Mežič iz Malega Podloga — Roka, Irena Klemenčič iz Nove Lipe — Antona, Branika Vardič iz Leskovca — Tamaro, Majda Štih iz Hrastovca — Barbaro, Nevenka Brezovar z Gorenjih Kamenc — Primoža, Nada Simonič iz Drašičev — Brigito, Jasna Vrboš iz Varaštvca — Majo in Alena Zvonka Borse z Dolenjske Mokra polja — Benjamina, Andreja Sneler iz Crnomolja — Viktorijo, Pavla Gačnik z Mirne — Lidijo, Ana Bevc z Belega Griča — Matejo, Breda Mulh iz Štefana — Tamaro, Štefka Slak z Jerdankala — Martina, Jožica Kos iz Cerovga loga — Uroša, Alojzija Golob z Senovega — Andreja, Sonja Vinkovič iz Krškega — Željka, Ivanka Jenič iz Stranske vasi — Katjo, Bojana Kastigar iz Preske pri Dobriču — Nino, Rozalija Barbo iz Gabrja — dečka, Jana Mirčetič iz Bele cerkve — dečka, Milica Markovič iz Šempetra — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Ruža Benkovič iz Majde Šilc 3 — Renata, Božica Šimič iz Bršljina 18 — Zorana, Mira Mikalaš Ceste herojev 22 — Borisa, Branislava Došenovič Na lazu 23 — Miroslava, Senja Lesjak iz Bršljina 61 — Primoža, Nataša Murgelj, Nad mlini 39 — Leo, Vesna Zupančič iz Smihelja 79 — Danijelko, Renata Jenkole iz Zabeje vasi — 20. Maslo, Anita Majer iz Slavka Gruma 3 a — Sarol, Helena Sladič iz Majde Šilc 19 — Manco, Čestitamo!

ČASTNI KRAJANI — Na prvi večji zabavni prireditvi v Vinici bodo tukajšnji prebivalci sprejeli med častne krajanje...

MARKE — V črnomaljski občinski skupščini hranijo med najdenimi predmeti tudi 30 nemških mark...

VINIŠKA REPUBLIKA — V Vinici se že pospešeno pripravljajo na praznovanje 70. obletnice viniške republike...

TELEVIZIJA — V več krajih v viniški krajevni skupnosti ne morejo gledati ljubljanskega televizijskega sporeda...

Drobne iz Kočevja

LABODI NA JEZERU — Labodi, ki so bili pred dvema mesecema na Rinzi v Kočevju...

IZBIRAJO KANDIDATA — Tudi v kočevski občini so se začele temeljne kandidacijske konference...

NA OKROGLO O KADRIH — Okrogla miza na temo Kako kadrujemo? bo 7. februarja ob 17. uri v Nami...

Ribniški zobotrebci

KRVODAJALSKA AKCIJA — V ribniški občini poteka krvodajalska akcija. Začela se je včeraj, 24. januarja...

SELITEV K SMETIŠČU — Družina Romkinje Romane Brajdič, ki šteje 8 članov...

VSE REZERVIRANO — Ribniška občanka se nam je pritožila zaradi čudnih trgovskih navad v trgovini Izbara v Ribnici...

Trebanjske iveri

ŠIROKO SRCE — Službeni avto trebanjske partije jago so opazili na cesti bratstva in enotnosti...

NEPRIZANESLJIVI — Čeprav skumbari niso v tej rubriki neprizanesljivi do vseh...

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Smeti kar pred tuja zaklenjena vrata

Tudi v obnašanju na smetišču se kaže kultura ljudi

ČRNOMELJ — Pred kratkim so se v črnomaljski občini iztekle javne razprave o lokaciji za novo odlagališče komunalnih odpadkov...

ČRNOMELJ — Čeprav je v Gorenjem tozdu Kompressorji v Črnomlju zaposlenih le 184 ljudi...

Lani so Črnomaljši direktno izvozili na Kitajsko 55 tisoč kompresorjev...

KUHARSKI TEČAJ ZA KMETICE

ŠENTLOVRENC — Pospeševalna služba trebanjske kmetijske zadruge je pripravila za 23 kmetov v Šentlovrencu kuharski tečaj...

JAVNA TRIBUNA MOKRONOG

Turistično društvo Mokronog vabi krajanje na javno tribuno o naravnih in kulturnih dediščinah Mokronoga in okolice...

Za dom že 2000 udarniških ur

Občinski gasilski center oz. dom v Trebnjem že pod streho — Prostovoljno delo in sirša družbena pomoč — Ocenjena vrednost del 380 milijonov

TREBNJE — Tudi letos bomo posvetili pozornost usposabljanju z vso tehniko, ki jo imamo v društvu...

Lani je pri gradnji tega centra, ki bo več kot zgolj gasilski dom...

Uspehi s priokusom grenkobe

Uvozne dajatve za material dražijo Gorenjceve kompresorje

ČRNOMELJ — Čeprav je v Gorenjem tozdu Kompressorji v Črnomlju zaposlenih le 184 ljudi...

Lani so Črnomaljši direktno izvozili na Kitajsko 55 tisoč kompresorjev...

Brez pomoči ne bo šlo

Za oživitev Kočevske in kočevskega gospodarstva v načelu že obljubljena tudi republiška pomoč

Izleti in »večni ogenj« v Mali gori

Dim in smrad motita ljudi, ogenj pa ogroža okolišnje gozdove

Nova vežica

MOKRONOG — Več kot 50 mrliških vežic sem si ogledal, predno smo se odločili za takšno, kakršno...

Vedno med kladivom in nakovalom

Psiholog, socialna delavka in pedagoginja o svetovalni službi petih črnomaljskih osnovnih šol

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini imajo za 5 osnovnih šol dve črnomaljski, starotrsko, viniško in dragatuško-organizirano svetovalno službo...

»Naše orožje je komunikacija. Do vsakega moramo biti tolerantni, nikogar moralno obsojati...«

Hud boj za višje plače

V podjetjih groze s štrajki in zahtevajo višje plače — Kakšni zasluzki v občinski hiši?

KOČEVJE — V Kočevju se je po novem letu začel prvi boj za višje plače...

Pri občinskem sindikalnem vodstvu smo zvedeli, da v Avtu in pri GG ni bilo štrajka...

Dobili smo tudi zagotovilo, da so vsa ta izplačila v okviru veljavnih predpisov...

otrokom, ki izhajajo iz materialno ogroženih in nasploh neurejenih družin. Za vsakega izmed teh področij bi sicer morali imeti posebnega strokovnjaka...

Skupina teh črnomaljskih strokovnjakov

Uradno smo zvedeli, da tudi pri LIK zahtevajo višje osebne dohodke...

Grozilci s štrajki so opozarjali tudi na visoke osebne dohodke na občinski upravi...

Na izvršnem svetu (13 zaposlenih) je bil lani povprečni OD 1.169.581 din...

Izleti in »večni ogenj« v Mali gori

Dim in smrad motita ljudi, ogenj pa ogroža okolišnje gozdove

RIBNICA — Letošnja mila zima vabi ljudi na izlete. Samo prvih 14 dni po novem letu je prišlo 14 dni...

Obiskovalce pa posebno moti bližnje smetišče občine Ribnica...

Pisali smo že, da sedanje odlagališče odpadkov za Ribnico v Mali gori ni na primernem kraju...

jakov toži tudi, da je njihovo delo dokaj drago, težko pa dosežejo kvaliteto...

KAJ MED POČITNICAMI?

RIBNICA — Med počitnicami bodo v mladinskem klubu (bivša Delavska univerza) predvajali dopolne risanke...

POZABLJENA POTREBA

RIBNICA — Ribničani prizadevno preurejajo Miklovo hišo v hram kulture...

Nova vežica

MOKRONOG — Več kot 50 mrliških vežic sem si ogledal, predno smo se odločili za takšno, kakršno...

na je v Mokronogu. Namera krajevne skupnosti Mokronog je, da organizira za Mirsko dolino nckakšen pogrebni zavod...

V mokronoški krajevni skupnosti so se odločili za takšno podobo mrliške vežice...

Ob gradnji mrliške vežice v Mokronogu sta Deu oz. njegov odbor razmišljala tudi o povezavi oz. ureditvi tamkajšnjega pokopališča...

Franc Gorenc, predsednik GD Trebnje

V kakovosti jih nihče ne prekaša

Regulator v Brežicah sam razvija svoje izdelke, odkar obstoji

BREŽICE — Pogodbene organizacije združenega dela doživljajo v Sloveniji različne usode. Nekatere se dobro držijo, druge potonejo. Nič jim ni prihranjeno.

Brežiški Regulator sodi med tiste, ki se s kakovostjo izdelkov brez slabe vesti

Začarani krog

Izvršni svet že dolgo zaman kritizira Kostak

KRŠKO — Vsaka občina ima svojo komunalo in vsaka ima tudi svoje probleme z njo. Tudi krška občina ni izjema, zato ni nič nenavadnega, da je tudi letos ob obravnavanju poročil o tej dejavnosti spet prišlo do kritičnih pripomb. Za sedaj je bilo te pripombe slišati samo na seji izvršnega sveta, ko bo poročilo obravnavala še skupščina, pa bodo pripombe iz vrst delegatov. Te druge bodo nemara čisto življenjske, letele bodo bolj ali manj na pobiranje smeti, na cene, na skrb za ceste itd. Krški izvršni svet pa se zavzema za nekaj drugega: za sodobno komunalo, ki se ne bo končala pri pobiranju smeti in odvažanju teh smeti na deponijo.

Predsednik krškega izvršnega sveta je na poročilo izvršnega odbora komunalne skupnosti naslovil celo vrsto pripomb. Predvsem se ni strinjal s tem, da med opravljali komunalnih storitev poročilo omenja samo Kostak, ko pa komunalno dejavnost opravljajo tudi krajevne skupnosti. Kljub temu pa tudi za Kostak ni našel dosti prijaznih besed. Menil je, da z visokimi cenami pokriva svojo neznanje, in še da si je treba zastaviti na področju komunalne dejavnosti povsem nove naloge. Žal pa za kaj takega ni prave zamisli, te pa ni, ker ni znanja, in že smo v začaranem krogu. Zato v Krškem še vedno obstaja klasična komunala, brez sodobnih prijemov in tako ostaja na robu občinskega razvoja. To zaostajanje je toliko bolj očitno, ker niti v tako imenovanem klasičnem delu komunala ali Kostak kot najpomembnejši izvajalec ne more zadostiti potrebam. Zelo počasi prevzema v upravljanje vodovode, sanitarne raziskave pa kažejo na to, da bo to treba čimprej opraviti. Prav tako ne zmore z območja cele občine odvažati smeti itd. Skratka, Dobrotnik je vrzel rokavico komunalcem in to ne prvič. Ali bo čez leto dni, ko bodo na izvršnem svetu spet sprejemali takšno poročilo, vse skupaj kaj drugače?

J. SIMČIČ

Boštanjčani dali »zeleno luč« za HE in cesto

BOŠTANJ — Po 14 dneh predaha od zadnjega zboru krajanov, ko smo sprejeli novo mikrolokacijo HE Boštanj v gradnjo v eni gradbeni jami brez obtočnega kanala 80 metrov višje, kot so prvotno predvidevali projektanti, in se tudi dogovorili, da speljemo skozi Boštanj polje plinovod, smo na današnjem zboru rešili še vprašanje ceste. Pred 14 dnevi smo bili za posodobitev ceste, danes pa smo opredelili lokacijo oz. traso ceste, kot sta pokazala razprava in glasovanje, v zadovoljstvo večine krajanov, je povedal predsednik sveta KS Boštanj Alojz Rupar po sobotnem zboru krajanov.

Republiška skupnost za ceste je po besedah Jožeta Kolarja s sevniškega izvršnega sveta zagotovila tudi kontinuiteto te ceste, se pravi, da bo odvezala možno za financiranje ceste od boštanjске graščine do mirenskega mostu. »Iz vseh vidikov, tudi glede zahtev krajanov, da ohranimo najboljše kmetijske površine in čim manj ogrožamo objekta, je sprejeta varianta 3 b najboljša od 6 predlaganih. V KS smo enotni, da je treba tudi po izgradnji HE Boštanj obdržati čimveč obdelovalne zemlje, izgubljeno zemljo ob cesti pa bomo nadomestili z drugo zemljo, na primer kmetijske zemljiške skupnosti, ki jo ima na polju. Ta inačica predvideva podvoz pod železnico Sevnica — Trebnje in nadvoz prek magistralne ceste v Sevnico, obrtna cona pa ima svoje nivojsko križišče. Krajanji želimo, da bi bila kakovost življenja ob gradnji tako velikih objektov čim manj narušena, zato skušamo doseči, da uskladimo in skladno z interesi ljudi omogočimo tako gradnjo, ki bo ljudi čim manj motila in ne bo skazila podobe krajine,« je dejal Rupar.

P. P.

postavljajo ob bok konkurenci doma in na tujem. Osvajal je pretežni del jugoslovanskega tržišča in se prebil tudi na tujih, kamor izvažajo 15 odst. proizvodnje. Pohvali se še lahko s poslednjim izvozom prek jugoslovanskih izvajalcev po svetu. Regulatorjeve izdelke vgrajujejo na Kubi, v Sovjetski zvezi, v Iranu in celo v Mongoliji.

Prednost tega pozda (pogodbene organizacije združenega dela) je v tem, da proizvodnega programa ni povzel pod drugih. Svoje izdelke so pri Regulatorju sami razvili. Od ustanovitve te delovne organizacije mineva dvanajsto leto. Trenutno šteje kolektiv 42 delavcev. Med njimi sta 2 inženirja in 11 tehnikov različnih usmeritev. V kontroli in razvoju dela 20 ljudi. Razvoju se stalno povečajo štirje strokovnjaki z direktorjem na čelu. Regulatorje pritiska v cevovodih je on prvi razvil že precej dolgo pred nastankom ozda. Deset let je delal kot zasebnik.

TUKAJ SE ZAČNE — Vsak izdelek in vsaka izboljšava nastaja pri Regulatorju najprej za risalno mizo. Na sliki tehnik Slavko Lah. (Foto: J. Teppey)

Brežiški Regulator veliko dela s kooperanti od Zagreba do Ljubljane. Ti imajo za kooperantska dela dovolj prostih kapacitet, zato je škoda, da bi jih podvajali. Sami si izbirajo le tiste delovne operacije, ki se jim zdijo smiselne. Kot zanimivost naj povemo, da imajo med kooperanti celo velikana, kot je Rade Končar iz Zagreba.

Pri Regulatorju svoje izdelke hitro prilagajajo in jih sproti izboljšujejo. Del programa opušča in vpeljuje nove, ki jih kupci iščejo na trgu. Ravno ta čas razvijajo spet nove izdelke za zahodno tržišče. Regulatorje izdelujejo serijsko in po naročilu. Po naročilu so na primer napravili regulator pritiska za akademijo znanosti v Moskvi. Najmanjši regulatorji iz Brežic imajo 10 cm premera, največji 1 meter. Vgrajujejo jih večinoma v vodovodne in plinske cevovode.

V Jugoslaviji glede kakovosti nimajo konkurence, izpodirjajo pa jih dumpniške cene, ki si jih lahko privoščijo velike firme. Pozd je za kaj takega premajhen. Kolektiv se trudi, da vsak dinar čim bolj obrne. Ravno zdaj so dokončali novo proizvodno halo in z njo vred imajo pod streho 2000 m² delovnega in skladiščnega prostora. Za firmo, ki je začela iz niča, je v tako kratkem obdobju tudi to dokaz dobrega gospodarjenja.

J. TEPPEY

Sindikat je na strani delavcev

V sindikatu menijo, da delavcev ne bo mogoče odpustiti brez programov

KRŠKO — O tem, da sindikat pridobiva vse večjo vlogo, ne kaže več dvomiti, zato tudi v krški sindikalni organizaciji zelo resno jemljejo nalogo glede prenove svoje organizacije. Zato je bila seja občinskega sveta Zveze sindikatov Krško, tik pred letnimi sejami osnovnih organizacij, v glavnem posvečena tem nalogam.

V prvi vrsti je naloga sindikata, da se bori za socialno varnost delavcev, zato se tudi v Krškem zavzemajo za to, da bi bil tisti prag nekje pri 700 tisoč dinarjev. Hkrati pa se marsikdo zaveda, da ponekod tolišnih plač le ne bodo mogli izplačati. Torej bodo zapletli možni doma povsod in namen stavkovnih pravil, ki so jih tudi obravnavali na seji, je tudi v tem, da se konflikti razrešijo čim hitreje, še posebej v kolektivih, kjer ni možno reševanje po samoupravni poti. Takšno samostojno delovanje sindikata je med članstvom naletelo na podporo, saj je sindikat doslej že pokazal svojo vlogo in pomen prav pri razreševanju konfliktov med delavci in

upravno strukturo.

Druga pomembna naloga, ki so si jo zadali v sindikatih, pa je ugotavljanje tehnoloških in ekonomskih presežkov delovne sile. S tržno ekonomijo, ki jo pri nas šele uvajamo, bo prav gotovo prišlo do teh presežkov in sindikat se strinja s tem, ker tržno ekonomijo podpira v temeljih. Hkrati pa se zavedajo, da ta ekonomija v osnovi spreminja odnos do delovne sile. Prav tu pa je glavno torišče delovanja osnovne organizacije sindikata, ki bo morala poskrbeti, da se merila za odpustitve presežkov delavcev vnesejo tudi v samoupravne splošne akte. Vendar pa je splošno načelo jasno že sedaj. Pogoj za presežke delovne sile ne smejo biti nekakšni seznami delavcev, kot se je to zgodilo v papirnici v Vevčah, ampak je to le sanacijski program ali projekt za prestrukturiranje proizvodnje. Le tako bo mogoče narediti analizo, koliko delavcev je preveč v enem kolektivu. Torej bo sindikat na strani delavcev, zato odpustitve delavcev ne bo mogoče mimo in brez sindikata.

V krški občini so našli okoli 500 do 800 delavcev z nizkimi plačili, pravih tehnoloških presežkov delovne sile pa niso ugotavljali. Kjer te tehnološke presežke imajo, imajo tudi akumulacijo,

Radio Posavje ustanovljajo za tri občine

Sedež bo v Brežicah

BREŽICE — Osamosvojitve lokalne radijske postaje je bila napovedana dlje časa, ker zakon o javnem obveščanju določa, da so to delovne organizacije.

Radio Brežice je bil doslej enota Zavoda za kulturo, kar je večkrat povzročalo težave. Nova organiziranost je dosti bolj sprejemljiva.

Med pripravo ustanovitvenega akta so nastale še druge spremembe. Občinskima konferencama Krško in Brežice se je kot ustanoviteljica naknadno pridružila tudi Sevnica. Skupaj torej ustanovljajo Radio Posavje z dvema studijema, brežiškimi in sevniškim. Do poenotenja opreme in oddajnikov bosta studia oddajala ločeno vsak svoj program.

Radio Posavje bo verjetno še nekaj let delovna organizacija v ustanavljanju. Prehodno obdobje bo trajalo vse dotle, dokler ne bo zgrajen oddajniški sistem in direktna povezava med studijema. Posavski radio bo poleg oddajanja radijskih programov opravljal tehnične storitve, agencijsko in založniško dejavnost. S temi dejavnostmi si bo zagotavljal tudi materialne pogoje za delo. Dopolnjeval jih bo z ekonomsko propagando, s čestitkami in sredstvi, ki si jih bo v družbenem dogovoru zagotovil za oddajanje posavskega programa.

J. T.

V tujini je konkurenca neusmiljena

Brežiška tovarna pohištva opušča nedonosne programe — Izvoz večji

BREŽICE — Tovarna pohištva izvozi na Zahod nekaj manj kot dve tretjini proizvodnje. Za minulo leto bo zanj iztržila 2,5 milijona dolarjev. Serije so majhne, od 200 kosov navzgor. Trenutno izdeluje 27 različnih programov in znotraj njih je nekaterih pohištvenih kosov tudi samo po 50. V vsakem programu je veliko različnih izdelkov, po dvajset in več, zato je za velikoserijsko industrijo, kakršna je bila njihova tovarna pred leti, to zagotovo uspeh. Nedonosne programe v Brežicah opuščajo in iščejo dopolnilne dejavnosti.

Direktor Izidor Slatner napoveduje v prihodnje prehod na kakovitnejše pohištvo, s katerim se bodo povzpeli v višje cenovne razrede. Z nekaterimi programi so se že prebili. Inž. Slatner zagotavlja, da bodo poslej investirali predvsem v opremo za izboljšanje kvalitete izdelkov. Najprej bodo zamenjali stroje za površinsko obdelavo pohištva, kar jih bo veljalo okoli 150 tisoč dolarjev. Opremljali se bodo postopoma, odvisno od možnosti. Vzporedno načrtujejo več izobraževanja že zaposlenih. Bolj izbirčni bodo pri sprejemanju novih delavcev, od katerih bodo zahtevali kvalifikacijo. Osnovni program tovarne je ploskovno pohištvo, ki ga že nekaj časa plemenitijo z masivnimi elementi. Izvažajo regalno pohištvo, spalnice in bolniške sobe, doma pa prodajajo poleg spalniških programov opremo za dneve in otroške sobe. Največji tuji partner, za katerega delajo, je švedska firma IKEA. Sledi ji Anglija, med dolgoletnimi kupci pa so tudi Zdravne države Amerike.

Pri izvozu jim delajo preglavice zapleteni papirji, ki so posledica velike zbirkratiziranosti. Ogromno časa porabijo samo za to, da dobijo skupaj potrebne dokumente. Izdelke izvažajo na pet različnih načine.

Ta trenutek pričevajo med največje uspehe zmanjšanje zalog polproizvodnje in gotovih izdelkov. Skrčili so jih za tretjino, in ker so zaloge dandanes zelo drage, se jim to veliko pozna.

J. TEPPEY

PRIZANJA JUBILANTOM — Na srečanju delavcev v vzgoji in izobraževanju v sevniški Osnovni šoli Savo Kladnik je v imenu pokrovitelja srečanja, skupščine občine Sevnica, spregovorila predsednica občinske skupščine Breda Mijovič. O potih slovenskega naroda je predaval Dr. Matjaž Kmecl, prijeten koncert pa je pripravil Silvester Mihelčič. Enajstim delavcem v vzgoji in izobraževanju so za 20-letno in štirim za 30-letno delo podelili priznanja. Ta so prejeli Marija Koritnik z Blance, Mirko Bogovič (na sliki) in Dušan Milost iz Sevnice ter Štefka Plantarič iz Tržišča. (Foto: P. Perc)

Poskus s sodobnim programom

V Sevnici zaživela nova delovna organizacija — Tehnološki sistemi Sevnica

SEVNICA — »Za prvo četrtletje imamo dovolj dela in okrog 30 odstotkov zmogljivosti imamo zapreženih tudi v drugem četrtletju. Zavedamo se, da je zelo pomemben štart nove delovne organizacije, in zaenkrat smo lahko kar zadovoljni. Seveda pa bomo stremeli k temu, da bomo imeli v prihodnje pokritih kar 120 do 130 odstotkov zmogljivosti, da bi še spodbudili storilnost in zavzetost za še boljše delo,« je povedal diplomirani inženir strojništva Karel Platnovšek, začasni poslovodni organ nove delovne organizacije, ki deluje v Sevnici od novega leta — Tehnološki sistemi Sevnica (TSS).

Ta organizacija je nasledila proslulo Tovarno konstrukcij, ki je bila pred leti tozd, zatem pa obrat Strojne tovarne Trbovlje. Trbovlječani še komaj držijo glavo nad vodo, zato se je prisilna uprava STT odločila, da se najprej reši odvečnega balasta obrata v Sevnici, na tej poti pa je tudi obrat v Valandovu v Makedoniji, kjer so se najprej soočili s t.i. ekonomskimi in tehnološkimi presežki delavcev. V sevnških Tehnoloških sistemih je našlo delo še 73 delavcev Tovarne konstrukcij, vseh pa je 80 zaposlenih.

»Slej ko prej ostaja naš glavni proizvodni program procesna oprema, predvsem za kemijo. To so mešalniki za tekočine, pastozne in praškaste materiale. To je program, ki smo ga dobili od STT. Toda zadnjih 10 let očitno ni bilo nič narejenega za razvoj te opreme. Zato smo se odločili, da bomo delovali predvsem v dveh smereh, in sicer bomo spravili sam stroj na višjo tehnološko raven. Za ta del imamo vse rešitve v

rence, gotovo pa drži, da je ta trg še premajhen, zato moramo razmišljati.

J. PERC

Karel Platnovšek: začasni poslovodni organ TSS

Ljubljanski TMF, ki je izdelal sanacijski oz. razvojni elaborat za Tehnološke sisteme Sevnica, pomaga »novorojencu« pri trženju in prodaji opreme, kajti TSS še nima razvitega prodajnega inženiringa, za katerega bi radi pridobili strojnike, ki ne bi imeli le smisel za razvoj, ampak tudi žilico za trgovanje oz. komercialne posle. Z nasveti pa pomagajo TSS tudi soustanovitelji nove firme — STT in Metalna-tozd TLK Kmecl.

NAJ SE VE, KDO JE KDO — V tavrčiji Blagovnice so nedeljske učiteljence ustanovnega zbora Slovenske kmetijske zveze že takoj na začetku nastopno razmejili. Funkcionarji in delovni predstvedstvo so bili osvetljeni, kmetje pa ni. Lahko bi se bilo tokrat izjemoma večini. Protestirali niso, ker so vajeni poskanja v mračne kote. Ploskali so vsi govornikom po vrsti, tistim, ki so udarili čez oblast in kmetijske organizacije njihovim predstavnikom.

VSE JE DOLOČENO, LE SNEG NI — Starši se spet oglašajo, ker jim ni volji, da šole ne morejo predlagati zimske počitnice po lastni presoji. Tudi na področju bi raje videli, da bi imeli otroci nek pravega zimskega veselja. Sneg napovedujejo v februarju, nihče pa ne da roki ogenj. Lahko bi se opekel in uradna lista ki vse določa, bi spet imela prav.

ZELENEC NI ZA VSE — Posavje se komaj navadilo na zeleni vlak in jim odmika. Odkar so ga podražili, pri nekod spet priporočajo vozno s pamiškimi. Za zgled drugim spodbuja varnost zbornica, ki zelenega udobja plačuje več.

MEGLE NA IZVOZ — Brežičani Krčani ne pomnijo, kdaj so bili nazadnje tako dolgo zamegljeni. Le to vedo, da radi nizke Save hladilni stolpi jedrske elektrarne noč in dan bruhajo paro v ozračje. Ko bi se kdo spomnil na to, da bi prodaje atomsko meglo, mu je zlepa ne zmanjkalo.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 14. do 20. januarja se brežiški porodniški rodile: Martina iz Grčeze vasi — Patricija, Iris Karla Brežič — Uroša, Višnja Rupar iz Lade — Anito, Mirjana Grozan iz Sevnice — Danijela, Irena Pavlič Brežič — Urško, Mirjana Milinarič iz Protne — Marka, Ljubica Milič iz Jenovega — Josipa, Nevenka Brckovič Zdencev — Marino, Marjeta Bosak Brežič — Mateja, Zora Zejavec iz Saboru — Maria, Hajrija Mehič iz Sevnice — Aljo. Čestitamo!

Krške novice

BANKA KOT MAČEHA — V krški občini je kmetijstvo prav gotovo pomembna panoga, čeprav v celotnem gospodarstvu ne pomeni mnogo, ker je imamo trija pač tako močna. Kljub vsemu pa kmetijstvo zasluži malo več pozornosti ali vsaj takšno, kot jo ima v kranjski občini. V tej občini so namenili 4 milijarde za zmanjšanje obresti za tako imenovane kmetijske kreditne, medtem ko so jih v krški samo 650 milijonov din. Kot vedo vedati poznavalci bančnega poslovanja LB Temeljna posavska banka lahko pomenila za to, da bo pridružno milijardo din.

PLONKANJE ZA MARKO — Trgovenčki najnižjih razredov osnovne šole so že spoznali, kako malo se je znanstvenik, zato v eni izmed osnovnih šol (je zagotovo odmaknjena in zato ne bi mogli reči, da gre pri tem za modno muho več mest) v krški občini zaračunajo prepričanje domače naloge z eno nemško marko. Podobno so se znašli tudi v drugi, kjer denar za končni izlet zbirajo v markah. Skratka, kdor še razmišlja, kam bi šel dinar, naj za mnenje vpraša učitelje osnovnih šolah. Oni so glede tega že povsem brez iluzij.

MEDNARODNA MATURA — Kd bi si rad omislil potovanje v Evropo, se za svoje nadobudne otroke, naj začne rčevati že sedaj. Mednarodna matura vstopnica za Evropo bo namreč po sebnih računih štala okoli 16.000 švicarskih frankov, opravljajo pa naj bi jo le 50 do 100 slovenskih srednješolcev, je bilo slišano na seji medobčinskega sveta SZDL za Sevnico. Zato, dragi starši, pohiute, kajti bilo vozovnic je omejeno!

CESTARJI BEREJO — Malo pota a zato toliko bolj zadovoljni sporočajo da krški cestarji berejo tole rubriko. Nedavnim so namreč zakrpali že skoraj vse luknje na cestah, o katerih smo pisali v prejšnjem številu.

Sevniški paberki

BOMBA JE BOMBA — Ko so ob prvi gradbišča za novo HTC (hotelski trgovski center) v Sevnici odkrili artilerijsko granato iz 2. svetovne vojne, so nekateri podcenjevali nevarnost, kakor da bi bila bomba štruca kruha. Direktor Bona pa je takoj začasno zaprl gradbišče in zaprosil za pomoč oddelek za ljudsko obrambo oz. občinski štab za civilno zaščito, ki sta poskrbela za vse potrebno. Toda ob vsem tem dogajanju je zanimivo zlasti to, da so starejši Sevnščani opozarjali, da utegne zemlja skrivati še veliko eksplozivna, saj je bilo med vojno v bližini skladišča municije, ki so širo v zrak skupaj s hotelom Triglav. Ko so pirotehniški zaščitne enote milice iz Ljubljane z detektorjem odkrile li številne možne lokacije kovin, so nekateri kar malce razočarani, ker je buba Janka Revinka iz nedelj zemlji izkopala staro železo, ni pa odkril domnevne kletke polnimo sodi vina.

SKRPUCALO — Nova prometna ureditev okoli železniške postaje in avto-busnega postajališča s tem vred je na svetlo za preventivo in vzgojo v cestnem prometu dobila vzdevek skrupcalo. Svet je povsodno opozarjal na pomanjkljivost predlagal rešitve, toda na koncu so seveda projektanti ukrenili po svoje in zdaj imajo Sevnščani to, kar si zaslužijo — majhne otočke precej velike nemunosti. Vse to komisija, ki je šla na ogled, lepo popisala ostalo pa je še po starem. Tudi grozno predsednika sveta Jelka Stojca, da bo odtopil, če ne bo svet imel prave veljave. Je aktualna.

ZVESTI TRADICIJI — Gledališka skupina KUD Prečna je za svojo deseto (neprekinjeno) sezono pripravila Mikelnovo komedijo »Afera Mandragol«. Na posnetku: prizor z vaj. (Foto: J. Pavlin)

Edina nagrada je aplavz

Prečenci bodo nastopili z Mikelno Afero mandragol — Načrtujejo trinajst gostovanj

PREČNA — Prečenska gledališka skupina je za to sezono našla komedijo slovenske dramatika Miloša Mikela »Afera mandragol«. Delo, prepleteno s petjem, plesom in »atentati«, so pripravili pod vodstvom Franca Pluta, dolgoletnega igralca, ki se tokrat preizkuša tudi kot režiser. Premiera bo v soboto, 28. januarja, v kulturni dvorani v Prečni.

Skupina prihaja na oder prej, kot je imela navado prejšnja leta. Igrati želi pozimi, ko imajo tudi obiskovalci več časa za takšne prireditve. Z vajami so začeli novembra, potem pa so zahtevno besedilo in igro vadili na vajah, ki so bile trikrat na teden. Vsakemu od igralcev se je tako nabralo kar lepo število ur skupnih vaj, upoštevati pa moramo, da so vsi vadili še doma.

Resnega dela so v Prečni vajeni in tudi igralci ne manjka. Vsako leto se skupini pridruži kakšen novinec, kar je vsekakor spodbudno. V »Aferi mandragol« bodo igrali: Martin Novak, Irena Vehar — Dragan, Magda Jazbec, Marjana Glavan, Miro Hočvar, Stane Juvan, Roman Kapš, Franc Plut, Ivan Jarc, Zdene Klančar, Ivan Glavan in Darja Kapš.

Člani marljive gledališke skupine v Prečni imajo tudi letos v načrtu gostovanja. Na odrih dolenskih, belokranjskih in posavskih krajev nameravajo nastopiti trinajstkrat. »Želimo si, da bi bili obiskovalci z našo igro povsod zadovoljni, da bi bile dvorane polne. Ne nazadnje je priscrčen aplavz dvorane naša edina nagrada,« pravi članica skupine Irena Vehar — Dragan.

J. PAVLIN

Danes v Krškem lutkovna igra

Gostuje Lutkovno gledališče iz Ljubljane — Med počitnicami: filmi, risanke

KRŠKO — Delavski kulturni dom Edvarda Kardelja je pripravil pester kulturni program za otroke med zimskimi počitnicami. V njegovi dvorani so od prvega do zadnjega dne počitnic vrtili za mladino zanimive filme, še posebej pa so pritegnile risanke. Obenem je poskrbel, da so podobne filme predvajali tudi v Velikem Podlogu in Koprivnici. Minuli terek dopoldne sta mlade obiskovalce v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja zabavala pantomimika Andres Valdes, v Ljubljani udomoljeni Kubanec, in Jana Kovač.

Danes, 26. januarja, bo ob 10. uri v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja lutkovna predstava Pravljičarjevih pravljic češkega avtorja Jiříja Stredy v izvedbi Lutkovnega gledališča iz Ljubljane. V igri, ki jo je režiral Karel Makonj, sta združeni oziroma prirejeni pravljici Rdeča kapica in Princeza na zrnu graha. Izvedba temelji na otroški igri; tako so to lutkovno igro uprizorili leta 1978 tudi Čehi, ko so prvič pripravili predstavo Pravljičarjevih pravljic. Sicer pa bo že samo gostovanje Lutkovnega gledališča iz Ljubljane pomemben kulturni dogodek za posavsko mesto. Vedeti moramo namreč, da sodi to gledališče v sam vrh lutkovne ustvarjalnosti v Jugoslaviji in da je nemajhen tudi njegov mednarodni ugled.

I. Z.

KRAMAR RAZSTAVLJA

NOVO MESTO — V tukajšnjem Domu JLA je od ponedeljka na ogled razstava umetniških fotografij inženirja kemijske tehnologije Zdravka Kramarja, ki je doma iz Zavrčja pri Mirni. Razstavo so pripravili v sodelovanju z Zvezo kulturnih organizacij iz Trebnjega.

prezeti želje organizatorjev, naj bi prireditve pritegnile pozornost ljudi k sodobni umetnosti, grafiki pa dala novih spodbud pri njenem razvoju.

Otvoritev prvega bienala slovenske grafike bo, kot rečeno, v četrtek, 25. maja, in to z osrednjo razstavo na Otočcu — v Garni hotelu in v Gradu. Dopolnilne razstave pa bodo v Novem mestu: v galeriji Krke, Dolenskem muzeju, Študijski knjižnici Mirana Jarca in razstavišču SDK (v Kandiji). To bodo manjše, osebne razstave grafičnih ustvarjalcev, ki bodo sodelovali na bienalu.

Bienale slovenske grafike na Otočcu bo pred vsaki dve leti, vsakokrat pa pred mednarodnim grafičnim bienalom v Ljubljani, tradicionalno prireditvijo s svetovnim ugledom. Tako bo otoški bienale v nekem smislu ne samo neobhodno dopolnilo velike predstave grafične umetnosti v Sloveniji, ampak tudi in predvsem njen pomemben del.

I. ZORAN

NA ODRED S »POKOJNIKOM«

MIRNA PEČ — Gledališka skupina tukajšnjega kulturnega društva je tudi v tej sezoni naštedirala komedijo, in sicer Nušičeva »Pokojnik«. To delo so Miropečani pripravili pod režijskim vodstvom Antona Kosa. Prvič se bodo s to klasično srbsko igro predstavili jutri, ko bodo nastopili za invalide iz Novoga mesta. To bo nekakšna predpremiéra. Premiera »Pokojnika« pa bo v nedeljo, 29. januarja, ob 15. uri v mirnopeškem kulturnem domu. Potem se bodo zvrstila gostovanja. Podobno kot prejšnja leta bodo Miropečani tudi tokrat nastopili v številnih krajih na Dolenskem.

KULTURNE IZ RIBNICE

- MOJCA ŠIFRER, študentka etnologije, je pred kratkim v Miklovi hiši v Ribnici zagovarjala svojo diplomsko nalogo Lončarstvo v Ribniški dolini. Zagovor je opravljala v navzočnosti nemajhnega števila študentov in ribniških domačinov. Šiferjeva se bo po diplomski zaposlila v Ribnici, kjer bo delala na področju etnologije.
- NOVO RAZSTAVO bodo odprli jutri v Miklovi hiši. S svojimi deli se bosta predstavila akademska slikarja Brane Sever in Vlado Stjepić.
- RAZSTAVO DEL, ustvarjenih na lanskih Ribniških srečanjih, bodo odpr-

Ribnica kulturni spomenik

Gre za staro mestno jedro, ki je začasno razglašeno za kulturnozgodovinski spomenik

RIBNICA — Staro mestno jedro Ribnice je tukajšnja občinska skupščina razglasila za začasen kulturnozgodovinski spomenik. Razglasitev velja le za obdobje enega leta, tako rekoč le za letos. To je prvi tak odlok v ribniški občini, kjer podobnih razglasitev doslej še ni bilo.

Letos bodo ugotavljali, ali so predlagane meje kulturnega in zgodovinskega spomenika (starega mestnega jedra) ustrezne ali pa jih je potrebno spremeniti. V tem letu bo imela precej dela tudi premoženjsko-pravna služba, ki bo morala razrešiti več zadev na tem območju, ugotoviti bo potrebno imetnike pravice uporabe teh objektov itd. Šele potem bo staro mestno jedro Ribnice trajno razglašeno za kulturnozgodovinski spomenik.

Namen odloka je, da ne bi z raznimi posegi uničili videza starega mestnega jedra. Odlok o začasnem varovanju je pripravil ljubljanski zavod za varovanje naravne in kulturne dediščine. V pripravi je še nekaj podobnih odlokov za trajno razglasitev, ki bodo sprejeti še letos.

V dosedanjih razpravah o varovanju starega mestnega jedra Ribnice ni bilo na predlagani odlok posebnih pripomb. Edina omemba vredna je bila, naj bi v starem jedru tudi ulice imele imena v skladu s tem. Pri tem je bila omenjena glavna, Šeškova, ulica, ki ima ime po narodnem heroju Jožetu Šešku, po tem predlogu pa naj bi imela ime, ki bi segalo dalje v zgodovino Ribnice. Predlagatelj je poudaril, da seveda nima nič proti imenu Jožeta Šeška in zgodovini NOB in da naj bi po heroju Šešku poimenovali kakšno drugo ribniško ulico.

J. P.

Korak naprej za revijo

»Samorastniška beseda« naj bi kmalu prvič izšla kot medobčinska revija

NOVO MESTO — V prizadevanju, da bi Samorastniška beseda kaj kmalu prišla med bralce kot medobčinska revija za literaturo, kulturo in sploh ustvarjalnost, seveda z novo zunanjo podobo, je bil narejen korak naprej. Medtem ko poteka akcija v zvezi s financiranjem — predsednik medobčinskega sveta SZDL za Dolensko Jure Perko bo še ta mesec sklical stesane predstavnikov občinskih kulturnih skupnosti kot ustanoviteljev, na katerem bo govor o financiranju revije — se je nekoliko bolj konkretno začela oblikovati tudi vsebina Samorastniške besede. O tem so govorili na sestanku pripravljalnega odbora, ki je bil prejšnji teden v Novem mestu, in sprejeli tudi nekatere zadolžitve. Tako bo Nataša Petrov pri reviji urednica za literaturo, Lucijan Reščič urednik za likovno umetnost in Boštjan Kovačič urednik za tisti del revije, v katerem se bo sproščala ustvarjalna dolenska misel. Dogovorili so se, da bodo poskusili kmalu pripraviti prvo številko Samorastniške besede, jo predstaviti bralcem pa tudi tistim, ki jo bodo financirali. Menijo namreč, da bo pogovor s sofinancerji lažje stekel, ko bodo ti lahko sami listali po reviji.

I. Z.

JAVNA TRIBUNA

MOKRONOG — V tukajšnjem domu Svobode bo v soboto, 4. februarja, ob 18. uri javna tribuna o naravnih in kulturni dediščini Mokronoga in okolice. Na njej bodo sodelovali strokovnjaki iz Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Novem mestu. Skrb za varstvo naravne in kulturne dediščine pa je v svoj program vneslo tudi mokronoško turistično društvo, ki bo imelo omenjenega dne občni zbor.

DOBRODELNI KONCERT V BREŽICAH

BREŽICE — Godbeniki iz Kapel, dijaki in profesorji Glasbene šole Brežice prirejajo 10. februarja koncert v Domu JLA. Namesto vstopnine bodo pobirali prostovoljne prispevke, izkupiček pa darovali za nakup medicinske opreme v brežiški bolnišnici. Dobrodelni koncert organizirajo v sodelovanju z občinskim odborom Rdečega križa.

PEVKE NONETA ROG — Na fotografiji so pevke noneta Rog iz Željnj pri Kočevju, ko so pred kratkim slavile 80-letnico rojstva svoje najstarejše članice Franciške Vodičar, ki je dopolnila 80 let. (Foto: J. Prime)

Ohranjajo narodno pesem

Pevke noneta Rog zaželene predvsem pri starejših, želijo pa, da bi narodno pesem vzljubili mladi

KOČEVJE — Nonet Rog iz Željnj pri Kočevju, ki je marca lani slavil 20-letnico obstoja, je te dni napravil obračun nastopov v lanskem jubilejnim letu in pripravil okvirni načrt za leto. Kristina Trkovnik, ki nonet vodi in piše njegovo kroniko — bila pa je tudi pobudnica za ustanovitev noneta, je povedala: »Lani je naš nonet nastopil 31-krat. Dvakrat smo nastopile v pobratenu Rabu, trikrat na Kmečki ohceti v Ljubljani, na paradi narodnih noš v Kamniku, na srečanju pevskih zborov v Dolenji vasi, v Grosupljem na večerju pisatelja Louisa Adamiča, v Škofji Loki in izseljeniškem pirkniku, v Kočevju na sprejemu naših izseljencev iz Amerike in Belgije pa na protestnem zborovanju ob sojenju četverici, kar trikrat pa so nastopile tudi v Zdravilišču Šmarješke Toplice.

Nonetke nastopajo v narodnih nošah in pejejo izključno narodne pesmi. Zato so še posebno zaželene pri starejših. Rade se odzovejo vabilom za nastope v domovih starejših občanov po vsej Sloveniji in tudi na Hrvaškem pa vabilom za nastope v zdraviliščih, za invalide, bolnike ipd.

»Najbolj smo vesele, če lahko razveselimo starejše in bolne, ki so za naše nastope tudi najbolj hvaležni. Tudi nas, ki smo vse starejše — najmlajša članica noneta ima 50 let, najstarejša 80 — in razumemo ljudi tu njihove stiske, gane nesreča drugih. Zadovoljne smo, ko vidimo, da ljudje v nesreči niso sami in da se z bolniki zelo trudijo medicinske sestre, z nepokretnimi v domovih starejših pa negovalke,« pravi Trkovnikova.

Nonet bo z nastopi letos nadaljeval. Turistična zveza Ljubljana jih je že povabila na Kmečko ohceto, ki bo 1. julija. Že naslednji dan bodo nastopile na izseljenškem pirkniku v Dolenskih Toplicah. Vabljeni so na parado narodnih noš v Kamnik in tudi na srečanje internirank v Beograd. Vabila prihajajo še od drugod.

J. PRIMC

kultura in izobraževanje

Nova knjižnica iz »rožnate domišljije«

Literarni klub Beno Zupančič izdal otroške pesmi Jožice Vogrinc-Drenovec z ilustracijami Vladke Stoviček

KRŠKO — Tukajšnji literarni klub, ki nosi ime pred leti umrlega slovenskega pisatelja Bena Zupančiča, si je zastavil večje založniške ambicije, kot jih zmore, vseeno pa je njegova bera na tem področju takšna, da zasluži širšo pozornost slovenske javnosti. To velja še zlasti za program izdaj, namenjenih otrokom, oziroma za pesniške slikanice in najbrž pri tem ni potrebno posebej poudarjati, da so te knjižice proizvod izključno domače ustvarjalnosti. Naključno se je, da so obe dosednji knjižici (več jih zaenkrat ni izšlo) ustvarile ženske, dve pesnici in dve ilustratorici, pesnicama pa sta to tudi knjižna prvenca.

O prvi knjižici, o Očku Svitu pesnice Bojane M. Kopina in ilustratorice Lučke Rojec, smo poročali lansko pomlad takoj po izidu. Zbirka je imela velik odmev med otroki, pa tudi med odraslimi, uporabljati pa so jo začeli tudi za šolsko čtivo. Druga knjižica, zbirka pesmi za otroke, Domišljiva petelina pesnice Jožice Vogrinc-Drenovec, je izšla te dni. V njej je deset pesmi, ki jih je iz tvorstve ustvarjalnosti omenjene avtorice izbrala urednica Kurirčica Berta Golob, celostranske ilustracije pa so delo akademske kiparke Vladke Stoviček, nekdanje sodelavke Jožice Vogrinc-Drenovec. Naslovnic, seveda barvno — takšne pa so vse ilustracije — so pomagali izbrati učenci OŠ Jurija Dalmatina, kjer je avtorica Domišljiva petelina knjižničarka. Povejmo še, da so knjižico natisnili v krški Papirkonfekciji, izšla pa je s pomočjo TCP. Videm in ZKO Krško.

In o čem pojo te pesmi, ki jih je avtorica posvetila svojemu vnučku Tilnu? O stolpičih, ki so dobili krila in se naselili v zeleni dolini, pa o pomladi, ki je od trobentice vsa rumena, o vabljenosti rdečih češenj, o hudi uri, ko je v naravi vse narobe, o medvedji sladkarni, kjer se dobe same dobrote kot v Indiji Koromandiji, o dogodivščinah vasovskega mačka, potem pa spet o dvorišču, kjer je vse narobe (narobesvet!), o dogodivščinah starega kolovrata pa znova o medvedku, ki hodi s Tilnom spat. Nazadnje, čisto na koncu, nastopa pesnik, ki si »skuhava« v glavi rožasto domišljijo in pesnice iz sebe zliva. Te pesmi pojo torej o vsem tistem, kar buri domišljijo otrok, ko odkrivajo in spoznavajo svet okoli sebe. In ker so to pesmi za otroke, so skrajno spesnene v njim razumljivem jeziku, z besedami, ki jih že poznajo, vse skupaj pa je prekušeno še s pravo mero humorja, humornimi zapletmi in razpleti. So, skratka, prave pesmi za otroke, to pa je tudi njihova poglavina odlika.

V končno misel tega zapisa se po temeljitejšem pregledu Domišljivih petelinov sama od sebe vriva ugotovitev, da bo tudi ta knjižica pri najmlajših pa tudi že pri malo večjih bralcih lepo sprejeta. Večje nagrade, kot je sprejem pri bralcih, pa si avtor skoroda ne more želiti.

I. ZORAN

VIBA SNEMA LUTKOVNI FILM

LJUBLJANA — V ateljejih Viba filma že dalj časa snemajo nov slovenski celovečerni lutkovni film Coprnica Zofka. Besedilo je napisala Svetlana Makarovič, prav tako songe, režira pa Matija Milčinski. Film nastaja v sodelovanju z Lutkovnim gledališčem Ljubljana.

SLOVENSKI FILM NA BEOGRAJSKEM FESTU

LJUBLJANA — Slovenski mladinski film Poletje v školkji (II. del) bodo predvajali v okviru beograjskega Festa, in sicer na Filmskih paradah, prireditvi, ki bo potekala v Beogradu od 7. do 11. februarja, na njej pa bodo predstavili še filme, namenjene otrokom oziroma mladini.

Vpis spet večji od ponudbe šol?

Srednje šole v Sloveniji ponujajo jeseni v prvih letnikih 28.000 učnih mest

V prvih letnikih slovenskih srednjih šol bo v šolskem letu 1989/90 nad 28.000 prostih mest za mladino, poleg tega pa še več kot 8.000 mest v oddelkih za odrasle. Ponudba s temi podatki je bila v javni razpravi, bo pa tudi podlaga za razpis o vpisu, ki bo objavljen najverjetneje že proti koncu februarja.

Ponudba srednjih šol je bolj ali manj enaka kot lani na večini območij naše republike. Povečana je tudi v Posavju (za 15 do 30 mest) in na Dolenskem (za dobrih 100 mest) ter še ponekod drugod. Ob julijemskem vpisu bodo številke prav gotovo drugačne, saj bo treba v prvih letnikih upoštevati še ponavljalce in učence iz drugih republik. Lani, denimo, je bil vpis v prve letnike zaradi tega za okoli 2.200 učencev večji, kot so predvidevali.

GOVORICA KAMNOV

Minljiva je človekova beseda; izreče jo in že se izgubi v hrupu sveta. Tudi če jo zapiše v knjige, je kaj kmalu žrtev neusmiljenega mletja časa, izgublja se v papirnati poplavi, dokler se ne spoji s prahom knjižničarskih fondov, pozabljena in mrtva že čez nekaj rodov.

Govorica kamnov pa je večna. Kdor govorico svojega rodu in časa, videnja in razsežnosti svojega duha vlija vanje, ta govori tisočletja.

Ko pod jasnim grškim nebom zreš v slepečo belino marmornatih kamnov Parthenona, v ženstveno linijo kariatid, ko se usedeš na od noči prijetno ohlajene kamnite klopi gledališča v Epidaurusu in te zajame čarovnija odprtega, a harmonično sklenjenega prostora, ko se vzpneš po zrnatih gigantskih blokih na najvišjo točko Miken ali ko se izgubljaš med množino svetišč v svetih Delfih, takrat je s teboj ta govorica tisočletij. Naj bodo ostanki veličastni, do preusnjenosti lepi ali skromnejši, pritehni, zabrisani in izlizani, kot so temelji palač v Knososu in Festosu, te govorica kamnov prevzame. Zaželi si, da bi ji globlje prisluhnil, da bi jo čisteje razumel. Zamaknil bi se v mirovanje in se začel pogovarjati z njimi, a kaj...

Ni časa. Drugače utriplje čas kamenju kot nam, ljudem. Današnjim še posebno. Popotnikom, kot sva bila tiste vroče dni lanskega septembra midva, pa sploh. In tako sva hitela preko tisočletnih kamnov Knososa, Festosa, ujela le drobno besedo, zamrlo v skrivnostni akustiki antičnega gledališča v Epidaurusu, zaslislala le odmev sončnega prepevanja marmornatih svetišč na Akropoli, preslislala šepetanja v Sibilini votlini v Delfih.

Bila sva bolj ali manj samo popotnika, turista, kot milijon drugih, ki se z vseh koncev sveta zgrinjajo na starodavna grška tla, lazijo po njenih svetiščih, fotografirajo z vseh koncev štrclje preteklosti in mimo bežno vzdihujejo od očaranosti, utrujenosti in vročine. Nemalokrat sva se počutila, kot bi bila v velikem bordelju slavnega imena, v nekakšni ogromni turistični fastfood restavraciji, kjer ljudem postržejo s hitrih požirkih zgodovine in minule slave, jim te skope požirke krepko zaračunajo in odpravijo naprej.

AKUSTIČNI ČUDEŽ GLEDALIŠČA NA PROSTEM

Kako pa naj bi se človek počutil drugače, če se že v zgodnjih jutranjih urah, ko sva se odpravila do slovitega gledališča v Epidaurusu, že po kratkih nekaj deset minutah miru srečala s številnimi skupinami turistov, ki kot po nekem obveznem obredu lazijo po veličastno lepem odprtem gledališču, se poslikajo pod njim in nato za vrhunec doživijo še akustični čudež. Postavijo se na središčno točko odra in spuščajo kovanec na tla, množica pa na vrhu stopniščastega gledališča presenečeno zija, ker kovinski zven slišijo prav tako dobro, kot če bi stali na samem dnu gledališča. Dokler je seveda v vsem vrvenju še kaj slišati.

Potem še zveš, da je ta čudovita zgradba služila za razvedrilo tistim, ki so se hodili pred davnimi leti v Epidaurus zdraviti — že takrat so torej poznali zdraviliški turizem. Zveš tudi o velikosti in edinstvenosti te zgradbe na prostem, si ogledaš bližnji muzej, popiješ mrzlo pivo, pogoltneš vroč suvlaki, kot v Grčiji pravijo ražnjicem, in že briži dalje. Če si jugoslovanski popotnik, potem z novo luknjo v bornem kupčku deviz (vstopnina je za nas hudo draga), si-

cer pa v klimatiziranem avtobusu nazaj v hotelsko sobo, kjer je vse tako kot doma.

Akustični čudež antične arhitekture pa se ti lepega dne prikaže na fotografiji, dotakne se te v spominu in prepozno se ti prebudi nezadoščenje in spoznanje: kamni so govorili, zaslutil si njih skrivnostno govorico, prisluhnil si jim nisi znal.

Res je tudi, da jim ne moreš. Turistična mašinerija melje. Vse gre na hitro, površno, po tekočem traku. Kot pač vse današnje življenje. Redki so tisti, ki se starim spomenikom posvetijo drugače. Nekaj takih popotnikov sva srečala. Medtem ko se reke turistov valijo mimo kamnov in jih pojoči, monotoni glas vodičke pelje od točke do točke, z enakimi litanijami od zore do mraka, pa pravi občudovalci grške preteklosti kot mali otočki, komaj opazni v širokem toku turistične reke, plavajo sami zase. A če jih povprašaš, kje je kaj, vedo tako rekoč za vsak kamen, za vsako letnico, za vsakega arheologa, ki je kdaj ril po starinah in načel to ali ono plast temeljev, izkopal ta ali oni nenavadni lonc, košček mozaika, del kipa.

No, kljub vsemu je epidaurško gledališče naredilo na naju veličasten vtis. Kako tudi ne bi, saj je največje in najbolj impresivno odprto gledališče antične Grčije, ki je za nameček še izvrstno ohranjeno. Zgradili so ga v 4. stoletju pred našim štetjem v bližini Asklepijevega svetišča. Arhitektu Poliklitu gre že od dni dograditve gledališča do današnjih dni hvala, da je ustvaril najbolj akustično gledališče Grčije. Vseh 14 tisoč gledalcev, za kolikor jih je prostora v njem, odlično sliši prav vsako besedo, izgovorjeno na odru, naj bo tudi šepetajoča. O tem sva se seveda tudi midva prepričala. In da bi bil preskus le nekoliko drugačen, kot je običajno metanje kovanca na tla, sva vsak izmenoma zrecitala del Prešernove Zdravljice. Naj se sliši še ta žlahna beseda v prostoru, kjer so zveneale besede Ojdiipa, Antigone in drugih junakov starih tragedij!

Pravzaprav zvenijo še danes. Vsako poletje, od junija do septembra, uprizarjajo v tem starodavnem teatru antične tragedije. Predstave pa so vedno polno obiskane. Grki so bili in so še veliki ljubitelji gledališča. Gledališke predstave so bile prava ljudska slavja in množice od blizu in daleč so v takšnih odprtih gledališčih, kot je epidaurško, zavzeto sledile dramskim mojstrovina. Danes se na kamnitih sedežih družno stiskajo petični ameriški turisti, popotniki iz Japonske, vsepovsod prisotni Nemci, pa seveda domačini in gotovo tudi kakšen list naše gore.

DVIGALA V ATENINEM DOMOVANJU

Grška turistična mašinerija nadvse uspešno prodaja stare kamne, bi lahko rekli zlobno in surovo. Res, staro kamenje, zloženo na bolj ali manj velik kup. Le kaj bi z njimi! Toda to kamenje je treba videti. Morda se nikjer tako ne sesuje prezir do starin še tako zadržega nevedneža, kot se na Akropoli. Ta grič sredi Aten obišče vsako leto na milijone turistov. Cele reke z aparati in prospekti ovešenih turistov z vseh koncev sveta se neutrudno od zore do mraka zlivajo po nekdanjih svetih tleh, med čudesi starega sveta: Parthenonom, Erehteionom, Nikinim templjem in Propilejami. A čeprav mašinerija melje in melje, so obiskovalci nenavadno tihi, umirjeni. Nanje deluje čar tisočletij, svetost iz davnin.

Malo je stavb sveta, ki bi bile tako zelo poznane, kot je Parthenon. Slikan je bil z vseh možnih koncev in v vseh možnih urah dneva in noči. Pričakovali bi torej, da stavba v živo ne more več presenetiti. Celo razočaran bi človek moral biti. Eno od neizbežnih spoznanj vsakega popotnika je nedvomno to, da so barvne slike turističnih znamenitosti vedno lepše od resničnosti same.

Toda s Parthenonom ni tako. Ko se vzpneš po Propiljah, mogočini vstopni stavbi, se skozi kolonado stebrov zasveti veličastno stebrovje Parthenona. Zares zasveti, da zabole oči, tako bleščoč je pantelejski marmor v grškem soncu. Takega marmorja ni mogoče videti še kje drugje, morda le v Tadž Mahalu. Ni si težko predstavljati očaranosti in rodoljubnega ponosa, ki je v davnini prevzemal Atence, ko so se zgrinjali k slovčemu templju deviške Atene. A tudi tedaj, kot dandanes, vanj obiskovalci niso smeli vstopiti. Notranjost svetišča je bila rezervirana za svečenike in redke druge, množica pa je vedno lahko občudovala tempelj le od zunaj.

Parthenon je največji in najbolj slavni spomenik dorske arhitekture v vsej Grčiji. Od let 447—32 pred našim štetjem, ko so ga postavili po načrtih stavbarjev Iktinosa in Kalikratesa, do danes je svetišče prestalo marsikaj hudega, a prestalo je in se ohranilo skozi dva tisoč let. Dandanes doživlja obsežna konzervatorska in restavratorska dela, podobno kot ostali spomeniki na Akropoli. Jeklene roke žerjavov

Erehteion na Akropoli spada med najlepše primerke jonskega sloga. Po svetu slovi predvsem po kariatidah, ženskih kipih, ki jih je arhitekt Filokles uporabil namesto močnih stebrov malega svetišča. Danes namesto izvornih kariatid stojijo replike. Cesar je zmogel čas, je opravil onesnažen zrak. Poškodovane kipe so morali spraviti na varno muzej.

se stegujejo med elegantnimi stebri Ateninega domovanja in po natančnem, skrbno pretehtanem načrtu pomagajo rekonstruktorjem svetišča.

MESTO UNIČUJE SVOJE SPOMENIKE

Vsi spomeniki na Akropoli in mnogi v Atenah sploh so namreč ogroženi. Ne od sovražnih vojakov in plenilcev kot skozi stoletja. Zdaj jih ogrožajo Grki sami, ogroža jih mesto, katerega zaščitnik je Atena, domovalka Parthenona, nekdanja bila. Dragocene spomenike načenja predvsem onesnažen zrak, smog, ki se dan za dnevom nabira kot pokrov nad milijonskimi Atenami. Prekomerna rast mesta, do prezasičenosti gost promet, vse to zastruplja zrak, z njim pa zdravje ljudi in spomenikov.

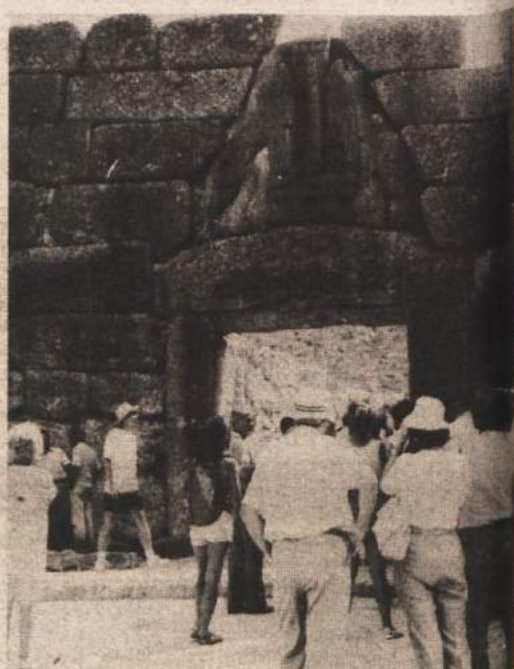
Poškodbe so resne. Zveplove spojine in druge škodljive snovi, ki se iz izpušnih avtomobilskih plinov in iz drugih dimov kopičijo v mestnem zraku, so smrt za marmor. Sicer čvrst in na vremenske nepravilike odporen kamen spreminjajo v krhek mavec.

Zaradi hude ogroženosti in poškodb so že morali spraviti na varno slovite kariatide, kipe žensk, ki kot nosilni stebri podpirajo del Erehteiona, na njihovo mesto pa so postavili ponaredke. To seveda zveš šele, ko si ogledaš muzej na Akropoli in za stekli strogo varovanih vitrin ugledaš tiste prave kariatide, izmučene od zoba časa in načete od onesnaženega zraka.

Ukrepi za varstvo zraka so različni, mnogi pa so neprijetljivi, če ne že kar osovraženi, kljub temu da se Grki zavedajo, kakšno škodo imajo zaradi onesnaževanja oni sami in njihovi spomeniki. Ožje središče mesta, kamor spada tudi Akropola, je zaprto za ves tuji promet, le taksisti, dostavna vozila in tamkajšnji stanovalci smejo vanj z avtom. Spremenili so tudi delovni čas lokalov in trgovin, da bi preprečili prometno gnečo v času opoldanskega počitka. Nespoštovanje teh predpisov zelo strogo kaznujejo. Pravega uspeha pa s temi ukrepi še niso dosegli.

Obnavljanje Parthenona spremlja poleg vsega še spor, ki se že vrsto let vleče med grško in britansko vlado. Gre namreč za sloviti Elginov marmor, kot pravijo kiparskim mojstrovina, ki so stale v frizu Parthenona. V frizu je ostal le delček nekdanjega veličastnega reliefa, njegov večji del se dandanes nahaja v Britanskem muzeju. Umetnino je v Veliko Britanijo odpeljal lord Elgin in po njem ima danes ime. Grčija seveda zahteva dragoceno nazaj. Trdoživo vztrajanje bo menda rodilo sadove in marmornati reliefi bodo našli pot v svoj dom oziroma v muzej na Akropoli.

Ali se bo tistega dne Parthenon še tako bleščal v soncu, kot se je tisočletja in se še danes, pa je drugo vprašanje. Kaže, da človek nevrniljivo uničuje tudi večno govorico kamnov. In z njo svojo.

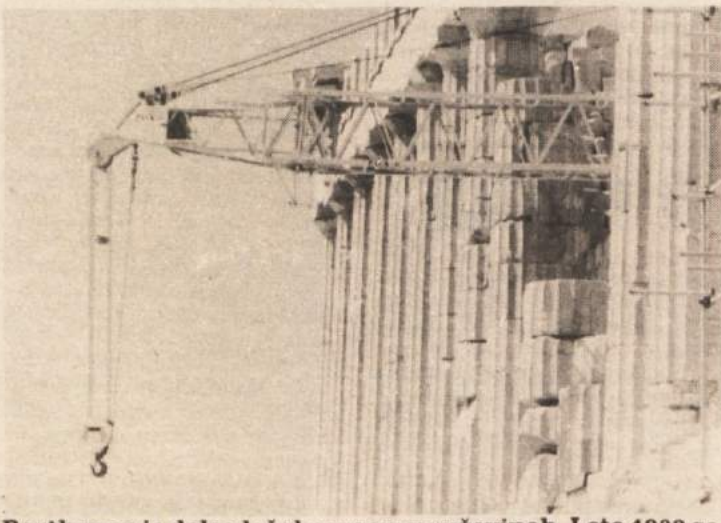
Biti v Grčiji, pa ne obiskati Miken, je skoraj da nepredstavljivo. Obzidje te minojanske trdnjave je postavljeno iz tako mogočnih kamnitih blokov, da so stari Grki mislili, da so obzidje zgradili velikani.

Ta neugledna gmota kamnja je vse, kar je ostalo od Sibiline jame v Delfih. Sicer pa so v Delfi eno od najbolj bogatih arheoloških najdišč, z obiljem templjev, stadionom in drugimi.

Veličastno svetišče Parthenon, posvečeno deviški Ateni, spada med največje arhitektonske stvaritve sveta. Zasnovali so ga trije veliki umetniki: Iktinos, Kalikrates in Fidija. Vsako leto ga obiščejo množice turistov z vsega sveta.

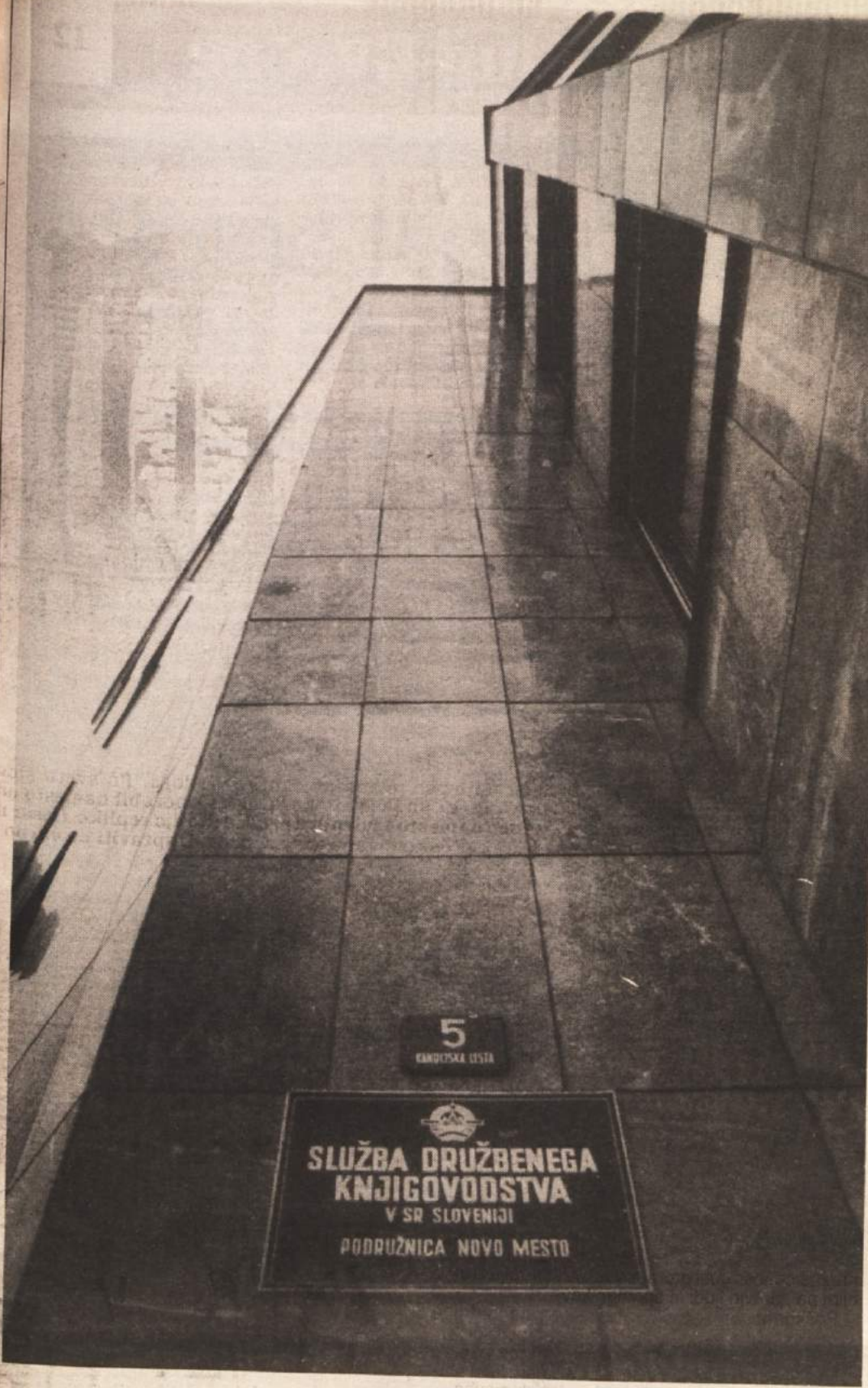

Parthenon je dolgo ležal povsem v ruševinah. Leta 1930 so se lotili obsežnih obnovitvenih del in svetišče postavili pokonci. Dela pa tečejo še danes. Notranjost svetišča je pregrajena z gradbenimi odri, med tisočletnimi stebri pa se stegujejo dvigala.

V zgodnjih jutranjih urah je velikanska golida epidaurškega odprtega gledališča še prazna, potem jo preplavijo reka turistov, ki občuduje to največje antično gledališče, kjer še danes uprizarjajo slovita dela starih tragedov.

Zakoni predpisujejo izgubo

V tem času gospodarstvo preštevava svoje »pluse« in »minuse«, prihodnji mesec bodo znani poslovni rezultati doljenjskega gospodarstva. Marsikatera delovna organizacija bo za novomeško SDK pripravila take podatke, iz katerih bo moč sklepati, da je dobro poslovala. Toda analize SDK včasih pokažejo, da poslovanje le ni bilo tako dobro, da se za ugodnimi poslovnimi rezultati skrivajo tudi izgube. Vse to pa za naš gospodarski in obračunski sistem ni nič nenavadnega, saj je v množici zakonov, predpisov in uredb še veliko prostora za mahinacije različnih vrst. Vsega tega se v SDK še kako zavedajo, zato na domala vsaki tiskovni konferenci za novinarje slišimo, kako ne gre verjeti uradnim bilancam. Med najostrejšje kritike našega obračunskega sistema prav gotovo šteje Tone Golobič, pomočnik direktorja novomeške podružnice SDK. Z njim se je za Dolenjski list pogovarjal Jože Simčič.

DL — Na tiskovnih konferencah, ki jih novomeška SDK pripravlja ob periodičnih in zaključnih računih, kritizirate naš obračunski sistem. Naš obračunski sistem je namreč tak, da na njegovi podlagi ni mogoče ugotoviti finančnega položaja delovnih organizacij in njihove rentabilnosti. Tako se lahko dogaja, da kljub silni množici predpisov mnoge delovne organizacije ribarijo v kalnem.

Prav nič novega ni na tem področju prinesel novi zakon o celotnem prihodu, ki je bil sprejet konec leta 1987. Komisija za spremljanje zadev iz pristojnosti zveznega zbora skupščine SPRJ pri novomeški občinski skupščini je ugotovila, da se s pomočjo tega zakona lahko celo prikriva izguba. Ali bi lahko bolj podrobno pojasnili ugotovitve te komisije, katere član ste?

Kam vodi tako ravnanje?

Golobič: »Priznati moram, da sem že močno utrujen in tudi razočaran, ker se kljub kritiki pri nas čisto nič ne premakne. Ob moji kritiki so popolnoma neprizadeti tako v SDK kot v strokovnih združenjih. Moje mnenje pa seveda ne temelji na občutkih, ampak imam za svoje trditve dokaze. Že ob periodičnem obračunu za prvo trimesečje leta 1987 sem za nekatere delovne organizacije izračunal dejansko stanje. Zanimivo pa je, da prizadete delovne organizacije niso ugovarjale trditvi, da so pri obračunu preveč uporabljale elastiko. Njihovi izgovori so značilni za našo vsestransko neurejenost. Na primer: zakaj bi se izpostavljali z izgubo, če zakon že od leta 1986 dalje dopušča prilagajanje rezultatov. Tako delajo tudi drugi, itd. Če bomo izkazali izgubo, nas bodo obravnavali na občini itd. Posledice bodo pri izplačilih osebnih dohodkov, postali bomo kršitelji družbe-

nega dogovora, sicer pa pričakujemo, da bo prihodnje leto bolje...

Ne dvomim o strokovnosti takšnih finančnih »frizerjev«, ki jim je povsem jasno, da na tak način ne bodo nič pridobili. Zagotovo vedo, da se vsak dinar, preveč razdeljenega dohodka ali prikrita izguba knjigovodske prenaša naprej in je tako prikrievanje zgolj prelaganje. Knjigovodstvo sicer ni absolutno točno, vendar naše zlorabe presegajo vse meje. To pa seveda ni v skladu z mednarodnimi načeli in standardi, zato tudi jaz upam, da bo ta obračunski sistem po večletnem dopolnjevanju vendarle doživel svojo zasluženo usodo. Dejstvo je, da ne potrebujemo nikakršnega obračunskega sistema, saj česa podobnega nimajo nikjer na svetu. Potrebujemo povsem navaden in sodoben zakon o računovodstvu, ki bo vsaj take kakovosti, kot je bil zakon o enotnem računovodstvu iz leta 1946.«

DL — Ali je mogoče narediti primerjavo med tujimi in našim obračunskim sistemom?

Golobič: »Vse do leta 1975 med našim obračunskim sistemom in tujimi tako rekoč ni bilo nobene razlike. Razlika je bila samo v tem, da smo mi ugotavljali dohodek namesto dobička. Z zakonom o združenem delu pa smo marsikaj postavili na glavo. Namesto podjetij, združenj in zavodov smo dobili organizacije združenega dela, tozde, delovne skupnosti itd. Uvedena je bila nova oblika financiranja družbenih dejavnosti — svobodna menjava dela. Naše iskanje povsem izvirnih prijemov nas je pripeljalo tako daleč, da sedaj ne moremo več izračunati niti produktivnosti, ekonomič-

nosti in rentabilnosti, ki pa so klasične kategorije za prikaz uspešnosti poslovanja. Namesto ugotavljanja plačilne sposobnosti smo začeli preganjati finančno nedisciplino. Skratka, pri nas na dolgo in široko razpravljamo o stvareh, ki so drugod že dognane in razčiščene.«

DL — Tudi doljenjske delovne organizacije se poslužujejo obračunske aerobike, kot pravite takemu načinu. Nekatere med njimi na papirju poslušujejo dobro, podrobnejši pregled pa pokaže, da v resnici poslušujejo z izgubo. Ali bi lahko povedali, kako to počno, medtem ko je povsem jasno, zakaj to počno?

»Golobič: »Lahko bi naštel nekaj takih organizacij združenega dela, ki se poslužujejo aerobike, a to ne bi imelo nobenega smisla, ker so tudi njihovi obračuni sestavljeni po predpisih. Seveda se posledice takega ravnanja pokažejo takoj. Takšne organizacije so lahko nadaljevale z delom, le če so se na novo zadolževale. Pri tem se potrjuje pravilo, da so kratkoročni krediti najbolj dolgoročni, saj jih je treba tekoče obnavljati, medtem ko dolgoročne tekoče izplačujejo. Pretežni del obresti je revalorizacijski, ta pa zakonu ni strošek in ne vpliva na finančni rezultat, ampak je revalorizacijski odhodek. Obresti pa je seveda treba plačati, zato je nujna še večja zadolžitev. Računi niso čisti, saj manjše računčke prelagamo na naslednje obračunsko obdobje, večje pa na pleča naslednjih generacij (dolgove v tujini in tečajne razlike pri narodni banki).

Kaj pravzaprav je revalorizacija? Uskladitev v knjigovodstvu izkazane vrednosti s stvarno vrednostjo. Revalorizacija je potrebna zaradi inflacije. Zato revalorizacija nikomur ne povečuje dohodkov, preprečila naj bi le izkazovanje in porabo dohodka, ki je nastal zaradi inflacije. »Naj bi preprečila« zato, ker smo po neki čudni »znanstveni« teoriji dobili nove edinstvene kategorije — revalorizacijske odhodke in prihodke.

Kako je mogoče porabiti revalorizacijske prihodke, bom ponazoril s preprostim primerom, ki bo, upam, razumljiv vsakemu bralec. Zaradi inflacije nominalno narašča vrednost premoženja in seveda tudi cene v trgovini. Pri dnevnih nakupih to vsak dan občutimo v žepu. Hišo, ki je bila lani zavarovana za 150 milijonov, moramo letos zavarovati za 250 milijonov. Na ta način smo ustvarili 150 milijonov din revalorizacijskega prihodka. Ampak s temi prihodki si ne moremo kupiti niti kile kruha. V obračunskem sistemu, ki je v veljavi pri nas, pa je za delovne organizacije tudi to možno. Tu gre za najbolj preprost primer. Za ponazoritev, kako se teh podvigov lotevajo v organizacijah združenega dela, bom navedel primer iz nekega tovarniškega časopisa. V njem sem prebral, da je finančni rezultat za obdobje januar — september 1988 realno veliko slabši od izkazanega. V uradni bilanci je zapisna izguba 2,8 milijarde dinarjev, realno pa naj bi izguba znašala kar 15,4 milijarde. Zanimiva je razlaga takega ravnanja. V njej so zapisali, da veljavni obračunski sistem omogoča izkazati boljše finančni rezultat, kot je v resnici. »To smo izkoristili tudi v naši delovni organizaciji, in sicer predvsem zato, da bi lahko izplačali take osebne dohodke, ki bodo stimulativen za naše delavce,« so med drugim zapisali. Tolikšna navna iskrenost terja pojasnilo SDK. Mi smo odkrili, da so podatki o realni izubi močno pretirani.

DL — Zdaj je v pripravi vrsta novosti. Zakon o podjetjih je medtem že bil sprejet. Pred sprejemom pa sta še zakon o računovodstvu in finančnem poslovanju. Zanj je značilna še večja normativizacija, čeprav smo se pri nas zavzemali za to, da se normativizem (ki v bistvu omogoča mahinacije vseh vrst) zmanjša. Nasprotno, zakona terjata še bolj podrobna finančna oziroma poslovna poročila.

Golobič: »V zakonu o podjetjih me moti predvsem izredno dolg rok za njegovo uveljavitev — do 31. decembra 1991. Do takrat bomo lahko obdržali doseženo nesmotno organiziranost (tozde in delovne skupnosti), naslednji mesec pa bomo že sprejeti v združeno Evropo. Vprašanje je, če bomo do takrat brez korenitih sprememb v celotni družbi sploh preživel. V osnutku zakona je bilo namreč predvide-

no, da bo potrebno manj časa za reorganizacijo. V zakonu je tudi pre malo povedanega o tem, kako naj bi potekala resnična reorganizacija. Najmanj problemov bodo zagotovo imeli v enovitih delovnih organizacijah, ki so mirno preživele viхро tozdiranja.

S sprejemanjem zakonov o računovodstvu in finančnem poslovanju pa smo že tako in tako v zamudi. Kljub vsemu pa se zdi, da bomo spet sprejeli mačka v žaklju, ker je na predlog zakona prilepljenih še cela vrsta amandmajev, ki si med sabo nasprotujejo.«

DL — Po vsem tem se zdi, kot da so tržni odnosi samo fasada, v resnici pa si pri nas želimo ohraniti dosežanje dogovorno ekonomijo, kjer bo imela država še naprej vse niti v rokah?

Golobič: »Načeloma smo vsi za tržne odnose, toda že zahteve po enotnem jugoslovanskem trgu so sumljive. Kajti trg je trg, pa ne samo v mejah Jugoslavije. Tržne zakonitosti se uveljavljajo same in pri nas jih že marsikje občutimo. Torej trga ni mogoče predpisati niti ga povsem onemogočiti. Lahko pa tržne odnose blokiramo, to pa lahko počnemo s prerazporejanjem dohodka, prikrievanjem resničnega finančnega stanja, socializacijo izgub. Posledice takega ravnanja so več kot očitne, pogloblja se splošna družbena kriza, gospodarsko smo vedno manj učinkoviti, inflacija vrto-glavo narašča...«

DL — SDK se včasih zdi tako rekoč vsemogočna, po drugi strani pa se iz vaših besed kaže določena nemoč. Do kod segajo pristojnosti SDK Jugoslavije, Slovenije, novomeške podružnice? Kakšne spremembe bo doživela vaša služba?

Golobič: »Začetki SDK segajo v leto 1952, ko je bila pri podružnicah Narodne banke uvedena družbena evidenca, kot samostojna služba pa je organizirana od leta 1959 dalje. Doslej smo doživeli že nekaj temeljitih reorganizacij, saj so bili na novo sprejeti štiri zakoni o SDK. Sprememb in dopolnitev pa je bilo kar 28. Zaradi ustavnih amandmajev in predvsem zaradi ukrepov za reformo političnega in gospodarskega sistema so v obravnani teze za novi zakon o SDK, ki naj bi njeno delo in pristojnosti opredelil bistveno drugače.

Preživel sem vse dosežane spremembe v SDK in bil vedno znova razočaran nad dejstvom, da je SDK vedno manj skupna služba ali celo servis gospodarstva. Posebno v zadnjem desetletju, v obdobju obračunskih eksperimentov, se dobesedno izgubljam v drobnjarkarstvu, v preganjanju napak, ker je na področju finančnega poslovanja brez izjeme vse sankcionirano. Izgubljam se v nenehnem izračunavanju »primerljivih« podatkov, v predvsem formalni kontroli izvajanja nešteti predpisov, ki do podrobnosti in brez kančka zaupanja urejajo poslovanje in obnašanje združenega dela — čeprav je od uvedbe samoupravljanja minilo že 40 let!

Sicer pa je služba enotna, saj v prvi vrsti skrbi za izvajanje zveznih zakonov. Torej je neka hierarhija, ki praktično poteka preko republiških central. Problem pa je drugje. Za vsak zvezni zakon pripravijo v Beogradu podrobno navodilo o enotnem izvajanju v vsej državi. Kabinetna obdelava zakonov pa seveda ne dopušča najnujnejšega upoštevanja načela, da je SDK predvsem skupna služba organizacij združenega dela. Po letu 1976 je informativna dejavnost v še manjši meri namenjena konkretnim potrebam gospodarskih organizacij. Naše analize v glavnem vsebujejo podatke za »občinsko« gospodarstvo.

Spremembe v gospodarskem sistemu bodo prav gotovo narokovale tudi spremembe v

SDK. Ta vprašanje je odprl že zakon o podjetjih, še več pa jih bosta zakona o računovodstvu in finančnem poslovanju. Marsikaj bo treba spreminiti, menim, da celo ime »družbeno knjigovodstvo« in pojem »uporabnik družbenih sredstev« ne bosta več primerna. Ob vsem tem se mi zdijo povsem brezplodne razprave o tem, kdo naj se ukvarja s plačilnim prometom. Mislim, da bo za to še vedno najbolj primerna SDK, saj smo na tem področju zelo učinkoviti in poleg tega pokrivalo celo Jugoslavijo. Poslovne banke pa naj raje poskrbijo, da bodo občani namesto gotovine v večjem obsegu uporabljali sodobne oblike plačevanja, kot so čeki in kreditne kartice. Žal pa so pri nas le redke trgovine, kjer lahko kupec brez težav in na kulturnen način napiše ček. Takšen način plačevanja pa bo vsekakor potreben, saj je v Jugoslaviji v obtoku tolikšna količina bankovcev in kovancev, ki bi zadostovala za trikrat večji obseg prometa blaga in storitev. Manipulacije z gotovino zaposlujejo v SDK, bankah in na PTT več kot 40.000 ljudi, da ne omenjam slavne tiskarne na Topčideru. Brezgotovinsko poslovanje bi namreč vsaj deloma ublažilo posledice visoke inflacije.«

DL — Dolga leta že spremljate stanje gospodarstva, zato nas zanima, v katero doljenjsko delovno organizacijo bi vložili svoj denar, če bi pri nas prodajali delnice ali kaj podobnega?

Golobič: »Finančna poročila, takšna, kot so predpisana, nam brez temeljite analize ne povedo veliko. Sicer pa lahko rečem, da na splošno stanje doljenjskega gospodarstva še ni tako slabo. Katere delovne organizacije poslušujejo na kritični meji, je tudi znano, na kritične razmere pa nas opozarjajo tudi štrajki. To velja za cele branže, kot so tekstilna industrija, gradbeništvo. Vendar vrsta delovnih organizacij posluje celo nadpovprečno dobro, vse pa pestijo take ali drugačne težave. Seveda moramo počakati na učinke gospodarske reforme, ko se bo pokazalo, kdo je dober.

Ko bi imel denar, bi kupil delnice metliške Beti. Pa ne zato, ker sem Belokranjec, ampak zaradi dosežanj poslovnih odločitev, ki temu podjetju zagotavljajo nekoliko manj črno prihodnost.«

DL — Je v delnicah ali v večjem deležu zasebnega kapitala v gospodarstvu tudi rešitev našega gospodarstva?

Golobič: »Najprej je treba odpraviti ideološke pregrade okrog lastništva in končati akademsko-politične razprave o družbeni lastnini oziroma nelastnini. Med raznimi oblikami podjetij, pa naj bodo to družbena ali mešana ali zasebna, mora prevladati zdrava konkurenca. To pa pomeni, da nekatera podjetja ne bi smela biti že vnaprej v boljšem položaju, ker so bolj socialistična. Vendar smo s to preobrazbo šele na začetku. Zaupanje v delnice in drugo soudeležbo v delovnih organizacijah bodo prinesli pozitivni rezultati, za zdaj pa iz te moke še ne bo veliko kruha.«

DL — Kaj se vam zdi bolj sprejemljivo: ohraniti socializem ali spremeniti sistem in postati gospodarsko uspešna država?

Golobič: »Ne bi se mogel opredeliti niti za eno niti za drugo. Prepričan sem, da je pravilna usmeritev le takšna, s katero bomo v socialistični družbeni ureditvi postali tudi gospodarsko uspešni. Ni treba v temeljnih menjati družbene ureditve, odpraviti je treba le ideološko navlako — dogovorno ekonomijo, birokratizacijo — ponovno afirmirati samoupravljanje v njegovi izvorni zamisli ter v demokraciji postaviti na prvo mesto človeka. Razviti in spodbujati moramo inovativnost svobodnega človeka in ne množice, saj smo na tem področju med zadnjimi na svetu. Naravnost grozljiva je (pre)velika apatija, zato nam že grozi, da ne bomo mogli izbirati med alternativami, ampak nas lahko čaka le še nekaj tretjega.

V neobvezen premislek

Nova samoprevara

»Smo praktično v izrednem stanju in pred našimi očmi z voljo ali vsaj s privolitvijo dela zveze komunistov in vodstev ali, točneje rečeno, posameznikov — se v Jugoslaviji dogaja tih prevrat, ki spreminja podobo Jugoslavije. Ne dogajata se »samo narod in delavski razred«, ampak se dogaja oziroma rojeva tudi neka druga Jugoslavija in neki drugi politični sistem. Pri nastajanju takšnega sistema in takšne Jugoslavije pa slovenski komunisti ne želimo sodelovati in bomo storili vse, da se to brezumje konča, tej tendenci pa vzame, vsaj v Zvezi komunistov Jugoslavije, legitimite- ta.« je med drugim dejal Milan Kučan, predsednik slovenskih komunistov, na ponedeljkovi seji centralnega komiteja. Na tem pomembnem sestanku, nekakšni generaliki za račištevanje v zveznem partijskem vrhu, so člani CK ZK Slovenije potrdili sklepe svoje lanske konference in se odločili za izročila libertarnih (kot je domiselno rekel dr. Božidar Debenjak) stremiljenj jugoslovanskih komunistov.

Ko bodo te vrstice objavljene (pisane so v torek popoldne), bo rezultat spopada dveh kril v jugoslovanski Zvezi komunistov že bolj jase, če ne celo že znan. Zdaj že ves svet ve, da se v Jugoslaviji borijo za prevlado pripadniki takoimeno- vanega avtoritarnega populizma in zagovorniki institucionalizacije pravice do različnosti. Slovenija ima in hoče imeti — z vsemi svojimi posebnostmi — mesto samo v takšni federativni skupnosti, ki priznava raznolikost. Spopad je neizogiben, saj sta si med seboj se kosajoča pogleda na izhod iz jugoslovanskih kriz in razvoj odnosov v federaciji diametralno nasprotna. Slovenski komunisti menijo, da pelje avtoritarni populizem

s homogenizacijo družbe Jugoslavije v novo samoprevaro, v pometanje problemov pod preprogo, v novo zaostrovanje mednacionalnih nasprotij itd. Nasprotno pa ustoličenje različnosti in političnega pluralizma omogoča spoprijem z zablodami in sprostitvev ustvarjalnih moči v soočanju svobodnih izraženih mnenj in pobud. Čeprav tudi slednje ni garancija za izhod Jugoslavije iz krize, je to vsaj pot, ki pelje iz teme k svetlobi.

Laško rečemo, da so slovenski komunisti s svojimi zadnjimi opredelitvami res stopili na oder resnične slovenske zgodovine. S tem so si zagotovili tudi prihodnost politične sile, prihodnost, ki jim je že uhajala iz rok, saj med Slovenci spontano nastajajo najrazličnejši programi, ki se kako pritegujejo politične svobode žejne in lačne množice. Program, ki ga ima današnja slovenska zveza komunistov,

je z določenimi lepotnimi spremembami pisan na kožo tako rekoč vsem Slovincem, še posebej, ker ne izključuje možnost političnega delovanja izven okvirov presvete ZK in njene zveste spletične SZDL. Za takšno politično delovanje in razčiščevanje pojma pluralnosti pa bo še veliko časa in najbrž tudi dobre volje. Najprej je treba opraviti s totalnim boljševidom.

Če bi bil komunist, bi rekel: »Če Miloševića ne bi bilo, bi se ga bilo treba izmisliti.« Kajti Milošević in njegov silovit pritisk sta bila tista, ki sta Zvezo komunistov Slovenije po vseh cincanjih in omahovanjih prisilila v bolj agresiven gard, »socializmu po meri ljudi« nadelala manj praviljične obrise, slovenski komunisti so končno sprevideli, da ne morejo ostati vrtiljarkarji na sončni strani Alp, treba bo oblikovati lasten pozitiven jugoslovanski program. Morda potem Slovenci ne bomo več tako sami.

Kaj pa če zmagata Milošević in totalni boljševidem? Potem bomo, kot bi rekel Churchill, v prepiru med preteklostjo in sedanostjo izgubili prihodnost.

MARJAN BAUER

PRIPRAVE

Karikatura: Milan Maver

Že druga glasbena pravljica

lu razblini v nič. Zato sem si mislil: če otrokom že ne moremo dati bogatih daril, ki jih v glavnem tudi nujno ne potrebujejo jim dajmo vsaj primerne predstave. Teh na podeželju v manjših krajih pošteno primanjkuje. Saj navsezadnje otrokom ni toliko mar, kaj bo dedek Mraz pripeljal na sa- neh, ampak kakšen program bo pripravilo dedkovo spremstvo,« pripoveduje Darko. Seveda je Kočevar vedel, da so stroški preveliki, če bi povabili koga iz Ljubljane. In tudi zakaj bi ga, ko pa je v Črnomlju veliko glasbeno in igralsko nadarjenih otrok, ki so sposobni pripraviti igrice za svoje vrstnike!

Po uspehu s predlansko glasbena pravljico Zimski dan je Kočevar decembra lani pripravil sklop pesmic, ritmike in igre z naslovom Tri snežinke. »Priznam, da smo se pred letom dni vsi z mano vred še učili,« pravi Kočevar. »In teh učencev nas je bilo kar veliko, saj je v igrice sodelovalo 50 otrok. Prav zaradi velikega števila se nismo mogli izogniti mnogim težavam, bodisi zaradi izostankov od pouka, prevozov, urnika vaj ali spodbud, ki so bile zaradi treme potrebne skoraj pri vsakem nastopajočem posebej. Zato sem se, ko sem pripravil drugo pravljico, zavestno omejil le na nekaj oseb, da bi bilo čim manj problemov.« Tako v njegovem drugem delu nastopa le pet deklic, pritegniti pa je znal tudi vse otroke, ki so prišli na predstavo, saj so obenem

Črnomelj, ki je nekaj deljal za vse prej kot kulturno živahno mesto, se zadnja leta bolj in bolj prebujajo. Zgovoren dokaz za to je že kulturni koledar, ki ga nekaj let zapored pripravljajo na kulturni skupnosti in ki je natrpan z različnimi prireditvami. A to ni edina potrditev, da to belokranjsko mesto preveva kulturna renesansa. Več in več je mladih, ki hočejo popestriti svoje in življenje someščanov, pri tem pa jim ne zmanjka ne fantazije, ne prodornosti, ne najdljivosti. Z vsem tem je dobrodu- oborožen tudi črnomaljski učitelj glasbene vzgoje na osnovni šoli Darko Kočevar, ki je imel konec preteklega leta premiero že druge glasbene pravljice.

»Ko sem pred leti z otroškimi pevskim zborom, ki ga vodim, spremljal na prireditvi dedka Mraza, mi je bilo hudo, ko sem videl, kako so ob koncu moje pevke kar druga čez drugo razdeljevale otrokom darila. Naj je privedite še tako dobro pripravljena, toda če darila malomarno razmečejo med najmlajše, se ves sijaj prireditve v otroških glavicah kma-

z vabilom dedka Mraza dobili tudi besedilo pesmice, ki so jo zapeli na prireditvi skupaj s snežinkami.

Čeprav živijo v majhnem mestu in so amaterji, Darko in njegovi sodelavci želijo, da bi bilo delo opravljeno profesionalno. Radi bi, da bi se otroci počutili kot v pravem gledališču, zato so pripravili tudi gledališke listke. »Problem je v tem, da ljudje niso navajeni gledališke kulture, zato jih moramo najprej naučiti hoditi v gledališče. Začeli smo seveda pri najmlajših, saj le tako lahko pričakujemo, da bomo vzgajali hvaležno, a hkrati kritično gledališko občinstvo.« Kočevar namreč že razmišlja, da bi pripravil tudi glasbeno pravljico, ki ne bi bila, kot sam pravi, tako hitro pokvarljiva, ki bi jo lahko predvajali kadar koli, in ne le pred novim letom. Tako bi tudi lažje sestavili urnik nastopov, predstavili pa bi se tudi otrokom izven meja črnomaljske občine. S Tremi snežinkami so namreč nastopili kar dvanaajstkrat, a le v petih dnevih. V enem dnevu so imeli celo po štiri nastope.

Glasbene pravljice, ki spremljajo dedka Mraza, so bile šele Kočevarjev začetek. Sedaj se bo, po njegovih obljubah, začelo zares. »Najprej sem moral pokazati, kaj sem sposoben narediti, sedaj pa bom gradil naprej. Upam, da bom imel dovolj sodelavcev, ki mi bodo priskočili na pomoč. Somišljenikov med otroki mi ne manjka, saj jih je veliko, ki si želijo igrati. Večji problem so odrasli, vendar čutim, da bi z dobro motivacijo lahko odprli tudi njihova srca. Upam, da nisem prevelik optimist, če menim, da bi v Črnomlju lahko ustanovili celo ansambel, ki bi spremljal moje glasbene pravljice,« načrtuje Darko. Sicer pa je Kočevarjev glavni cilj vzgojiti podmladek, ki bi lahko nadaljeval njegovo delo. »Lepše bi nam bilo, če bi bilo v tej naši kruti vsakdanosti vsaj včasih vse bolj pravljico,« pravi melanholično. Njegova želja se počasi že uresničuje. Martina, Katja, Petra, Vilma in Jana, ki nastopajo v Treh snežinkah, so na najboljši poti, da stopijo po stopinjah svojega učitelja.

M. BEZEK-JAKŠE

Alojz Turk:

Škof, ki je podaril zadnjo srajco

Po posvečenju je novi škof napravil nekaj vpljudnostnih obiskov in 6. XII. s spremstvom odpotoval preko Skopja v Prizren, kjer je bil zelo slovesen sprejem. V spremstvu je bil tudi škof dr. Jeglič. Ustoličenje je bilo na praznik Brezmadežne, 8. XII. 1924. Tudi v Skopju je svečano nastopil s pontifikalno mašo. Kljub hujškanju s strani albanskih in srbskih šovinistov so novega škofa vsi lepo sprejeli, saj je njegov nastop deloval pomirjevalno in človekoljubno. Tudi pri oblastnikih je s svojim iskrenim nastopom razbil zid predsodkov in osebne sovražnosti, četudi šovinizma in predsodkov ni mogel izkoreniniti ne tedaj ne poneje. Prav zaradi kršitve človeških pravic je veliko trpel in se kot škopski škof boril do konca svojega življenja.

Sedež škofije je bil takrat še v Prizrenu, četudi je škofija vedno nosila naslov škopska. Že njegovi predhodniki, takrat nadškofi, so še pod turško okupacijo poskušali prenesti sedež škofije v Skopje, a niso uspeli. Enega nadškofa je zaradi takega poskusa škopski paša za več mesecev celo interniral. Kljub temu jim je uspelo zgraditi v Skopju v bližini železniške postaje novo cerkev in rezidenco ter albansko versko šolo. Srbski konordat je določil, naj bo sedež škopske škofije zares Skopje, a temu so se upirali verniki Kosova, ki so hoteli imeti škofa v svoji sredini zaradi tolažbe in zaščite, četudi je bila ta zelo omejena. Vlada je v tej smeri izvajala pritisk na škofa preko Vatikana in nuncija, tako da je končno deset let po prihodu preselil sedež škofije v Skopje, kar je bilo zares potrebno. Tam je bil namreč sedež važnih državnih ustanov, a tudi doseljenih katoličanov je bilo na področju Makedonije zelo veliko. S tem je imel škof več možnosti posredovati pri oblasteh za pravice in proti krivicam.

TEŽAVE TAKOJ OD ZACETKA

Po odhodu zadnjega nadškofa mons. Lazara Mjeda v Skadar je škofijo upravljal kot apost. administrator prelat Toma Glasnović, Hrvat iz Janjeva na Kosovu. Seveda je to bila samo zasilna administracija, zato je bilo potrebno v ordinariatu vse na novo organizirati, kakor so zahtevali novi predpisi in potrebe časa. Za vse to je primanjkovalo sodelavcev, pa je večino dolžnosti moral škof sam opravljati, saj niti tajnika ni imel.

Začele pa so takoj prihajati delegacije od vseh strani, ki so prosile za materialno pomoč, ker je bila v mnogih krajih velika revščina, še več pa za intervencije proti nasilju in krivicam, ki jih je v povojnih razmerah bilo na pretek.

Vzrok revščine je bila predvsem krivično izvedena agrarna reforma. Po vsej turški državi, kamor so spadali Kosovo in drugi južni kraji, je namreč v poljedelstvu vladal tlačanski sistem. Lastniki zemlje so bili turški veleposestniki, a kmetje obdelovalci so bili tlačani (čifčije); ti so bili razdel-

jeni na več kategorij, ker odnosi in obveznosti niso povsod bili enaki. Čifčije so pod določenimi pogoji obdelovali zemljo zato pa so dobivali del pridelkov za vzdrževanje družine. Albanci so takrat živeli v glavnem v velikih zadrugah, v katerih je bilo po patriarhalnem sistemu več družin skupaj. Zgodilo se je, da je v eni zadrugi bilo celo 50 do 100 članov pa tudi več. To so bile številne družine, kjer je bilo vse skupno, a upravljal je najstarejši član, podobno kot svetopisemski patriarh v Stari zavezi. Zaradi tolikega števila članov je bilo seveda veliko delovnih rok, pa so jim veleposestniki zato dodajevali v obdelavo velika prostranstva. Privatno je imela vsaka družina nekaj ovc, koz, osličke za prenos materiala in kako kravico. Ko je z balkansko vojno prišla osvoboditev izpod turškega suženjstva, so oblasti v začetku razglasile, da pripada zemlja tistemu, ki jo obdeluje. Zato so tamkajšnji čifčije zemljišča, ki so jih obdelovali, proglasili z svoja. Toda po končani prvi svetovni vojni so prišli novi zakoni o agrarni reformi in o kolonizaciji novoosvojenih krajev in so enostavno vse razlastili; agrarne komisije pa so se slepo držale pravila, da vsaki družini pripada 5 hektarjev zemlje. Sicer bi strogo po zakonu morali poročeni s lastno družino dobiti še po 4 ha, a so komisije to navadno

zelo po svoje priredile, vedno na škodo dotedanjih obdelovalcev, čifčijev. Raznim dosegljivim dobrovoljcem in solunskim borecem, Črnogorcem in Srbom, z maloštevilnimi družinami pa so širokosrčno delili najboljšo zemljo, zraven pa še razne pomoči in privilegije. To je rodilo sovraštvo.

Prejšnji obdelovalci seveda z malimi parcelami (navadno najslabše) zemlje niso mogli prehraniti zelo številnih družin, saj takrat ni bilo nobene zaposlitve. Zato so ubogega škofa iz dneva v dan oblegali lačni in raztrgani bivši čifčije in prosili za pomoč in posredovanje, da se jim vrne zemlja, ki so jo nekdanj obdelovali. Škof je delil, dokler je imel kaj, duševno pa je silno trpel ob pogledu na lačne množice, ki so pričakovale pomoči, pa jim on ni mogel veliko pomagati. Sicer je res večkrat dobil iz ožje domovine in od prijatel-

jev kako pomoč, a vse to je bilo kapljica v brezno gorja in trpljenja. Najbolj pretresljivo je bilo, ko so matere v naročju nosile škofu kazat lačne otroke, ki so jim koščice silile skozi kožo. Mnogi so bili v ranah.

Škof Gnidovec je kot sv. Janez Krstnik protestiral pri oblasteh in oblastnikih zaradi takih krivic in prosil za koščke človeških pravic za uboge ljudi. S svojim nastopom, ponižnostjo in odločnostjo je sicer dosegel, da so poslušali njegove prošnje, razen praznih obljub navadno ni bilo nič. Ko pri krajevnih oblastnikih ni nič dosegel, je ponovno potoval v Beograd, trkal na vrata raznih ministrstev in ustanov, ni se ustrašil potrkati tudi na kraljeva vrata. Povsod so mu obljubljali, da bodo krajevnim oblastnikom dali potrebna navodila, da se krivice popravijo. Toda tudi tu je navadno ostalo samo pri obljubah.

POMANJKANJE SODELAVCEV

V južnih izpod turške okupacije novoosvojenih krajev je bila življenjska varnost zelo majhna. Atentati so bili na dnevnem redu. Na delu so bile teroristične organizacije, ki so se borile za spremembo državnih mej. Makedonski in bolgarski komiti so se borili za samostojno Makedonijo, drugi pa za pridružitvev Makedonije Bolgariji. Prvi so se sklicevali na dejstvo, da so že 1903. l. izbrili svobodno republiko v Kruševu pri Prilepu, ki je bila prva balkanska republika, drugi pa so bili kačaki, ki so se borili za priključitev Kosova in zahodnega dela Makedonije k Albaniji. Vse te organizacije so imele v matičnih državah veliko moralno in materialno pomoč. V krajih, kjer so agrarne komisije in krajevni nasilni oblastniki povzročali krivice, so seveda uporniki uživali simpatije in podporo. Zaradi tega je oblast izvajala maščevanje, ki je bilo večkrat zelo brutalno. To seveda ni ustvarjalo pogojev za mir.

Albanci so bili v glavnem muslimanske vere. Ko so se na Kosovo naseljevali, so bili katoličani, vendar so zaradi pomanjkanja duhovnikov in zaradi turškega nasilja prešli v islam. Le malo jih je — z mučeniškimi žrtvami — ostalo zvestih Katoliški veri.

V letih 1843 — 1846 je bilo v gnilanskem okraju (v Skopski Črni gori — Karadak kakih 300 mučencev, ki so bili zaradi vere mučeni. Preživeli so bili preseljeni v močvirne kraje Male Azije, kjer jih je v kratkem času od mučenja in malarije večina pomrla. Po posredovanju hrabrega misijonarja Dalmatina Antona Maroevića in evropskih poslanikov v Carigradu se je kakih 100 preživelih vrnilo v rodni kraj in njihovi potomci imajo sedaj tamkaj dve župniji.

Ko je prišel škof Gnidovec na Kosovo, kjer je bila večina vernikov in župnij škopske škofije (razen ene v Skopju, v Makedoniji), so imeli večino Albanci zraven dveh hrvaških župnij (nekdanjih dubrovniških rudarskih naselbin).

Katedrala v Prizrenu

Taki so prihajali v Sirotišče sv. Jožefa v Skopju

[Nadaljevanje prihodnjic]

Bomo lepoto lahko le občudovali?

Tekstilci in usnarji so se na sejmu Moda 89 uspešno pomerili v bitki za kvaliteto in modnost, toda doma je čedalje manj kupcev

Na letošnjem sejmu Moda 89, ki je bil v Ljubljani med 16. in 19. januarjem, je na Gospodarskem razstavišču pokazalo najnovjše iz svoje proizvodnje 460 delovnih organizacij iz vse države. Modni sejem je bil ob 35-letnici delovanja ljubljanskega razstavišča štiriintrideseti, spremljala pa ga je kot običajno vrsta drugih prireditvev. Obiskovalcev sicer ni manjkalo, vendar ni bilo take gneče kot nekaj let poprej.

Prvi vtis z letošnje sejem-ske prireditve, ki je bila po prostornini bogatejša za celih 1000 m² površine je, da si večina konfekarjev, proizvajalcev tkanin, usnjenih izdelkov in galanterije ter modnih dodatkov zares prizadeva uspeti. Kolikor bolj pada kupna moč, toliko bolj morajo biti izdelki modni, uporabni in privlačni, da bi potrošniku izpulili iz žepa tisto, kar bi morda v bitki za preživetje namenili drugim izdatkom. Obenem pa je kvaliteta edino, s čemer lahko še uspešneje podrejo na svetovni trg, v katerem prav vsi vidijo rešilno bilko.

Kako se časi spreminjajo in kako tudi v poslovnih krogih vse bolj varčujejo, se je videlo tudi na zunaj. Labod iz Novega mesta, ki je že lani opustil svoje lastne male modne revije ob razstavnem paviljonu, je imel tudi letosnih paviljon, čeprav pri aranžiranju niso bili tako skopi kot mnogi drugi. O viskiju in odličnih francoskih konjakih, ki so še nedavno tega na tovrstnem sejmu tekli v nemejenih količinah, letos ni bilo sledu. Poslovnežem so stregli v glavnem s sokovi in kavico. Tudi bučne glasbe iz zvočnikov na razstavišču ni bilo. Tu in tam je tišino diskretno zmotil edinole živi pianist v paviljonu M-cluba.

BREZ KLASIČNEGA JEANSA

Poprečnemu obiskovalcu modnih sejmov je najprej padlo v oči, da letos domala nikjer niso razstavljali klasičnih jeans kompletov in posameznih tovrstnih oblačil v različnih izvedbah, ki so jih bili prejšnja leta polni paviljoni. Kaže, da so se v tem izpeli, četudi v proizvodnji jeans oblačil še ne opuščajo, ker jih kupci zahtevajo. Modni sejem ima namen kazati modne trende in ne vsega, kar neka tovarna proizvaja.

Nova moda je lepa! Pri ženskah še bolj poudarja ženskost, čeprav so oblečene v hlače. Teh namreč ne manjka v raznih izvedbah, so pa v pasu večinoma nagubane in zares modne hlače spodaj znatno širše, kot smo jih bili vajeni. Ženskim blazerjem ponuja moda številne inačice. Zgornji del oblačila k hlačam ali krilom je lahko modni bolero, brezrokavnik z ozkimi rameni, kratak in često z dvema konicama v sprednjem delu. Blazer je lahko padajoč ob telesu, le z rahlo podloženimi rameni in dokaj ozkimi rokavi z zavrhki. Lahko sega le peden čez čas, je brez ovratnika in na hrbtu v pasu zavezan s pentljo. Tudi daljši blazerji imajo velikokrat okrašene hrbte z gumbi ali kako drugače. To velja tudi za podložene jakne in plašče. Malo je bilo videti plaščev običajnih dolžin. So ali tricetrinški ali pa skoro do peta. Nekateri, ki so vzbujali pozornost tudi na modnih revijah v festivalni dvorani, so imeli velikanske ovratnike, nekateri ruske ovratnike, ki mono kroji izginjajo. Videli smo lahko čudovite zimske kostime v ruskem stilu (ki osvaja Evropo), z zelo dolgimi krili, dolgimi jaknami, obrobjenimi s krznom, novi pa so zraven muhi. Prababice jih še dobro pomnijo kot odlični nadomestek za rokavice in žensko torbico.

Lepi in zares novi so tudi kroji moških srajc. Tudi te imajo mnogokrat ruski ovratnik, narejene so iz svile in imajo široke rokave. Moške klasične obleke so največkrat dvoredno zapete, suknjič pa ima na hrbtu spodaj dva kratka razporka.

In barve? Škofjeloški Kroj je razstavljal zimske plašče še vedno v rdeči in črni barvi, sicer pa za pomlad in poletje obetajo povratek živih barv, od močno rumene do rdeče, zelene in modre, poudarjena je lila — vse to pretežno v kombinaciji s črno ali kako drugo temnejšo podlago. Poleti bo veliko cvetnih vzorcev

v živih barvah, pastelne pa so pri mnogih bluzah iz odličnih materialov, krojenih pa tako, da segajo malce čez pas in jih nosimo čez krilo.

MODA

Gospodarsko razstavišče Ljubljana

Mura si je za svojo kolekcijo v tem stilu prislužila »zmaja« v skupini ženske konfekcije. Kot vedno so se izkazali pleteninarji, le da je letos Rašici prvo mesto odjedla Almira, Rašica pa je dobila diplomu. Radovljiška Almira je prav za prav šokirala s kolekcijo ženskih živopisanih oblačil — krila in zgornji deli. V rdeči, ki ni bila ne rdeča ne lila ne rjava, v kombinaciji z rumeno in oranžno, ki spet ni bila čista oranžna barva, zeleno in črno kombinacijo in geometrijskimi liki za okras — so naredili večdelne komplete za svetovni trg. Malo spominjajo na Afriko, malo na davno izumrle Azteke.

BRAVO DOMAČI!

Lisca, ki je za kolekcijo novega ženskega perila dobila »zmaja« in »zlato Jano«, se je že prej s temi izdelki potrdila na svetovnem trgu. Ko so novo svilen damsko perilo, ki je zgoraj svilen, spodaj kosmateno, pokazali na sejmu v Düsseldorfu, so ugotovili, da gre za novost na evropskem trgu. Imajo tudi perilo iz elastične, kot dih tanke čipke, za okras raznim inačicam Lisčinih spodnjih oblačil pa so drobni pliseji.

Novoteks iz Novega mesta je najvišje sejemsko priznanje dobil za novo metražno blago posebne vezave s posebnim leskom, ki je trenutno najbolj iskano na trgu. Tudi sicer je bilo na Novoteksovem metražnem paviljonu vrsta novosti, blaga iz odličnih materialov in vzorcev, kakršnih se ne bi sramovale izložbe sredi Pariza.

Metliška Beti je v konkurenci proizvajalcev mode za prosti čas dobila diplomu. Razstavili so razne komplete v črno beli izvedbi, v kombinaciji s tkanino iz pikastih, črtastih ali šah vzorcev. Vse to sodi v vrh modnih trendov.

Jutranjka je bila najboljša med proizvajalci otroške konfekcije, in zares domiselna, posebno v modi za dojenčke.

Labodov paviljon je bil letos ves bleščav. Čeprav dela-

jo kajpada celo vrsto oblačil za vsakdanjo rabo, so razstavili večerje komplete iz žameta, brokata ali čipk, okrašene z zlatimi ali srebrnim brokatom.

Komet iz Metlike je kolekcijo letošnjega perila bogato okrasil s tanko čipko kot zahteva moda.

Tudi dve kočevski tovarni nista ostali neopaženi. Medtem ko je Tekstilana kot novost pokazala avtomobilsko odejo v kovčku in razne inačice vzorcev kvalitetnih odev in pregrinjal, je Trikon ponudil modne hlače. Kroji so bili videti odlični in material tudi.

Našim trije »zmaji« pa diploma in...

Med tradicionalno dobrimi na sejmu Moda 89 spet kolektivni iz naših krajev

Med 460 razstavljalci na nedavnem sejmu Moda 89 v Ljubljani so v hudi konkurenci iz vse države več najvišjih strokovnih priznanj odnesli spet proizvajalci iz Posavja, Dolenjske in Bele krajine. Posebna priznanja pa so dobili tudi nekateri kreatorji iz naših delovnih organizacij.

Najvišje priznanje, statuo Ljubljanski zmaj, si je prislužila Novoteksova tovarna tkanin za novo blago, ki so ga imenovali »satinka«. Sevniška Lisca je bila nagrajena z »zmajem« in odnesla prvo mesto med proizvajalci modnih dodatkov in perila, in sicer za kolekcijo damskega perila. Tradicional-

no odlična Jutranjka iz Sevnice je letos dobila »zmaja« za razstavljeno kolekcijo oblačil za majhne otroke, medtem ko je metliška Beti vrsti že pridobljenih priznanj na prejšnjih sejmih mode pridružila letos še zmajevo diplomu za kolekcijo oblačil za prosti čas.

Redkim kreatorjem, katerih kolekcije so navdušile strokovno žirijo revije Jana, ki jim podeljuje posebna priznanja, se je tudi pridružilo več ljudi tega poklica iz Lisce in Metlike. »Zlato Jano« je dobil celoten kreatorski team sevniške Lisce; prav tako pa Ana Marija Vernik, ki s svojo ekipo ustvarja modele za metliško Beti.

Splošno združenje tekstilne industrije, ki z nagrado »inovator leta tekstilne industrije Slovenije« spodbuja napredek v svoji dejavnosti, pa je letos eno izmed treh nagrad prisodilo Vladu Dularju iz Novoteksa za inovativno dodatki in perila, in sicer za kolekcijo damskega perila. Tradicional-

Naj omenim le še usnarje in proizvajalce tkanin za dom. Skoro neverjetno je, kaj znajo ukrojiti iz usnja! Večdelni kompleti nagrajene tovarne IUV Vrhnika so bili večinoma v semiš zrnati barvi, kamniški Utok pa je imel

komplete v rjavem napa usnju, kombinirane s temnorjavim perzijanerjem. Zares novih oblik so tudi torbice. Letošnje so nepravilnih oblik: kot rombi, romboidi, trapezi, s kratkimi ročaji.

Sicer pa: sejem kot sejem. Paša za oči, k sreči izdelki brez cen, sicer bi morali kam v bližino postaviti rešilca. V

črno je zadel dr. Rado Bohinc, član ZIS v ostavki in predsednik zveznega komiteja za gospodarstvo, ki je na svečani otvoritvi med drugim rekel: »Proizvajalcem želim mnogo uspehov, občanom pa take plače, da bi lahko vse te lepe stvari kupovali...«

RIA BAČER

Tekstilana: odeja v kovčku za avtomobiliste

Novost, predstavljena na ljubljanskem sejmu Moda 89

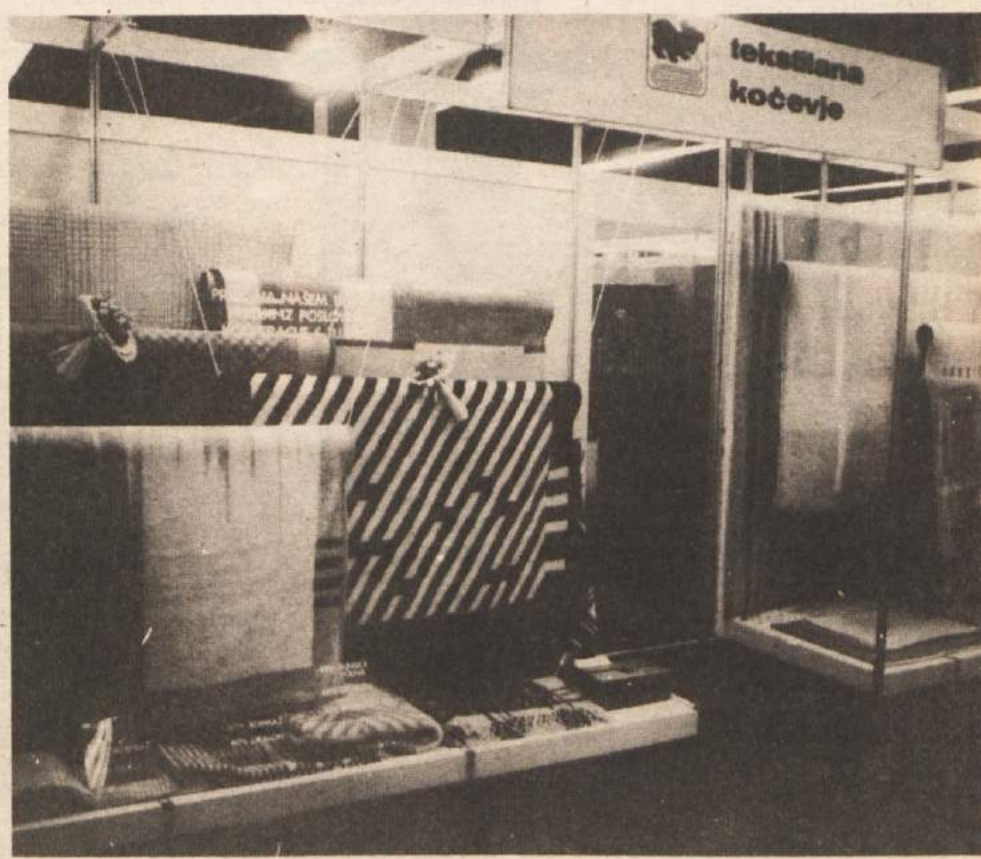
Kočevska tovarna Tekstilana je na sejmu mode pokazala novo kolekcijo odev in posteljnih pregrinjal. Odeje imajo v pas-

teljnih barvah, največkrat modnih rumenkastih barv, živahnješe so v črno belih vzorcih. Tudi pri odejah se moda spremin-

ja, kolektiv Tekstilane pa novostim sledi.

Letos ponujajo nove odeje iz 100-odstotnega bombaža za poletje, v oči padajoča novost pa je odeja v kovčku, praktična za avtomobiliste in ljudi, ki često potujejo v avtomobilih, prikolicah itd.

Proizvodnjo v Tekstilani povečujejo, v izvoz gre nad 60 odst. izdelkov, kar tudi dokazuje njihovo skrb za nenehno potrjevanje na svetovnem trgu

ZA ZIMO IN POLETJE PRAVŠNJA ODEJA — To nudi kočevska tovarna Tekstilana, ki je letos na sejmu v Ljubljani pokazala več novosti. (Foto: J. Pavlin)

S »satinko« na prvo mesto

Novomeški Novoteks je dobil najvišje priznanje na ljubljanskem modnem sejmu za novo blago

Tovarna Novoteks iz Novega mesta letos na modnem sejmu ni vzbudila toliko pozornosti kot prejšnja leta s svojim konfekcijskim paviljonom, ampak z razstavljenimi blagi. Med proizvajalci tkanin je letos Novoteksova tovarna tkanin dobila najvišje priznanje sta-

tuo »Ljubljanski zmaj« za novo tkanino, ki so jo poimenovali »satinka« in jo je žirija glede kvalitete in modnih barvnih odtenkov najvišje ocenila. Gre za tkanino posebne vezave s posebnim leskom, ki je trenutno med najbolj iskanimi doma in v tujini.

»Satinka« je izdelana iz 60 odst. volne in 40 odst. poliestra, delajo pa jo tudi v več kvalitetnih izpeljankah, tako da je po kvaliteti in ceni vrsta možnosti za kupce. Novo tkanino so že pokazali konfekcijskim poslovnem iz drugih republik in skoro vsi so jo naročali za svoje bo-

doče kolekcije. Mnogi so doslej tako tkanino uvažali.

Na konfekcijskem TEENS razstavnem prostoru pa so letos pokazali zelo domiselno kolekcijo tovrstnih oblačil za manjše otroke-baby program.

S tem so želeli potrošnikom predstaviti tudi ta del svojega programa in ne le najstniško garderobo, ki jo seveda še vedno proizvaja v celi vrsti novih modelov. Kot dodatek pa so kupcem kazali še ekskluzivne modele ženskih kompletov iz indijske svile, ki jih bo mogoče kupiti v najbolj znanih modnih prodajalnah po državi. Tovrstni ženski kompleti, sestavljeni iz krila ali modnih hlač in zgornjega dela, zagotovo ne bodo poceni, kljub temu pa bodo z malimi serijami predstavljali vrhunec mode in jih bodo petični kupci bržčas radi kupili.

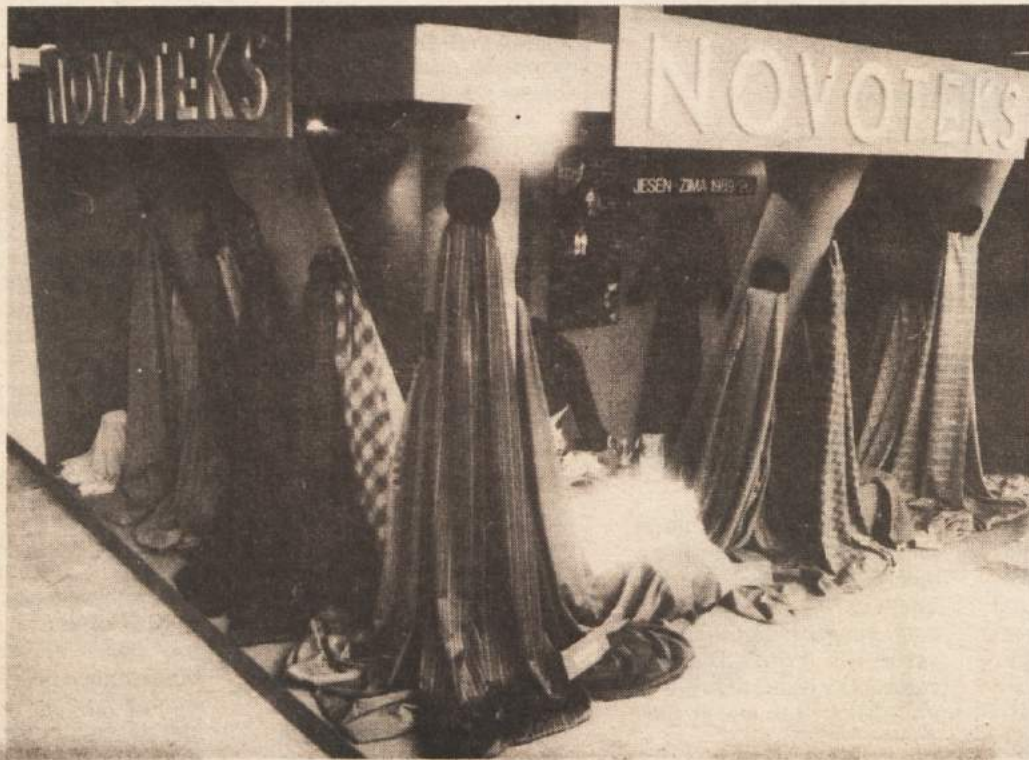
Klasični program Novoteksove proizvodnje počasi preusmerjajo na novosti, skladne s svetovno modo, predvsem pa očitno napredujejo v kvaliteto. Ta je namreč čedalje bolj odločilna pri naročilih doma in v tujini.

APLAVZ ZA NOVE MODELE — Iz tovarne Novoteks prihajajo zares moderna oblačila prvovrstnih materialov in najnovejših krojev. Posnetek je z modne revije

TEENS TUDI ZA CICIBANE — Kako dobro se malčki počutijo v teens oblačilih novomeškega Novoteksa, se je videlo na modnih revijah v festivalni dvorani. Mali manekenčki in manekenčice so bili sila živahni in ljubi.

V PROIZVODNJI METRAŽNEGA BLAGA VELIK NAPREDEK — Novoteksov paviljon metražnega blaga, ki je s »satinko«, novo tkanino, osvojil najvišje priznanje, se je letos nasploh izkazal kot eden najkvalitetnejših proizvajalcev modnih tkanin.

Lisca navdušila s perilom

Prvo mesto med proizvajalci damskega perila in »zlata Jana« za kreacije so lepa bera s sejma

Tovarna Lisca iz Sevnice je vrsti priznanj z raznih sejmov po domovini in tujini nedavno pridala še dve novi, kar priča o nenehnem snovanju novega, modnega in o kolektivnosti, ki gre v korak z zahtevami svetovne mode.

Na ljubljanskem sejmu

Moda 89 je letos Lisca dobila kipec »zmaj« kot najvišje priznanje za razstavljeno kolekcijo damskega perila, ki zares pomeni novost ne le na domačem, temveč tudi na evropskem trgu. Poudarjena ženskost, ki je prva zapoved letošnje mode,

se kaže v krojih nadržkov in steznikov ter hlačk. Nudijo razne kose perila iz najfinejše bleščave svile, ki je znotraj kosmatena in tako prijetna ter topla za nošenje.

Modeli so okrašeni pretežno z drobnimi plisirani-

nimi dodatki ali čipkastimi okraski. Nekateri modeli so iz kot dih tankih čipk, vendar elastičnih in tudi praktičnih za pranje.

V svojem rednem proizvodnem programu pa ima Lisca še najrazličnejše modele kopalk, ki imajo po zadnji modi opore v nadržkih v stilu slavne igralke Monroejeve. Kopalko so bodisi močnih barv, najnovejše imajo široke naramnice, nekatere so v cvetnih vzorcih, za okras pa imajo ali plisirane do-

datke ali neonske okraske.

Ženskam z nepravilno postavo nudijo tri tipe nadržkov in tri modele hlačk za kopanje, izbere pa lahko vsaka tako kombinacijo, kot postavi pričiče. Od zelo izrezanih do klasičnih modelov. Posebej pa imajo v letošnji kolekciji nove modele kopalk za operiranke z amputirano dojko.

K vsem kopalkam pa je možno kupiti še elastične mini obleke, zelo pripravne za dekleta in žene, ki

se sončijo zgoraj brez, za sprehod v mesto ali v trgovino nadenežene dodatni kos garderobe.

Bluz letos Lisca ni razstavljala na sejmu, v proizvodnji pa imajo bogato zalogo modelov po zadnjih modnih zapovedih. So frfotajoče, oprijete v pasu, malo podložene v ramenih, nekatere z ruskim ovratnikom, s pliseji kot dodatkom. Tudi aktualnih cvetilčnih vzorcev na Liscinih blazah ne manjka, da lahko vsaka izbere po okusu.

VSE NOVOSTI NA LISCINIH MODELIH — Za razne postave, različne okuse, iz različnih materialov, vendar najmodernejše, kar lahko ta čas v Jugoslaviji kupite. Posnetek iz Liscinega paviljona kaže le delček nove kolekcije proizvodnega programa tovarne, vendar je prav ta dobil najvišja priznanja. (Foto: Janez Pavlin)

Beti je vselej pri vrhu

Nova kolekcija v znamenju pik, črt in šahovnice

Ana-Marija Vernik vodi kreatorско skupino v metliški Beti, in da ji delo še kako uspeva, pričajo priznanja. Letos je tovarna dobila diplomu »Ljubljanski zmaj« na sejmu Moda 89, »zlato Jano« pa si je prislužila Vernikova s kolegicami kreatorkami.

Beti je letos pokazala na sejmu kolekcijo v črno-beli barvi, za katero so značilne pike, črte in šah vzorec. Vse to kot okras

in nevsiljivo, toda učinkovito dopolnilo osnovni tkanini v črni ali beli izvedbi. Novo je, da so prvič predstavili družinske komplete in ne več samo za ženski spol, kot je bilo doslej v navadi.

Naj reče kdo, kar hoče, toda razstavljene Betine komplete je mogoče nositi pozimi in poleti. Čeprav narejeni iz 100-odstotnega bombaža in velikokrat podloženi s tanko peno,

so na primer joggingi uporabni ne le za opravila v hiši in na vrtu, ampak tudi kot komplet apres-ski v hotelu, in tudi za tiste, ki radi tečejo v hladnih jutrih, in one, ki ob vetrovnih večerih posedajo ob morju. V kampu pa je tak komplet nepogrešljiv in vsestransko uporaben, zlasti še, ker ga sestavlja več kosov garderobe, ki jih med seboj lahko kombiniramo.

Na modni reviji je Beti pokazala kopalke, za katere je značilna modna fluorescenčnost. Letošnje kopalke za ženske so še, čeprav malo manj visoko, izrezane ob bokih, prsi so poudarjene v stilu Marilyn Monroe. Moškim pa Beti pripravlja presenečenje v obliki novih kopalok, ki imajo tudi zgornji del, celo precej zaprt, kot nekak telovnik. Namenjen je predvsem vse večjemu številu surfarjev. Imajo tudi dopolnilna oblačila k

ženskim kopalkam, ki so prav tako na dopustu ves dan uporabna. Super moderne so tako imenovane tubegre za razne izpeljane obleke iz elastične zmečkanine, ki se na bokih prav rahlo oprime, sicer pa je videti kot vreča, ki se konča bodisi visoko nad koleno, okrog kolenske kosti ali sega le peden nad peto. Take, največkrat črne tube so okrašene z različnimi plisejčkami, geometrijskimi liki ali drugimi okraski.

V svoji proizvodnji pa ima Beti tudi perilo, vključujoč otroški in baby program. Kolikšno izbiro nudijo kupcem, pove podatek, da imajo v vsaki od dveh letnih kolekcij za domači trg tudi po 300 različnih modelov in da v posebni izvojni kolekciji kopalok tudi ni manj kot 250 modelov. Zanimivo je še, da so vsi materiali iz firme Beti, uvažajo pa malenkostne količine tkanin in dodatkov, potrebnih za okrasne našitke.

PIKICE, ČRTE IN ŠAH — Značilnosti nove kolekcije tovarne BETI so sila prikupne tako na razstavljenih modelih jogging družinskih kompletov kot na oblačilih, ki jih nosijo manekenke. Pozornost vzbujajo novi izrezi in široke naramnice.

Vedno nova je moda iz Laboda

Na sejmu le večerna kolekcija, delajo pa na stotine zelo modnih oblačil za vsakdanjo rabo

Na nedavnem sejmu Moda 89 v Ljubljani je bil Labodov paviljon spet deležen posebne pozornosti obiskovalcev. Kazali so kolekcijo ženskih večernih oblačil, ukrojenih po visoki modi, tako glede materialov kot krojev in tudi prikladnih za razne postavne. Za lepe in mlade mini krila, za tiste v zrelih letih malo daljša in

povsem dolga, za dekleta in žene, ki jim taka dolžina prija.

Za te modele je bila značilna osnovna črna barva, bodisi žameta, čipke ali brokata, a v lepi elegantni kombinaciji z zlatim, srebrnim ali lila svetlečim brokatom. Kajpada je to le del nove kolekcije iz te tovarne, s katero so hoteli pokazati,

kako znajo slediti modnim trendom, medtem ko imajo v redni proizvodnji malo morje najrazličnejših oblek, kostimov, plaščev, bluz, kril, hlač in srajc za moške, kakršne nosimo vsak dan.

Izredno lepe in zares nove so moške srajce iz Laboda, ki modni sledijo z ruskimi ovratniki. Nekatere so iz satenske svile z

bogatimi rokavi; bele srajce pa imajo razne modne dodatke. Veliko je črtastih srajc in iz enobarvne svile, kar pogrešajo moški, ki se tudi radi modno oblačijo.

Medtem ko na reviji kažejo modele za pomlad-poletje v glavnem v črno-beli barvi z dodatki živo rumene ali drugih živih barv, ki bodo dominirale v tej sezoni, imajo tudi enobarvne krila in bluze, taka oblačila v cvetličnih vzorcih in potiskana z grafiti. Lahko kupite bluzo posebej, krilo posebej, ali pa komplet.

Prav zato ker so Labodovi modeli za vsakdanjo rabo tako praktični in hkrati elegantni, ni čudno, da rade segajo po njih zlasti zaposlene žene najrazličnejših poklicev.

V času, ko nismo dobili niti še snega v tej zimi, pa Labodove kreatorke že snujejo kolekcijo zimskih oblačil za leto dni vnaprej.

MODELE ZA SVEČANE PRILOŽNOSTI je letos pokazal Labod na razstaviščnem prostoru ljubljanskega sejma. Črna barva v kombinaciji s svetlečim brokatom tvori komplete, kakršnih hi si mnoge zelele.

LABODOVI MODELI NA MODNI REVII — V festivalni dvorani so znova potrdili sloves tovarne, da zna ponuditi ženskam to, kar je lepo, moderno in praktično.

KOMET: perilo v svili in bombažu

Nova kolekcija bogato okrašena z nežno čipko

Po 28 letih uspešnega dela se 450 zaposlenih v metliški tovarni Komet lahko postavi tudi na ljubljanskem modnem sejmu, ki velja za eno največjih modnih tekem v državi.

proizvodnem programu ima Komet razne izvedbe nedrčkov, steznikov, korzetov, hlačk in pasov za nogavice, kar kupci že dobro poznajo. Vedno pa skušajo z

modnimi novostmi dopolniti klasičen program. Tako so letos s serijami ženskega prila iz uvožene svile vzbudili pozornost zahtevnejših potrošnic. Perilo pa izdelujejo tudi iz priljubljenega bombaža.

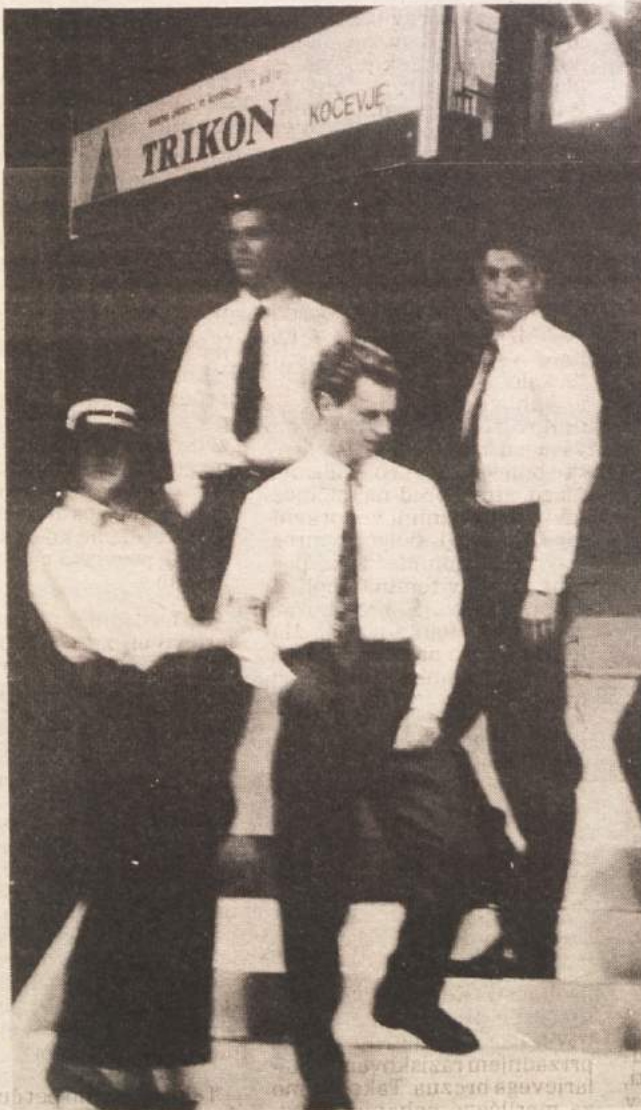
Večina modelov iz letošnje kolekcije je bogato okrašenih s čipkami, ki so pri proizvajalcih perila spet najpomembnejši okras in znak vrhunske mode.

POVRATEK K ČIPKAM — Modeli metliškega Kometa, razstavljeni na sejmu mode v Ljubljani, pričajo, da v tovarni znajo upoštevati zahteve svetovne mode, hkrati pa uporabnost in praktičnost svojih izdelkov.

TRIKON za kupce od 1. do 101. leta

Nudijo modne hlače in oblačila za dojenčke

Dva proizvodna programa v kočevski tovarni Trikon dobro uspevata. Proizvodnja raznoraznih hlač ima vse več uspeha, del nove kolekcije pa so pokazali tudi na ljubljanskem sejmu Moda 89. Kar 40 odst. vseh proizvedenih hlač prodajo v izvoz, in to v Zahodno Nemčijo in Italijo, kar priča o visoki modnosti izdelkov.

V Trikonu so lani naredili okrog 600.000 hlač, vendar so tu všteti tudi dodelavni posli za inozemske partnerje, s katerimi prav tako uspešno sodelujejo. Dolga leta pa je Trikon med kupci znan tudi kot proizvajalec baby programa — pletenin za dojenčke, novorojenčke in skratka malčke, dokler dobro shodijo. Tudi pri teh kompletih skušajo z barvami in kvaliteto materialov slediti modi.

trimo

TRIMO, industrija montažnih objektov p.o. 68210 Trebnje, Prijatljeva 12, Jugoslavija, telefon: (068) 44-321

Na podlagi sklepa delavskega sveta DO TRIMO ponovno objavljamo prosta dela in naloge

VODJA FINANČNE SLUŽBE

Kandidat mora imeti:

- visoko ali višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj v finančnem poslovanju
- zunanjetrgovinsko registracijo
- organizacijske sposobnosti.

Mandat traja 4 leta.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov TRIMO Trebnje, Prijatljeva 12, 68210 Trebnje, »za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem razpisnem roku.

48/4

Na podlagi sklepa sveta PETROL TOE Brežice z dne 13. 1. 1989

objavljamo

javno licitacijo za odprodajo osnovnih sredstev:

- osebni avto LADA, letnik 1986, ocenjena vrednost 4.000.000 din
  - kamp prikolica IMV 450, letnik 1979, ocenjena vrednost 3.000.000 din
- Licitacija bo dne 2. 2., 1989 ob 10. uri na upravi PETROL TOE Brežice, Tovarniška 2.
- V ceno osnovnih sredstev ni vključen prometni davek. Interesenti bodo pred začetkom licitacije vplačali 10-odst. varščino. Nakup je po sistemu video-kupljeno.

44/4

Upravni organi občine Novo mesto razpisna komisija delovne skupnosti

razpisuje prosta dela in naloge

ČISTILKE

Pogoji:

- osnovna šola
  - 6 mesecev delovnih izkušenj
- Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s polno delovno obveznostjo.
- Prijave sprejema 8 dni po objavi sekretariata za občino upravo — kadrovska služba upravnih organov občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2.
- Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Komisija za delovna razmerja TOZD PTT center Novo mesto

objavlja prosta dela in naloge

PREVOZ MATERIALA S TOVORNJAKOM

Pogoji:

- sofer C kategorije
  - 1 leto delovnih izkušenj
- Vloge z opisom dosedanjih del ter dokazilom o strokovni izobrazbi naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: PTT podjetje, TOZD PTT center Novo mesto, Cikava. Informacije na telefon št. 22-741. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku oglasnega roka.

Vzgojno-varstvena organizacija Novo mesto Ragovska 18

razpisuje prosta dela in naloge

VODJA CENTRALNE KUHINJE

Pogoji:

- KV kuhar(ica) ali tehnik kuharstva (V. stopnja)
  - 5 let delovnih izkušenj
  - zaželene izkušnje pri pripravljanju prehrane za otroke,
  - izkušnje pri vodenju kuhinje,
  - smisel za organiziranje in koordinacijo dela z ljudmi
  - poskusno delo 6 mesecev.
- Prošnje z dokazilom o izobrazbi in opisom dosedanjega dela pošljite na naš naslov do 3. februarja 1989.

Republiški sekretariat za pravosodje in upravo KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI

objavlja prosta dela in naloge:

1. GLAVNEGA TERMINERJA — INŠTRUKTORJA,
2. TEHNIČNEGA REFERENTA KOMERCIALE,
3. ŠKUPINOVODJE V ODELKU LIVARNE I. — INŠTRUKTORJA,
4. POOBLAŠČENE URADNE OSEBE,
5. LIVARJA.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1:

- da imajo višjo izobrazbo proizvodno organizacijske ali ustrezne tehnične smeri, program za usposabljanje ali izpolnjevanje in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 2:

- da imajo višjo izobrazbo strojne smeri, znanje tujega jezika, program za usposabljanje in izpolnjevanje ter 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 3:

- da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo metalurške ali strojne smeri ter 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 4:

- da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo penološke ali druge ustrezne smeri ali srednjo (triletno) izobrazbo ustrezne smeri, s pogojem, da ob delu končajo srednjo penološko šolo, z odsluženim vojaškim rokom, in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 5:

- da imajo osnovnošolsko izobrazbo ter program za usposabljanje in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.
- Za objavljena dela in naloge pod 1., 3., in 4. se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.

Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralne lastnosti, aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Kandidatom za dela pod 1 in 2 nudimo po dogovoru samsko ali družinsko stanovanje. Za ostale obstaja možnost rešitve stanovanjskega vprašanja po dogovoru.

Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov: Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 MIRNA, v osmih dneh po objavi.

46/4

Dolenjca v najglob- ljem breznu Jugo- slavije

motni ljubitelji večne teme doslej pririnjali najdlje 300 metrov globoko. Tu se je končevala radost, vse dokler niso članjamskega društva Dimnja iz Kopra 1986. leta odkrili Skalarjevega brezna. Že prvo leto so v njem imeli za sabo 370 metrov. Lani so se povezali z drugimi slovenskimi jamarji in tu se pravzaprav začela letošnja uspeh, ki mu daje prvorazrednost globina spusta.

Vse drugo je, takole na oko, teklo po jamarjem bolj ali manj znanem delovnem načrtu. Kljub vsemu morda ne bo odveč pogledati še enkrat zadnje osvajanje. 24. decembra se je skupina 15 jamarjev iz petih slovenskih jamskih klubov in društev odpravila na zadnjo lansko raziskovalno akcijo. Razdeljeni v pet ekip so začeli plezati v Skalarjevo brezno. Pri tako zahtevnem spuščanju že ne gre brez natančno razdeljenega dela in skupina je bila uigrano moštvo, sestavljeno iz raziskovalne, transportne, merilne, pomožne in varovalne ekipe. Vsaj v začetku je bil dober ducač mož pripravljene stopati kot en sam previden in preudaren korenjak. Ali bolje: samo v začetku, kajti več ko imajo samotni plezalci za seboj metrov, bolj je njihova gostiteljica jama v njihovih očeh samosvoja. Zato vsak od radovednih iskalcev vse bolj vsak po svoje odganja vlogo, strah pred navpičnicami in zlomljenimi vodoravnimi špranjami, dolgčas, mraz, lakoto in spomine. Tako postane jamar v teminah bolj ali manj sam svoje sreče kovač. Jamarjevo telo tovariši zlahka zvržejo na sonce in to je omenjeni znani delovni načrt, toda nihče ne more stlačiti v jamarjevo srce njegovega lastnega pobeglega poguma, ki očitno prinese ali odnese človeku v jami srečo. Tudi tako je ozadje velikih jamskih spustov in ni razloga, da bi bilo kaj drugače nedavno osvajanje skrivnostnih kaninskih breznen.

Tomaž Bukovec, očividec, ve povedati vse prav v podrobnosti. Ker se s strahom nihče ne prsi, raje obrne pogovor na svoje delovne naloge pri zadnjem raziskovanju Skalarjevega brezna. Tako zvmemo za merilčno pehanje v podzemnem raju in peklu hkrati. »Spoštovanje pred brezni, fotografiranje in ožine so dokaj upočasnili naš spust, tako da smo do 380 metrov potrebovali skoraj dve uri. Potem se je začelo pa čisto zares. Meander. Še preden sem vanj dobro pomolil glavo, sem se že izgubil, kar sploh ni čudno, ker je Igor prišel iz tiste smeri, kjer sem jaz hotel naprej. Nekako so me odveli do točke, kjer je predhodna ekipa končala meritve. Dejan iz Tolmina je iskal pot naprej, Miha je vlekel meter, jaz pa sem se mučil z busolo. Ker moja draga čelna luč, laser, povzroča odklon magnetne igle, sem moral pri vsakem viziranju sneti »klobuk«

z glave in ga dvigniti vsaj pol metra, kot v čast gospe busole. Kot pravi merilec sem seveda že pri peti točki izgubil svinčnik, pri deseti pa drugega. Čeprav bi bilo pametneje svinčnik privezati, sem kajpak vzel tri rezervna pisala. Prizor v rovu je bil sicer enkraten: vizure, dolge od pol do dva metra, širina meandra od 30 do 70 centimetrov, za nameček pa še ovinki, kontrolne točke, prerivanje med stenami. Kletvice in spet kletvice. Vmes se je Dejan enkrat celo izgubil in ni znal priti nazaj, čeprav je bil dva metra od naju.

Po petih urah, petdesetih merilnih točkah, 127 premerjenih metrih smo naposled le uzrli konec meandra. Tu smo srečali tudi transportno ekipo, ki se je vračala iz bivaka. Skupaj smo se spravili do prve razširitve, kjer smo malicali. Dejan nam je v zagnanosti pripravil celo specialiteto: iz moga mleka z medom je naredil koktail à la Kanin. Recept zanj je sila preprost: omenjenemu dodaš cedevito in primešaš veliko mero raztresenosti. Ogabna pijača je z okusom nekje med pudingom in limonado. Tako okrepljeni smo nadaljevali pot in ob štirih zjutraj smo po šestnajstih urah prilezli iz jame. Umazani in premočeni od potu, vendar zadovoljni, smo se spravili v mrzle puhovke, ki so nam hitro vrnilo izgubljeno toploto. Potem smo ves dan pretegovali prepražene kosti na toplem soncu, preverili meritve, spali in jedli.

Ob naslednjem spustu v Skalarjevo brezno sva s kolegom na 200 metrov ujela Dozino skupino, ki je že dve uri vztrajno iskala nadaljevanje, a ji sreča ni bila mila. Usmerila sva jih v pravo luknjico v stropu in se lotila fotografiranja. Po desetih posnetkih sva ugotovila, da fotoaparata ne dela in da je bil ves trud zaman. Temu spoznanju je sledilo bolj veselo snidenje, med sprehodom po Rovu dobre zemlje sva namreč zaslišala Igorja in Mitjo, ki sta se po 5 petdesetih urah vračala iz jame. Umazana, vsa raztrgana, utrujena, pa vendar zadovoljna, sta povedala: 850 je gotovo!

Tako je minilo pet čudovitih dni Kanina. V osami, kjer so srž življenja sonce, jama, spanje in hrana, pozabiš na vse, kar se dogaja v vsakdanjem življenju, je poln zanosa povedal Tomaž Bukovec.

Tako pahljačo spominov bi bržda razgrnil vsakdo iz petnajsterice. Tomažev klubski tovariš Miha Rukše je že eden tistih. Morda bi zamolčal, da je tudi v kaninskih ožinah, tako kot malodane povsod v številnih obiskanih kraških brezni, kot jegulja švisnil med skalami, a na to ne pozabi Tomaž. Kot bi skrivaj namignil, da imajo »paderšičevci« še dovolj rezerve za prvorazredne podvige à la Kanin 1989.

M. LUZAR

Obzornja

MOČ ZOPER KOZAREC

Z malokatero mislijo bi človek v naših krajih naletel na večje zopiranje kot z mislijo, da je pijača — ve se, da gre za alkoholno pijačo — slaba stvar. Da je škodljiva, da ne gradi, marveč ruši osebnost, da ni potrebna za polno dojemanje življenja. Kdo si le more zamisliti poroko, rojstvo ali smrt brez napolnjenih kozarcev vina, žganja ali katere koli druge alkoholne pijače? V takšen krog obnašanja smo vključeni in v takšnem krogu živimo. Tega ni mogoče zanikati.

Mogoče pa je vzpostaviti avtentičen odnos, ki človeku odpira možnosti, da je drugačen, da ravna in deluje v skladu z resnico, preprosto in enostavno, da mu alkohol škoduje. Alkohol je droga, je tisto, kar človekovo naravno zavest spreminja v nekaj drugačnega. In če jo družba za razliko od drugih drog dopušča, potem je potrebna toliko več skrbnosti, da ji posameznik posveti pozornost. Razumeti jo mora, dojeti kot drogo in ji ne dopustiti, da ga potegne v svoj čarni objem. Ko je zajet v tem objemu, potem človek ne razmišlja in ne odloča več on sam, marveč namesto njega droga.

Samospoznavanju in učenju iz samega sebe je namenjena knjiga Kako se upreti alkoholu, ki je pred kratkim izšla pri Mladinski knjigi v knjižni zbirki Dru-

žinska psihološka knjižnica. V tej zbirki je doslej izšlo že nekaj knjig, posvečenih samospoznavanju in samopomoči, vendar je s knjigo Slavka Ziherta zbirka dobila svojo prvo slovensko izvirno novost. Dr. Zihert se s problemi zasvojenosti z alkoholom ukvarja že več kot deset let in iz njegovih praktičnih izkušenj, ki si jih je pridobil kot vodja centra za zdravljenje alkoholikov na Univerzitetni psihiatrični kliniki v Ljubljani, izhaja temeljno spoznanje, da je moč še pravi čas poiskati pot iz alkoholne zasvojenosti, če se posameznik zaveda, kdaj je prestopil prag. Tako je napisana vsa knjiga kot prepoznavanje mejnikov na alkoholični poti. Nudi dovolj informacij in je dovolj povedna: kdor jo bo bral, bo moral svoj odnos do alkohola postaviti na resnične osnove. Ne samo zaradi testov, ki so v nji, zaradi splošnega spoznanja, ki ga ponuja knjiga, se bo moral soočiti s svojimi navadami, kolikor se tičejo uživanja alkohola, in jih postaviti na mesto, kamor sodijo. Zato ima knjiga pravilno postavljen, dobro premišljen podnaslov: »za izkušene in začetnike«. Tako izkušeni pivci kot začetniki ne vedo, s čim imajo opravka, ko se začno bratiti z alkoholom.

M. MARKELJ

ZGODOVINA LANGO-BARDOV

Ob vsem tarnanju založnikov in objokovanju gmotnega položaja slovenske kulture ima slovenska knjiga za seboj eno najbolj bogatih letin. Lani je v Sloveniji izšlo približno 1.600 novih knjig! Med njimi je tudi Zgodovina Langobardov, pomembno zgodovinsko pisno pričevanje, ki ga je v 8. stoletju v slovi-tem samostanu Montecassino sestavil benediktinec Pavel Diakon, doma iz Čedad. Langobardi ali Dolgobradci, ki se jih nikoli ni dotaknila britev, kot piše Diakon, so

bili staro germansko pleme, ki je na svojem dolgem pohodu dobrih dvajset let živelo na naših tleh, delno tudi na Dolenjskem. V času selitve narodov je k nam prišlo iz osrednjega Polabja, izvira pa celo z »otoka Skandinavije«, kot trdi zgodovinar. Sredi 6. stoletja se je naselilo v Panoniji, langobardski kralj Alboin pa je o tem sklenil posebno pogodbo s cesarjem Justinijanom. To je bil čas, ko je dokončno propadlo Zahodnorimsko cesarstvo in se je začel vzpon Bizanca.

Prišleki v Panoniji niso dolgo vzdržali, saj so nanje vse bolj pritiskali Slovani, ki so iskali svoj življenjski prostor, zlasti njihova zahodna plemena, ki jih rimski zgodovinarji imenujejo Veneti. Končno so se Langobardi leta 568 prek Vipavske doline pred njimi umaknili v današnjo Lombardijo, ki ima po njih ime, tam pa so več kot dve stoletji vladali romanskim ljudstvom, dokler niso končno potonili v njih.

Langobardi so bili kljub napol nomadskemu življenju za tiste čase na dokaj visoki razvojni ravni in so močno vplivali na ljudstva severne Italije, delno pa tudi na naše prednike. To dokazujejo najdbišča; njihove grobove spoznavajo po značilnih pridatkih, umetelno izdelanem orožju. V širši javnosti ni dovolj znano, kaj so arheologi odkrili v najdbiščih v Velikih Malencah, Beli Cerkvi, Pendarjevki ali v Orehku pri Stopičah, bolj so popularizirana le odkritja v Vranju nad Sevnico.

Prevod Zgodovine Langobardov je izdala založba Obzornja iz Maribora. Levji delež pri prevajanju, pisanju opomb in zanimivih spremnih besedil je opravil akademik Dr. Bogo Grafenauer. Vsem, ki jih naša preteklost zanima, knjigo priporočamo.

M. LEGAN

NA SVOJI STRANI

Časopis za kritiko znanosti, ki ga izdajata UO ZSMS Maribor in Ljubljana, je na nedavni tiskovni konferenci predstavil knjigo (zbornik tekstov) Janeza Janše Na svoji strani. Gre za izbor be-

podčrtano

sedil, ki jih je Janša objavil v različnih slovenskih revijah od leta 1983 do 1988. Knjiga je razdeljena na štiri tematska poglavja, v katerih avtor razmišlja o splošnih političnih, vojaškostrokovnih, civilnodružbenih in mladinskih vprašanjih. Janša sam v predgovoru poudarja, da je precejšen del objavljenih tekstov (predvsem tistih, ki obravnavajo mladinsko organizacijo) nastal iz aktivističnih potreb, zato bi v njih težko iskali večjo teoretično globino. Tudi sicer zbornik ni analitično poglobljena in celovita slika obravnavane obdobja in tem, gre predvsem za na hitro oblikovane miselne reakcije, ki sta jih čas in dogodki sprožila v avtorju. Janša besedil ni dopolnjeval in popravil, v zborniku so natisnjena kot ob prvi objavi, izražajo njegova stališča v času, ko so nastajala. Kdor bo iskal protislovja in dlake v jajcu, jih bo seveda našel.

V zborniku Na svoji strani so objavljeni tudi teksti, ki so bili ob prvi objavi deležni žolčnih napadov politike, nekateri pa tudi sodnega preganjanja. Opozorjamo predvsem na članka Vojak kot poklic in Parada. Inkriminirana sta bila v obtožnici ljubljanskega vojaškega tožilstva spomladi 1985; obtožnica je bila kasneje umaknjena. Zanimivo je tudi, da so bili kot dokazno gradivo lanskega ljubljanskega procesa zoper Janšo uporabljene tudi vsi teksti, ki jih je napisal za Mladino od januarja do maja 1988. Tudi ti članki so v zborniku.

Če drugega ne, so nedvomno angažirani teksti Janeza Janše bleščeč dokaz, kako hitro se pri nas spreminja meter za (ne)dovoljeno. Demokracije in potice si ti zanamci se bodo gotovo čudili, zaradi česa vse se je v Sloveniji v osemdesetih letih dvigoval prah in žvenketale policijske lisice. Žal pa obstaja tudi scenarij, po katerem se bodo čudili in navduševali, kaj vse je bilo dovoljeno. Poslanstvo Janšine knjige Na svoji strani je tudi, da ta scenarij ne bi dobil režiserja in producenta.

M. BAUER

IZVIRNO FILOZOFSKO DELO

Za slovensko filozofsko literaturo, ki sicer ni prav pogost pojav na slovenskem knjižnem trgu, je v glavnem značilno, da v nji prevladujejo predstavitve znanih avtorskih mislecev ob dodanem avtorskem kritičnem razmisleku. Dr. Matjaž Potrč, ki ugotavlja to dejstvo, se je odločil, da napiše knjigo, ki bo stopila iz teh kolesnic. Čas je že, kot pravi, opreti se na lastno glavo in razvijati svoj misel ne glede na avtoritete.

Tako je namesto knjige, ki naj bi prinesla informacijo o sodobni filozofiji, nastala izvirna filozofska novost, delo Jezik, misel in predmet. Naslov jasno opredeljuje vsebino knjige: avtor piše o odnosih med jezikom, mislijo in predmeti, pri čemer razvija in zagovarja tezo, da sta jezik in misel odvisna od predmetov, kar ga usmerja k zanimivemu razlaganju jezika in misli.

Knjiga je izšla v zbirki Episteme pri Državni založbi Slovenije.

MAT JAZ POTRČ

JEZIK, MISEL IN PREDMET

Pričujoči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred trmi in več desetletji razburjali dolajnsko javnost, le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki povesti, že posteno odslužili svojo kazen, izmišljeni.

Nakradel za trgovino blaga

Petek, 26. februarja, pred osemnajstimi leti. Bil je mlaj, ura nekje v Šmarjeti je udarjala tri ponoči. Tone in Jože, miličnika iz Dolenjskih Toplic, sta si drgnila premražene roke. V daljavi sta zagledala osebni avto nedolocene barve, stal je kakih 150 metrov vstran od krajevne obrata pošte v Šmarjeških Toplicah in trgovine, ki je bila v isti stavbi. Stopila sta bliže, v opel rekordu zagrebške registracije je sedelo tudi dekle. Srečanje z milničnikoma ji očitno ni bilo pogodu, postajala je živčna, njeno obnašanje je postalo jasno potem, ko sta miličnika preko radijske zveze preverila lastništvo avtomobila. Odgovor stalne službe novomeške UJV je bil, da gre za ukradeno vozilo. Dekle je kmalu zatem priznala, da ni sama. Počakati je bilo treba torč še na voznika. Kmalu je pristopil mlajši moški s kovčkom v rokah. Miličniki takrat še slutili niso, da so prijeli enega največjih vlomilcev tistega časa pri nas in da bo bližnji sodni proces označen za enega največjih v povojni zgodovini na Dolenjskem.

Okoli 100 miličnikov in kakih 500 prostovoljcev je nekaj

tednov v množični in temeljiti akciji skušalo priti na sled očitno dobro organizirani in izurjeni skupini, ki naj bi imela na vesti več deset vlomov po Dolenjski, Beli krajini, celo Štajerski in Hrvaški. Usodno za 26-letnega Zorana in njegovo osemnajstletno ljubico Vero je bilo tisto petkovo jutro, ko sta se vnovič pripeljala v Šmarjeto. Zoran je tam vlomil na pošti in s posebnim vlomilskim svedom, imenovanim svinjska noga, iz velike železne blagajne odnesel več denarja in znamk, nato je obiskal še bližnjo trgovino, se tam založil z oblačili. Obledene v novo srajco in s kovčkom vlomilskega orodja v rokah so ga prijeli miličniki. Klobuč se je potem hitro odmotaval, še posebej po pregledu Zoranovega stanovanja.

Novembra 1970 je bil Zoran pogojno spuščen s prestajanja kazni v Stari Gradiški, kjer je sedel zaradi ropa, obsojen pa je bil na 3 leta in 6 mesecev zapora. Vendar ga je veselje do svobode kmalu minilo, žena se je, medtem ko je prebival za rešetkami, od njega ločila, ostal je brez stanovanja. Preselil se je k staršem, od očeta, obrtnika s kožno galanterijo, je nameraval prevzeti obrt, vendar denarja za obnovo delavnice ni imel. Iskal je posojila, a je povsod naletel na zaprta vrata, hotel je oditi v Nemčijo za zaslužkom, vendar ni dobil potnega lista, saj je bil na svobodo spuščen pogojno. Po pomoč se je zatekel k znanicu iz zaporov Jožetu in kmalu sta našla izhod. Odločila sta se za vlamljanje, še prej pa je Zoran sklenil poiskati kakšno prostitutko, da bi vsaj začasno prebival pri njej. Našel je Vero, komaj 18-letno dekle, ki se je prodajala po Zagrebu.

Dolga mesece je trajala preiskava, v več kilogramov težkem spisu se je nabralo dokazov in pričanj kar za 44 kaznivih dejanj. Jeseni istega leta

sta poleg Zorana, Jožeta in Vere še dva njuna zaporniška kolega, ki sta sodelovala pri tem ali onem vlomilskem podvigu, sedla na zatožni klop novomeškega okrožnega sodišča. Šele sojenje je pokazalo, kam vse so segle njihove tatinske roke. Bili so v Šentjerneju, na Vinici, Dvoru, v Prekopi, Šmarjeških Toplicah, Brestanici, Kostanjevici, Drnju, Majšperku, Hajdini, Stubiških Toplicah, Poljčanah, da ne naštevamo vseh krajev. Na manj kot mesec dni trajajočih pohodih so poleg več železnih blagajn z denarjem nabrali toliko raznega blaga, da bi lahko konkurirali vsaki dobro založeni trgovini; na zalogi so imeli salame, predpasnike, brišče, nogavice, namizne prte, robce, britvice, brivske aparate, sladkarije, cigarete, orodje, električna stikala, kable, razne cevi, francoske ključke, verige, torbice, puloverje, vžigalnice, ure, jedilni pribor, likalnike, posteljne garniture, srajce in bluze, televizorje, stabilizatorje, magnetofone s trakovi, gumbe, žarnice, volno itd.

Sojenje je trajalo cele tri dni, zaslišanih je bilo 47 prič. Senat je na koncu Zorana obsodil na 12 let zapora, njegovoga kolega Jožeta pa na 9. Prvi je sodnikom potem, ko je slišal za kazen, povedal: »Ker sem vlamjal, še nisem kriminalec! Vseeno se počutim človeka, katerega sposobnost bi lahko bila usmerjena v dobrobit naše družbe. To sem hotel tudi dokazati, pa ste mi z zaporem preprečili.« Drugi, Ivan, je grozil, da bo obnovil postopek z novimi dokazi, češ, da ima pismene alibije, a da drugih v to godljo zaenkrat še noče vmešavati. Vmešaval jih ni tudi nikoli pozneje. Skupaj z Zoranom sta se vrnila v njima dobro znane prostore Stare Gradiške. Kazen sta odsedela v celoti.

OBRAZI

Jože, hlapec in partizan

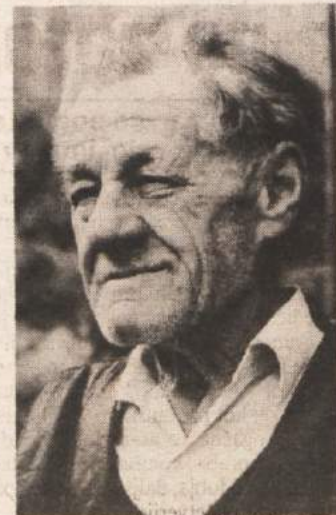
Jožetu je bilo tri leta, ko mu je umrla mama. Očetu, bil je doma iz štajerske strani, ni preostalo drugega, ko da je štirim majhnim otrokom — sestrici je bilo takrat šele nekaj tednov — priskrbel drugo mater. Pa kaj, ko je bilo tudi v drugem zakonu obilo otrok. Tudi tu so bili štirje. Osem otrok pa je oče, hlapec na Klevčevu, težko preživljal. Tako so morali prvi kaj hitro od hiše, saj, se spominja Jože, so kruh doma le poredkoma videli: »Takrat, ko se je bog rodil, pa ko je umrl, je bila kakšne šnita kruha.«

Jože Srčič se je rodil med prvo svetovno vojno, ko je bilo pomanjkanje najhujše. Komaj je dobro shodil, že je moral na bližnje grajske njive pukat zel iz žita. Tako je dobil vsaj kaj za pod zob. Z dvanajstim leti je napredoval, saj je že lahko pričel »bajzati« vole. Klevčevski Ulm jih je imel kar dva-najst parov. S temi močnimi živalmi so orali težko zemljo, s konji, ki so bili urnejši, pa so vlačili. Takrat je Jože že opravljal cele dneve, ki so se pričele ob osmih zjutraj, končale pa zvečer, ko je zavznilo ave-marijo. Samo opoldne je bilo eno uro prosto, za kosilo, ki so

si ga morali dninarji prinesiti sabo. No, poleti jim je gospodar privoščil tudi pol litra sadjeva na osebo, vina pa nikakor čeprav so ga bile kleti polne, saj je bilo rezervirano za boljše ljudi in za prodajo. Ponosen je bil grad, s polji in sadovnjaki obdan. Takega ga Jože ni nikoli več videl. Odsel je za hlapca v Mokronog, dvainštiridesetega leta pa v partizane.

Ko se je po vojni vrnil, je bil grad le še pogorišče. Pravilo so mu, da so lastnike Nemci, ker so bili nemškega rodu, preselili na svoj konec, potem pa so se skupaj z drugimi umaknili na Nemško. Doživeli so isto usodo kot mnogi Kočevarji.

Jože je do odhoda v partizane v Mokronogu fural. S težkimi konji je iz gozda vozil hlovdovino ter tesane železniške pragove. Sam je moral tudi nakladati, zato je postal kar krepak fant. Še dobro, tako je bil vsaj pripravljen na težko partizansko. In kako je bilo v partizanih? »Bili smo lačni, prezebli, ušivi, vmes pa so bile neprestane hajke, borbe in premiki!« Tako, nič kaj romantično in herojsko, ne popisuje tisto obdobje Jože. Bila je ena sama borba za preživetje. Mnogi so padli. Tudi Jože jo je skupil. Ko je z gubčevci napadal ustaško postojanko v Stoj Dragi na Hrvaškem, je dobil strel v nogo in ramo. Odpeljal so ga v roške bolnišnice. Bil je to septembra 1943. Italijani so kapitulirali, Nemci pa so

Starija partizanska šokovnjača, kakor koli je preživljal pri eno uro prosto, za kosilo, ki so

pripravljali ofenzivo na osvobojeno ozemlje. Večino ranjencev so spretni organizatorji in bolničarji pravočasno poskrili. Jože se je s še eno tovarišico in tovarišem znašel v skalni votlini nad Črmošnjicami. Bili so popolnoma brez vode in hrane. Le nekaj cigaret se je po naključju znašlo pri njih. Tako so prebili nekaj dni, lakota in žeja pa sta postajali že neznosni, vendar ni bilo pomoči. V dolini so se pomikale nemške kolone in vsak korak iz varnega skrivališča bi jih že lahko izdal. In dnevi so minevali. Šele po sedmih dneh, ko je neposredna sovražna nevarnost minila, je prišla pomoč. Bili so že čisto izčrpani, vendar so ostali živi.

Ko je Jože kolikor toliko ozdravel, je bil v bolj prištabnih enotah. Tam je tudi dočkal osvoboditev. Vrnil se je na rodni Grič pri Klevčevu, kjer je bilo na opuščemem grajskem posestvu dovolj dela. Grad je sicer pogorel, vendar so gospodarska poslopja ostala kolikor toliko uporabna. V njih je stekla proizvodnja v družbeni lasti. Najprej svinjereja, potem govedoreja, konjereja in še nekaj drugih. Jože je zopet dobil par konj in je z njimi prevažal, kar je bilo potrebno. Kmalu potem, ko so na posestvu zabrnili prvi traktorji, je stopil v pokoj.

V začetku petdesetih se je poročil z Marijo z Griča. Dobil sta nekdanji dninarsko kočico v prijazni dolnici ob Radulji z nič kaj romantičnim nazivom Kačja rit. Uredila sta si jo za bivanje, kupila nekaj zemlje in življenje je na nekdanji graščinski poseviti zopet steklo. Rodili so se jima štirje otroci, ki so že vsi poletili iz gnezda. Štirje vnučki pridejo kdaj pa kdaj na obisk k starima Srčičevima. Malo je takih vnučkov, ki lahko rečejo, da je bil njihov dedek grajski hlapec pa še partizan. Res ima Jože svojim vnučkom kaj pripovedovati, pa tudi Marija, ki je kot dekle včasih živela v neposredni bližini gradu. Najbolj so ji v spominu ostala uršulinska žeganja v grajski kapeli pa tisti mogočni sij, ki je razsvetljeval vso okolico, ko je ponoči zagorel klevčevski grad.

»Veseli smo, da so mu omogočili delo med sebi enakimi. Doma mu ne bi mogli nuditi tistega, kar so mu v šoli s prilagojenim programom in sedaj v delavnici, saj niti ne znamo niti nimamo pogojev,« je zadovoljna Štefanija. »Devet let sem vsak ponedeljek Petra vodila v Črnomelj. Do poltretji kilometer oddaljenih Daljnih Njiv, kjer je najbližja avtobusna postaja, vsa morala peš. Saj ni daleč, toda klanec s kar 19 odst. naklona je sinu delal nemalo preglavic. Večkrat em morala nositi njega in potovalno torbo,« se spominja Štefanija, vesela, da trud ni bil zaman in da zna danes Peter marsikaj postorit tudi doma.

Ves mir v za eno samo pot

Za Belo krajino imajo ljudje navado reči, da je naravni biser. Žal ta prispodoba v deželici ob Kolpi danes marsikje ne velja več, saj je tudi ta gričevnati svet ob eni še vedno najbolj čistih rek v Sloveniji postal žrtev razvoja, industrializacije, civilizacije. Marsikdo, ki obiše Belo krajino in misli, da jo je tudi spoznal, ne ve, da ta dežela zares premore nekaj pravih naravnih biserov, ki pa še vedno ostajajo skriti očem turistov. A ne le prišleki, tudi Belokranjci in glavne ne vedo zanje. In prav zato, ker še niso postali žrtev civilizacije, ker se zdi, da se je v njih ustavil čas, so ti kraji pravi raj. Žal v glavnem le za tiste, ki se odločijo za kratek postanek, za prijeten klepet z domačini, ne pa vedo tudi za tamkajšnje ljudi, ki se morajo prebijati skozi življenje iz dneva v dan, kakor vedo in znajo. Pripravljeno so žrtvovati celo delček raja in miru v njem, da bi tudi v njihov kraj pridrle pridobitve v dan, kakor vedo in znajo. Pripravljeno so žrtvovati cel odelček raja in miru v njem, da bi tudi v njihov kraj pridrle pridobitve v dan, kakor vedo in znajo. Pripravljeno so žrtvovati cel odelček raja in miru v njem, da bi tudi v njihov kraj pridrle pridobitve v dan, kakor vedo in znajo. Pripravljeno so žrtvovati cel odelček raja in miru v njem, da bi tudi v njihov kraj pridrle pridobitve v dan, kakor vedo in znajo.

jih išče po napačnem delu vasi, se le nasmehnejo: »Saj nisimo mi povzročili te zmešnjave!«

Ljudje so navadno dajali ime na krajem glede na njihovo naravno ali kakšno drugo značilnost. V primeru Brega pa kot bi se hoteli poigrati. Zaselek leži prav na dnu doline in ne nekje visoko v bregu. Cesta je tako strma, kot bi vozil po strehi, in ko popotnik zagleda pred sabo prvo hišo, mu mimogrede uide vzdih: »Dol sem že prišel, toda sam bog ve, če mi bo uspelo priti tudi nazaj na obkolpsko magistralo, ki pelje proti Vinici ali Staremu trgu!« Je že tako, da moramo skozi prekel, če hočemo priti v ta obkolpski raj.

V Bregu so štiri hiše, vendar pa življenje teče le v dveh. Ena je že dolgo prazna — lastniki živijo na drugem koncu Jugoslavije — druga služi le kot počitniška hišica. Desetletja so Bregu ostali zvesti le Marija in Jože Žalec ter Štefanija in Ivan Špehar. Čeprav so morali gledati, kako so drug za drugim odhajali iz vasiče njihovi otroci, nikoli niso pomislili, da bi odšli za njimi. »Kam pa naj bi šli? Ko smo bili mladi, ni bilo možnosti, pa tudi lepo nam je bilo tukaj, sedaj, ko smo stari, pa nas tako in tako nihče noče. A tudi ne bi mogli živeti drugje kot ob vodi, na katero smo se navadili kot race, čeprav nam večkrat na leto pošteno ponagaja,« povedo v en glas Špeharjevi in Žalčevi.

Malokdo ve, kako je Brežanom pri srcu tiste spomladanske in jesenske dni ali celo tedne, ko so zaradi poplavljenosti poti, ki vodi do zaselka, odrezani od sveta. Takrat ostanejo sami in z iskrico upanja pričakujejo dan, ko bo pot zopet prevozna. Prav pri Bregu je struga Kolpe tako plitva, da voda prestopi breg že, če naraste le za meter. Zgodí se celo, da je ob večjih nalivih cesta tudi 3 metre pod vodo. Na srečo Žalčevi in Špeharjevi že toliko poznajo reko in njene muhe, da vedo, kdaj bo popla-

vila. Takrat odpeljejo traktor, s katerim vsak dan vozijo mleko do zbiralnice, na pot nad vasjo, potem pa se s kanglami plazijo do njega po kozji stezici. Ta pešpot je ob poplavi edini dohod do vasi. Jože Žalec, sicer veseljak, ki zna še tako resno stvar obrniti v šalo, pravi, da jih bodo morali pokopati kar pod bližnjo hruško, če bodo umrli, ko bo Kolpa prestopila bregove. Prav zaradi teh težav si Brežani močno želijo, da bi jim uredili pot. Trasa za novo cesto je že narejena. Prebiti bi jo morali dobrih 200 metrov skozi skale, za to pa bi potrebovali nekaj deset milijonov dinarjev. Toda v krajevni skupnosti Vinica jih nimajo. Razmišljali so že, da bi za pomoč poprosili Kompas, a s tem, ko bi to področje odprli za turizem, bi bilo konec miru in nedotakljenosti. In prav tega, da bi izgubili še en biser, se v krajevni skupnosti Vinica najbolj boje.

V Bregu pa mislijo drugače. Dovolj jim je nedotakljenosti, zaradi katere so ostali tako odmaknjeni in ne nazadnje prikrajšani za marsikatero dobro. »Tudi če bi bilo manj miru, samo da bi imeli pot. Potem bi se tudi otroci pogosteje vračali, morda pa bi se kateri odločil celo za kmečki turizem. Ko smo starejši in ko nas je v vasi vse manj, nas je strah, kaj bo z nami. Ko nas ne bo, bo tako in tako vseeno. Vsaj ne bomo videli, kako bo našo plodno zemljo zaraščalo grmovje. Najhuje pa bo, ko ne bomo mogli več delati,« tožijo. »Če bomo vedeli, da ljudje lahko

pridejo do nas, nam bo lažje pri srcu in bomo potolaženi. In da nam priključijo telefon! Zice imamo še nekaj časa spjelane vse do vtičnice.« To sta edini želji teh skromnih, od sveta odrezanih ljudi.

LEPO JE SLIŠATI PESEM MLINA

»Danes smo srečni, ker imamo vsaj traktorje, da se z njimi odpeljemo v 5 kilometrov oddaljeni Sinji vrh po živež in kar pač potrebujemo za vsakdanje življenje. Nekdaj smo se vozili s čolnom na Hrvaško, potem pa peš v Lukov Dol ali Severin,« pravijo štirje prebivalci Brega. Sicer pa njihovi obiski v prodajalnah niti niso tako pogosti. Denar, ki ga zaslužijo s kmetitjo, komaj zadostuje za skromno življenje. Špeharjevim dajejo zaslužek štiri krave, Žalčevim pa tri. Občasno prodajo še kakšnega telička pa les iz gozda. »Revežu tudi tu, kar dobi za mleko, nekaj pomeni, čeprav je malo. Za silo živimo, da pa bi si uredili udobno življenje in modernizirali kmetitjo, ne gre,« ponazarja z nekaj besedami njihovo življenje Štefanija. Živijo pač v glavnem od tega, kar pridelajo doma. Toda ti njihovi pridelki in izdelki so slastnejši od hrane, kupljene v prodajalni, pa četudi je še tako estetsko oblikovana in dekorirana. Že ob domačemu siru bi se še tak izbirnež obznil do ušes.

Da bi bili čim manj odvisni od sveta, je Špeharjev Ivan pred nekaj leti celo ponovno usposobil mlin. Nekdaj sta ime-

li družini vsaka svoj mlin. Bila sta sicer v eni stavbi, ki pa je bila pregrajena, vsak lastnik pa je mlin na treh kamnih. »To so bili zlati časi!« se spominja Ivan. »V bližini ni bilo nobene mline, zato so prihajali tudi kmetje s hrvaške strani. Posebno potrpežljive in vzdržljive so bile ženske onstran Kolpe. Na glavah so nosile tudi po dvajset in več kilogramov težke vreče. Potem so se začeli ljudje zaposlovati, sejali so vse manj žita, delo se nam ni več splačalo. Mlinsko kolo se je ustavilo skoraj za celo desetletje. Sosed pravi, da njegov kamni ne bodo nikoli več mleli, saj do konca življenja ne bo pojedel toliko kruha, kot bi ga veljal ponovni zagon. Jaz pa nisem računal, kakšne stroške bom imel. Lepo je slišati, kako poje mlin, čeprav je pesem skromnejša kot nekdanj. Za našo pšenico in koruzo je dovolj le en kamen. A ponosen sem nanj, toliko bolj, ker je naš mlin — kolikor vem — še edini te vrste ob Kolpi,« veselo razlaga Špehar, ki ne pozabi omeniti, da z Žalcem tudi vzorno skrbita za jez.

Sicer pa jim je kot kmetom veliko lažje kot prebivalcem bližnjih Špeharjev ali Daljnih Njiv. Polja, ki jih imata družini v enem kosu in ki se razprostirajo v razširjeni dolini olpe, so rodovitna in prav nič kraška. Vesel bi jih bil marsikateri belokranjski kmet. A to ni edina prednost, ki jo imajo Brežani pred krajani sosednjih vasi. Medtem ko zgoraj na hribu takoj občutijo vsako najmanjšo sušo in jim morajo voziti vodo iz Vinice, kar je vse prej kot poceni, Špeharjevimi in Žalčevimi nikoli ne zmanjka vode. 300 metrov od hiše je studenec, ki tudi v najhujši suši ne presahne. Iznajdljivi Brežani so nad izviro zgradili rezervoar, v katerega prečrpavajo vodo, ki potem na prosti pad priteka v njihove domove. In kar je najpomembnejše: ta voda je po kakovosti odlična in vsaj še nekaj časa se jim ne bo potrebno bati, da bi bila onesnažena. Tako, kot se v Bregu ne boje za čistočo svoje Kolpe. Gotovo bo preteklo še veliko vode, preden se bodo v tem koncu odločili zgraditi industrijo, ki bi jo lahko onesnažila. Res pa je, da je Breg

Od leve proti desni: Jože in Marija Žalec, Štefanija in Ivan Špehar

zadnje naselje na slovenski strani Kolpe, kjer je reka še povsem neoporečna. V naslednji vasi Kotu, ki velja tudi za najjužnejše slovensko naselje, že čutijo posledice neodgovornega in prav nič ekološkega ravnanja v klavnici v Severinu.

BO BREG IZUMRL?

Štefanija, Marija, Ivan in Jože živijo v svoji dolnici kot ena družina. Navadili so se na samoto, da čez teden ne vidijo drugih ljudi. Ob koncu tedna pa tudi njihov zaselek zaživi. Zopet je slišati otroški vrišč. Vrnejo se Žalčevi in Špeharjevi sinovi z družinami iz Črnomlja, kdaj pa tudi Žalčeva hčerka z Reke. Najbolj težko pa Špeharjevi pričakajo sina Petra, ki dela v Črnomljski delavnici pod posebnimi pogoji. »Veseli smo, da so mu omogočili delo med sebi enakimi. Doma mu ne bi mogli nuditi tistega, kar so mu v šoli s prilagojenim programom in sedaj v delavnici, saj niti ne znamo niti nimamo pogojev,« je zadovoljna Štefanija. »Devet let sem vsak ponedeljek Petra vodila v Črnomelj. Do poltretji kilometer oddaljenih Daljnih Njiv, kjer je najbližja avtobusna postaja, vsa morala peš. Saj ni daleč, toda klanec s kar 19 odst. naklona je sinu delal nemalo preglavic. Večkrat em morala nositi njega in potovalno torbo,« se spominja Štefanija, vesela, da trud ni bil zaman in da zna danes Peter marsikaj postorit tudi doma.

Tako je torej tekle in teče življenje v Bregu ob Kolpi. Mirno, brez večjih pretresov, toda danes z bojaznijo, da bodo domovi čez leta morda ostali prazni. Tegajšni predniki današnjih prebivalcev niso poznali. Vedno jih je bilo dovolj, da je eden od njih prevzel domačijo. Pri Žalčevih se hranijo natančne zapise od leta 1794 naprej, ko so na njihovi kmetiji gospodarili Šneherjevi. Kdo se je pravzaprav odločil prvi priti v te kraje, ne vedo, prav tako kot tudi tega ne, kaj ga je tako privlačilo. Boje pa se, da se bodo uresničile njihove slutnje o tem, kdo bo zadnji prebivalec Brega. Zakaj tako, pa že davno vedo: predaleč so od zahtev današnjega načina življenja.

M. BEZEK-JAKŠE

POTA IN STRAN POTOMA

dežurni poročajo

OB AVTORADIO — V času med 16. in 17. januarjem je nekdo vplomil v osebni avto Novomeščana Jožeta Zupančiča in mu odnesel avtoradio s kasetofonom in znamke Grundig. Zupančič je oškodovanec za okoli 500 tisočakov, medtem ko za tatčinke so bili pred dnevi obveščeni, da je nekdo vplomil v vikend 42-letnega Novomeščana Marjana Somraka. Slednji je bil ob radiokasetofon, 6 litrov vina in liter žganja, tako da je skupne škode za okoli 3 milijone dinarjev.

IZGINIL PRSTAN — Nekdo je med 14. in 18. januarjem vplomil v stanovanjsko hišo 54-letnega Antona Cegljarja z Rebri in mu odnesel srebrni prstan z različnimi ornamentami, vreden vsaj 200 tisočakov.

VLOM V VIKEND — Novomeški miličniki so bili pred dnevi obveščeni, da je nekdo vplomil v vikend 42-letnega Novomeščana Marjana Somraka. Slednji je bil ob radiokasetofon, 6 litrov vina in liter žganja, tako da je skupne škode za okoli 3 milijone dinarjev.

AVTO GOREL — 32-letni Janez Dolinar iz Šmarja je 21. januarja okoli 10.30 v garaži stanovanjske hiše varil šasijsko železno avtomobila, last Šentjernejčana Igorja Hribarja. Zaradi pregretja je med varjenjem vnela zaščitna stena vozila in ogenj se je kmalu razširil še na ostale dele avtomobila. Škode je bilo za 500.000 din, požar pa je s pomočjo sosedov pogasil oškodovanec sam.

RAZGRAJAL IN PRETEPAL ŽENO TER OTROKA — Trebanjski miličniki so 22. januarja okoli 13. ure pridržali do iztrežnitve 47-letnega Ivana S., ki je vinjen doma razgrajal ter pretepal ženo in otroka. Ivan je za ohladičev potreboval 10 ur.

SPLEZAL SKOZ OKNO — Neznani storilec je v času med 21. in 22. januarjem splezal skozi priprosto okno stanovanjske hiše 21-letne Martine Klemenčič na Jugorju in odnesel radiokasetofon z dvema večjima zvočnikoma. Škode je za poldrug milijon dinarjev.

Sedem krogel za sedem življenj

Zakaj je Ivan Cvetko streljal na 7-člansko družino? — Peterica v smrtni nevarnosti — Osem let zapora zaradi poskusa uboja — Zmanjšana prištevnost

GLOBOKO — O krvavem obračunu, do katerega je prišlo lanskega 23. julija okoli 21.30 zvečer v kuhinji hiše na Globokem 42 pri Brežicah, smo že obširno pisali, te dni je dogodek dobil tudi sodni epilog. Na zatožno klopo novomeškega sodišča je namreč sedel 83-letni Ivan Cvetko, ki je tistega večera s pištolo FN 7,65, napolnjeno s sedmimi naboji, segel po življenju sedemčlanske družine.

Cvetko je na svojem posestvu nekaj časa živel sam, hčerke so se iz hiše zaradi pogostih preprirov odselile; pred sedmimi je ostal še brez žene. Nevajen samote je pričel iskati skrbnika. Našel ga je v 32-letni Zdenki Pinterič. Poldrug leta je, kar je z njo sklenil pogodbo o dosmrtnem preživljanju in tako se je Zdenka z možem Vladimirom in otrokoma kmalu preselila na Globoko.

LEPILO SE JE VNELO

GORENJA VAS — Novomeški poklicni gasilci so bili 22. januarja dopoldne obveščeni o požaru na stanovanjski hiši Jožeta Pirha v Gorenji vasi pri Šmarjeti. Ugotovljeno je bilo, da je lastnik v svoji kuhinji z električnim brusilko žagal železno cev, med opravljanjem pa je iskra padla na odpadno lepilo. To se je vnelo, ogenj pa se je hitro razširil po kuhinji in pri tem povzročil za okoli 3 milijone dinarjev škode. Zgorelo je lepilo, električna brusilka, obžgana je bila peč centralne kurjave, delovni pult, omara in več ročnega orodja.

NEPREVIDNO S TLEČIM PEPELOM

KOT PRI SEMIČU — 37-letni Marko Banovec iz Kota pri Semiču je 21. januarja okoli 8. ure zakuril peč za centralno kurjavo, ki stoji v kletnih prostorih hiše. Še prej je peč očistil in tleči pepel strel v pločevinasto posodo, to pa postavil zraven deponije suhih odpadnih dešč in premoča. Zaradi vročine so se odpadne deske okoli 11. ure vnele in deponija je zagorela. Z ognjem so opravili šele domači ob pomoči sosedov, požar pa je uničil vrata kurilnice, upepelil deponijo in poškodoval peč, tako da je škode za okoli 5 milijonov dinarjev.

V MEGLI ZADEL PEŠČA

BUKOŠEK — 35-letni Jože Avguštinčič iz Gornjega Lenarta pri Brežicah se je 19. januarja okoli 19.30 peljal z osebnim avtomobilom po lokalni cesti iz Bukoške proti Selam. Še v Bukošku pa je zaradi goste megle prežrl 60-letnega pešca Antona Deržiča iz Sel, ga zadel in zbil po tleh. Deržič je bil hudo ranjen.

Skrivnosten rop ob mlinu

19-letni R. P. prijavil spektakularen rop

NOVO MESTO — Zgodilo se je te dni, točneje 16. januarja. Devetnajstletni R. P. je razburjen pritekkel v prostore novomeške postaje milice in zasopel prijavil spektakularen rop.

»Na novomeški pošti sem pred dobro uro dvignil 980.000 din.« je hitel pripovedovati R. P., »pred poštnimi vrati sem jih 480.000 izročil znanu za radio. Nato sem se peš napotil domov proti Šmihelu preko Glavnega trga in nato po Kristanovi ulici. Ves čas sem imel občutek, da me nekdo zasleduje. Pri mlinu v Kristanovi ulici ob Težki vodi so me s fičkom dohiteli trije neznanci: eden je počakal v avtomobilu, dva pa sta skočila name. Zgrabila sta me in odvlekla za mlin, tam mi je eden od njih nastavil nož na grlo, drugi me je zgrabil za pulover. Iz žepa srcaje mi je vzel denarnico, nato sta oba skočila v avto in vsi trije so se odpeljali v neznanost.« Takšna je bila zgodba R. P., ki je v dokaz resničnosti navedb pokazal tudi porezano roko.

Miličniki so skupaj s kriminalisti novomeške UNZ nemudoma zastavili obsežno akcijo, kot se pač v takih primerih spodobi. Po kopici zaslišan in preverjanj je bil rop že naslednjega dne pojasnjen. In storilec? Nihče drug kot R. P., ki si je dejanje kratkomalo izmislil. Druga, nič manj zanimiva ni zgodba o tem, zakaj je to storil.

R. P. je dejansko imel pri sebi 980 tisočakov, le da mu jih niso odnesli neznanci, pač pa jih sam lahkomiselno izročil Romu, 18-letnemu V. K., da mu za ta denar priskrbi marke. Kmalu zatem je R. P. uvidel, da iz te moke ne bo kruha, da se je pošteno opekel in da ne bo videl ne denarja ne mark. Da bi prikrikl in doma opravičil primanjkljaj, si je izmislil rop in znanca za radio. Zanimivo ob tem je nemara, da R. P. že doslej nikoli ni imel sreče s podobnimi tovrstnimi kupčijami. Na dan je prišel celo podatek, da je R. P. pred časom dal 250 tisočakov za fotokopijo bankovca za 100 zahodnonemških mark, misleč, da gre za pravega. Na prevaro so ga opozorili šele sodelavci, ko jim je na naveden papir preslikani bankovec pokazal. Temeljnemu javnemu tožilcu bo sta te dni predani dve kazenski ovadbi: ena zoper 19-letnega R. P. zaradi krive prijave ropa, druga pa zoper leto dni mlajšega V. K. zaradi goljufije.

B. B.

NI DENARJA ZA SIGNALIZACIJO

METLIKA — V tukajšnji občinski skupščini so pred približno poldrugim letom sprejeli odlok o ureditvi prometne signalizacije v Metliki, a se doslej ni še prav nič spremenilo, ustavilo se je namreč pri denarju. Posebna komisija je pripravila popis vertikalne in horizontalne signalizacije.

Smrt pod traktorjem

Huda nezgoda v soboto popoldne v gozdu Kozjek blizu Trebnjega — Marjan Mulh ob življenje

TREBNJE — Osebjete trebanjskega zdravstvenega doma je 21. januarja nekaj po 19. uri obvestilo tamkajšnje miličnike, da se je tega dne v gozdu Kozjek pripetila huda delovna nezgoda, v kateri je izgubil življenje 24-letni Marjan Mulh iz Gornjega Kamenja pri Dobriču.

Preiskava, ki je stekla takoj, je pokazala, da je Mulh s še dvema vrščanoma v gozdu Kozjek pripravil vrva. Opravilo se je zavleklo skozi ves dan. Ura je

živela mirno in spokojno življenje brez večjih preprirov in prekanj, vsaj do lanske pomladi, ko je prišlo do prvih sporov. Pinteričeva sta hotela posestvo posodobiti, Cvetko, ki se je zmeraj čutil lastnika domačije, novih metod in načinov dela ni sprejemal. Dotlej mirno življenje so zamenjali vse pogostejši prepri, vendar je še danes skrivnost, kaj je obsedel Cvetka tistega julija lani, da se je odločil za tako krut obračun.

Bila je sobota, Pinteričevi so delali na travniku in po končanem delu sedli k večerji. Poleg Zdenka in Vladimira so bili za mizo še njuna otroka, 10-letni Miha in 3-letni Franc, Zdenkina starša Katarina in Jože Ramšek ter stara mama Marjeta Ramšek, pri večerji pa je bil seveda tudi Ivan Cvetko. Prav nobenega preprija ni bilo, padla ni ena sama ostrejša beseda, ko je okoli 21.30 Cvetko brez besede vstal, presenečenim navzočim pa pojasnil, da se takoj vrne. Besedo je držal. Stopil je le v sobo, tam vzel pištolo in se z njo v roki vrnil, rekoč: »Zdaj se bomo poslovili.« Potem je pričel streljati, najprej v hrbet Zdenki Pinterič, ki jo je krogla zadela v vrtenec, tako da ima danes spodnji del telesa hrom, nato v njenega moža Vladimira, ki mu je krogla prestrelila prsni koš in trebuh. Jože Ramšek je bil ranjen prav tako v prsi in levo dlan, njegova žena Katarina v prsi, medtem ko je 11-letnega Mitjo krogla zadela v vrat. Vsi so bili hudo ranjeni in le pravočasni

PO DOLENJSKI DEŽELI

- Med nami so tudi dolgoprstneži, ki dajo nekaj na lepoto. Tako je neznanec prejšnji teden vplomil v cvetličarno brežiške Agrarie-tozd Cvetličarna Trebnje in odnesel manjši leseni kolovrat, keramični vrč in dve skodelici. Vrednost teh neuzitnih predmetov je 150 tisočakov.
- Nekdo pa je v noči na 17. januar vplomil v osebni avto Novomeščana Ivana Komasa, parkiran pred blokom Nad mlino. Od vseh razpoložljivih delov si je izbral zaboj z malarskim orodjem in delovno obleko. Tisti dobivajo očito tudi delavske navade.
- Januarja pa je neznanec obiskal opuščeno stanovanjsko hišo, last Ivana Zupančiča iz Velikega Gabra. Zadolovljil se je s štirimi litri žganja. Miličniki sklepajo, da ga je vzel s seboj, kajti sicer bi smrčeče truplo zanesljivo odkrili v hiši ali bližnji okolici.
- Ljubljčan Jože Kužnik se je potopil v miličnikom, da je bil ob obisku svojega vikenda v Česnjevku ob nekaj denarja. Spomnil se je, da je oblačila z denarnico dal v sobo na stol, sam pa zunaj nekaj delal. Zvečer je opazil, da mu je iz denarnice izginilo 130 tisočakov, za razplod mu je storilec v mošnjičku pustil borih 4.500 din.

Med tekom streljal za konjsko vprego

20-letni Boris Brajdič-Henko pobegnil

NOVO MESTO — Za 35-letnega Duška Brajdiča iz romskega naselja Zabjaka se je minuli petek srečno končal. Tega dne se je namreč s konjsko vprego vračal iz Novega mesta proti naselju Zabjaka, blizu vojašnice Milana Majcna v Bršljunu pa je iz smeri smetišča prišel peš do njega Rom Boris Brajdič-Henko. Z roko je Dušku velel voz ustaviti, a se ga je ta ustrašil in pospešil vožnjo. 20-letni Henko je zategadelj stekel za vprego in za Duškom iz pištolo neznanke znanke izstrelil 3 do 4 naboje. Na srečo nobena od krogel Duška ni zadela, medtem ko jo je Henko po dogodku pobrisal neznanu kam. Možje postave ga še iščejo, zoper njega pa bodo podali tudi kazensko ovadbo.

bila 16.30, ko je Mulh s traktorjem znamke Ursus, ki pa ni bil evidentiran niti ni imel varnostne kabine ali loka, vlek debela iz gozda. Deblo je bilo k traktorju privezano z vrigo, ta pa se je pri vleki pretregala. Zato se je Mulh hotel vrniti s traktorjem do debela, najverjetneje pa je pri tem prestavil ročko, tako da je traktor pričel drseti po strmini navzdol. Trčil je v večji kamen, se pri tem prevrnil in pod seboj pokopal tudi voznika. Mulh je hudim poškodbam podlegel na kraju nesreče.

KRONIKA NESREČ

TRČIL V SKALO IN SE PREVRNIL — 38-letni Veselin Vuković iz Novigrada, začasnno zaposlen v novomeškem GIP Pionir, je 17. januarja okoli polnočne peljal pionirjev kombi po regionalni cesti med Dvorom in Sotesko. Vsega nekaj metrov iz Soteske je v pregledni levi ovinek zapeljal preblizu desnega roba ceste, tam s prednjim delom avta trčil v obcestno skalo, nakar je vozilo prevrnilo na bok. Voznik Vuković se je v nezgodi hudo poškodoval in so ga prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, medtem ko je škoda na pločevini ocenjena na 3 milijone dinarjev.

PREHITRO V NEPREGLEDNI OVINEK — Na magistralni cesti med Novim mestom in Metliko je prišlo 22. januarja ob 15.15 do hujše prometne nezgode, ki jo je zakrivila prehitra vožnja. 30-letni Ahmet Abdaković z Vrhnik je s svojo stoenko prehitro zapeljal v nepregledni levi ovinek pri Cerovcu. Zaneslo ga je na desno bankino, po kateri je drsel blizu 18 metrov, nato pa je zapeljal na travnik, vozil po njem še 18 metrov in se končno zalel v kup zemlje. Od tog ga je odbilo po nasipu navzdol, dokler ni avto obstal na strehi. Laže ranjeni so bili voznik Ab-

V blagovnici prijeli mlada tatova

V Posavje zato, da kradejo po trgovinah

BREŽICE — 17. januarja popoldne so v brežiški blagovnici prijeli dva mlada tatitca, 23-letnega Predraga S. in leto dni mlajšega Nenada V., oba iz Zagreba, medtem ko se je njun (tretji) pajdaš zaenkrat izmuznil roki pravice.

PREZRL OTROKA

SEVNICA — 16. januarja ob 7.30 je prišlo pri bencinski črpalki v Sevnici do hude prometne nezgode, ki jo je zakrivila neprevidnost voznika tovornjaka, 38-letnega Jožeta Grlica iz Sevnice. Ta je med vožnjo iz Šmarji proti Glavnemu trgu zavijal na levo proti bencinski črpalki, prav takrat pa so dovozno pot proti črpalki po prehodu za pešce prečkali otroci, med njimi tudi sedemletna Katarina Staroveški. Grlic jo je, kot že povedano, prežrl in jo, ko je bila na sredi prehoda, zadel in zbil po cesti. Hudo poškodovano deklo so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Skoraj vsak tretji neprivezan

Celodnevna akcija po dolenskih cestah o tem, kako se privezujemo z varnostnim pasom — Ustavljena 1.103 vozila — Še kup drugih kazni

NOVO MESTO — Raziskave so pokazale, da pomeni privezovanje z varnostnim pasovi tudi do 30 odstotkov manj mrtvih in poškodovanih v prometnih nezgodah, še posebej v naseljenih krajih, ko hitrosti niso velike. Tudi zaradi tega smo se Jugoslovani leta 1980 pridružili dvaindvajsetim evropskim državam, ki so predpisale uporabo varnostnega pasu. Toda ali ga med vožnjo tudi uporabljamo? Zakon namreč govori, da so varnostni pas dolžni uporabljati vozniki in potniki v vseh motornih vozilih, kjer je vgrajen. Torej ne le v osebnih avtomobilih, pač pa tudi v tovornih vozilih in avtobusih.

Prejšnji terek, 17. januarja, je, kot smo na kratko že zapisali, po slovenskih cestah potekala obsežna akcija preverjanja uporabe varnostnih pasov. Njen dolenski del, ki sta ga vodila Darko Postrak, prometni inšpektor novomeške UNZ, in Iztok Likar, komandir prometne postaje milice Novo mesto, sta pozornost spremljala tudi kamera in pero Dolenskega lista. Nekajurno druženje z možmi v sivomodrih uniformah je odkrilo veliko tega, navsezadnje so bila v času akcije med 6. in 22. uro ustavljena in kontrolirana kar 1.103 vozila.

V obhod smo krenili nekaj pred polnočjo. Najprej se je modri golf ustavil na gorjanski cesti na Vahti. Začuda so bili privezani skoraj vsi vozniki, očitno je vnaprejšnja napoved torkove akcije zalegla. Med redkimi, ki so morali na Vahti miličnikom odšteti 10 tisočakov, je bil tudi voznik beemveja, ki je ponosno izjavil, da ni takšnega zakona, ki bi njemu predpisal privezovanje. Možakar ima, tudi po avtu sodeč, dovolj denarja za kazni, očitno je prepričan, da se da z njim kupiti celo življenje.

12.50 je bila ura, ko smo se zapeljali nazaj v mesto in naprej do Mačkoveca. Patrulja je imela tukaj neprimerno več dela. Na dlani je, da se vozniki za mestno vožnjo neradi pripenjajo, čeprav statistika in raziskave kažejo, da varnostni pas prav pri takih in nezgodah v naselju odigra največji vlog. Med vožnjo proti Otočcu, kjer je stal tudi radar za ugotavljanje hitrosti, je bilo po UKW zvezi poslano poročilo topljških miličnikov o prometni nezgodi na cesti med Dvorom in Sotesko. Pionirjev kombi je zapeljal s ceste in se prevrnil, pod njim je obležal hudo ranjen voznik; glas po zvezi je sporočil, da gre za Veselina Vučkoviča, ki je nujno potreben zdravniške pomoči. Nehote smo v avtu pričeli borbi za življenje. Ni pretelo nekaj minut, ko je bilo v eter poslano sporočilo, da je rešili avto že na poti. O usodi voznika do konca našega druženja z miličniki nismo izvedeli nič dokončnega. Še ko smo bili na Otočcu, je bilo po vezi sporočeno le, da se nahaja v šok sobi novomeške bolnišnice, da je poškodovan po vratu, glavi in prsih ter da pogovora z njim ni moč opraviti. Sledilo je še nekaj pogovo-

PREKO ŠESTSTO KAZNOVANIH — Med torkovo akcijo so bila na dolenskih cestah ustavljena 1.103 vozila, zaradi te ali one kršitve cestnoprometnih predpisov (na prvem mestu je bilo seveda neprivezovanje z varnostnim pasom) je bilo na kraju samem kaznovanih 610 voznikov in sopotnikov, 37 soferjev pa se bo zagovarjalo pred sodnikom za prekrške. In to navzlic dejstvu, da je bila akcija napovedana v sredstvih javnega obveščanja.

PRVI NEPRIVEZANI — Voznik golfa novomeške registracije 135-320 je bil na prvi točki našega obhoda, na Vahti, tudi prvi, ki je med patroliranjem na vrhu Gorjancev odšteli 10 tisočakov, ker ni uporabljal varnostnega pasu. Sicer pa je bilo za kontrolo na gorjanski cesti značilno le majhno število tistih, ki se s pasom niso pripeli.

KONTROLA — Miličniki v terek niso le preverjali uporabo varnostnega pasu, pač pa so hkrati opravljali tudi svoje redno delo. K temu sodi tudi kontrola obremenjenosti tovornjakov in pregled tahografa.

Med najboljšimi ligaši

Stane Podkoritnik o uspehu kočevskih šahistov — Zelja obstati v družbi najboljših

KOČEVJE — Z uspehom na decembrskem finalnem šahovskem turnirju v Ljubljani je kočevskim igralcem uspelo velik met: uvrstili so se v prvo republiško ligo in mnogi se sedaj sprašujejo, ali pomeni ta uspeh tudi bojske dneve kočevskega šaha. Če drugače ne, je nesporno, da sedanja ekipa veliko obeta.

»Menim, da je to največji uspeh kočevskega šaha po letu 1981, ko smo bili prav tako člani prve republiške lige,« meni Stane Podkoritnik, eden najboljših igralcev v klubu. »Pred dvema letoma smo prav tako igrali na finalnem turnirju in prvo mesto delili z Novomeščani, na zadnji turnir v Ljubljano pa smo odpotovali brez vsakršnih upov na podoben uspeh. Še posebej, ker so ostale ekipe imele v svojih vrstah nekaj res odličnih šahistov. Naš glavni adut je bila tokrat borbeno in brezkompromisna igra, še posebej na prvih, močnejših deskah.«

Ob tem velikemu uspehu kočevskega šaha pa Stane Podkoritnik opozarja na nesmisel, o katerem vse glasneje govorijo tudi v drugih ekipah republiške lige.

»Nobenemu ni všeč, da se prvenstvo igra po turnirskem sistemu. Sedem dni napornih iger na enem mestu lahko brez posledic prenesejo le profesionalni igralci, ne pa tudi igralci s svojimi drugimi delovnimi obveznostmi in plitvo klubsko blagajno. Zagotovo bi bila ena od rešitev, in sicer sploh ne slaba, da bi ekipe svoje znanje dokazovale skozi ligaški sistem v dveh polsezona, kot je to včasih že bilo. Navsezadnje je tak sistem igranje za druge športe povsem običajen.«

Ljubitelji šaha v mestu ob Rini se verjetno še spominjajo, da je Kočevje v osemdesetih letih imelo močno mlado in poletno ekipo, katere igralci so svoji čas branili tudi kar v DVZ Poniške, kajti odnosi v klubu niso bili najboljše. Prav zaradi tega je tudi njihov najboljši igralec Slobodan Ivčič prestopil h Goranki z Ravne gore, enako je kasneje storil Samo Žilevski,

nedavno tega se jima je priključil še Bojan Mestek. Vsi ti so sedaj med najboljšimi v novem klubu, brez namestov, da se vrnejo v staro gnezdo.

»Navzlic temu smo danes lahko zadovoljni, kajti mladih šahistov je vse več, dobro se dela s šolsko mladino, največ po zaslugi mentorja Iveta Staniča.«

In kakšne so želje kočevskih šahistov pred novo sezono?

»Cilj je samo eden: na naslednjem turnirskem prvenstvu ostati v družbi najboljših republiških ligašev, kar bi za ureditev razmer v kočevskem šahu ogromno pomenilo. Menim celo, da je ta ekipa sposobna za še kaj več, seveda pa je vse odvisno tudi od pogojev za delo, ne nazadnje je namreč treba povedati, da finančne podpore tako nekoč nimamo in da se znajdemo, kakor vemo in znamo. Skupaj s Cimrom, Ofakom, Malnarjem, Čukom, Kovačem, Mikličem, Marincem in Kolarčem bomo naredili vse, kar je v naši moči. To pa bi vseeno moralo biti dovolj, da ima Kočevje tudi prihodnjo sezono predstavnika v I. republiški ligi.«

M. GLAVONJIČ

Stane Podkoritnik: »Šahu je v Kočevju zapisanih vse več mladih.«

PRVI TURNIR POVSĚTU

SEVNICA — Šahovski klub Milan Majcen iz Sevnice je pred dnevi organiziral prvi redni klubski mesečni hitropotezni turnir, ki se ga je udeležilo 9 šahistov. Prvo mesto je osvojil Martin Povše, ki je opravil z vsemi osmimi nasprotniki, drugi je bil lanišnji celoletni zmagovalac Ivan Levičar z enim porazom, tretje mesto je zasedel Gvido Sorli, četrto Bojan Smerdel, peto Predrag Lazič, itd.

J. BLAS

PIONIRSKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO

KRŠKO — Občinska Zveza prijateljev mladine iz Krškega razpisuje ekipno občinsko šahovsko prvenstvo za mlajše in starejše pionirje ter pionirke. Turnir bo 30. februarja od 13. ure naprej v prostorih osnovne šole Leskovec, prijave pa sprejema organizator do 1. februarja. Vsaka šola lahko za prvenstvo prijavi po štiri ekipe, vsaki pa tekmujejo 4 šahisti in rezerva. Obveznost vsake sodelujoče ekipe je, da na prvenstvo prinese po dva šaha, ekipe starejših pionirjev in pionirk pa tudi po dve šahovski uri.

Prebujeni blanški strelci

Razmah strelskega športa na Blanci — Vse več mladih se odloča za ta šport — V. Mešiček najzaslužnejši

BLANCA — Še do pred nekaj leti je bilo o strelski družini na Blanci slišati kaj malo ali malodane nič. In šele, ko se je zamenjalo vodstvo, je strelski šport v tem kraju resnično zaživel, danes so strelci z Blanci med najuspešnejšimi. Še posebej pa razveseljuje, da se temu športu zapisuje vse več mladih, ki že resno trkajo tudi na vrata najboljših strelskih ekip v državi.

Blanška strelska družina danes redno tekmuje v sevanški strelski ligi z dvema ekipama, še posebej pa so ponosni na

mlade, od katere predsednik družine Vlado Mešiček največ pričakuje. Prav slednji je tudi najzaslužnejši za tako hiter vzpon strelskega športa v kraju. V družini poleg članov delujeta še dve pionirski vrsti, izredno uspešna so dekleta, med katerimi je Ksenija Požun lani nastopila celo na državnem prvenstvu v Skopju. Podobnega uspeha se na Blanci nadejajo tudi letos, v ognju za republiško prvenstvo imajo kar tri orožja: Majo Slemenšek, učenko 6. razreda OS Blanca, ki je s 157 krogi tudi občinska prvakinja v svoji disciplini, pa Ksenijo Požun, učenko 8. razreda, in njeno sošolko Matejo Mešiček. Seveda pa dobrih strelcev ne manjka tudi med pionirji, omenimo le Marjana Kočnarja, ki se je že uvrstil na regijsko tekmovalce, veliko pa obetata še Benjamin Miri in Gorazd Slemenšek.

Kot že rečeno, dve članski ekipi tekmuje v občinski strelski ligi, njihovo glavno orožje pa je Mirko Slemenšek, družinski prvak in zmagovalac družinskega tekmovalca za zlato puščico, ki je bilo pred dnevi. Zanimiv je pogled na rezultate tega tekmovalca, saj med najboljšimi opazimo tudi imena mladih pionirjev: 1. Mirko Slemenšek 510 krogov, 2. Špan 509, 3. Stane Slemenšek 491, 4. Vlado Mešiček 463, 5. Mateja Mešiček 460, itd.

A. M.

DELAVCI V MALEM NOGOMETU

ČRNOMELJ — V okviru delavskih športnih iger, ki jih v črnomeljski občini pripravljajo že vrsto let zapored, so tokrat na sporedu tekmovalca v malem nogometu. V skupini A trenutno vodita ekipi Rudnika in Beta II, v skupini B pa Belt I pred ekipo obrtnikov.

S kasaškega tabora z žrebcom

Uspel kasaški tabor na Brdu — Šentjernejski klub peti, krški pa sedmi — Miri Antončič glavni dobitnik srečelova — Zrebec Aksi B

BRDO PRI KRANJU — Letos slavi Konjeniška zveza Slovenije štiridesetletnico in v znamenju tega jubileja je potekal tudi tradicionalni sedmi kasaški tabor, ki je bil minulo soboto v hotelu Kokra na Brdu pri Kranju. Predsednik KZS Miha Petrič je ob tej priložnosti podelil priznanja najboljšim v minulih sezonah, razglasili so najboljšega kasača, dvoletnika, voznika in proglasili klub leta.

Letošnjega tabora so se udeležili predstavniki vseh devetih slovenskih konjeniških klubov, ki se ukvarjajo s kasaštvom, med njimi tudi Šentjernejski in Krški. Slavnostna govornica na taboru je bila Bogomila Mitič, predsednica komiteja za turizem in gostinstvo, ki je navzočim čestitala za vrsto izjemnih lanišnih uspehov. Sicer pa pogledimo nekaj lanskoletnih dosežkov. Med dvoletniki kasači je prvo mesto z 88 točkami osvojila Arosa iz Ljubljane, na tretjem mestu pa najdemo Briško II, last Kluba za konjski šport iz Šentjerneja. Na absolutni lestvici lanišnih najboljših kasašev je na vrhu prepričljivo Fit Avia (Ljubljana) s 168 točkami, drugi pa je Madaun, prav tako Ljubljana, s 114 točkami. Med vozniki najdemo na prvem mestu Ljubljanačana Jožeta Hrovata, med deseterico najboljših uvrščenih za minulo sezono dolenski imen ni. In še vrstni red klubov po lanskem letu: 1. Ljubljana 748 točk, 2. Maribor 404, 3. Ljutomer 376, 5, 4. Brdo 360, 5. Šentjernejski 141, 6. Komenda 125, 7. Krško-Posavje 93, 8. Triglav-Bled 38 in 9. Grosuplje 20.

Kot zanimivost omenimo še, da je bil vrhunec letošnjega tabora bogat srečelovs

VODI INLES-RIKO

RIBNICA — Odigrani sta bili dve koli tradicionalnega zimskega prvenstva v rokometu, na katerem sodeluje sedem ekip. Rezultati: Divji jezdecji — Inles Riko II 16:16 (10:9), Itas — Krim 13:12 (9:5), Riko Inles I — Polž 13:11 (7:5), Inles Riko I — Grosuplje 18:14 (10:5), Krim — Polž 12:13 (8:5), Grosuplje — Divji jezdecji 16:19 (10:7), Itas — Inles Riko II 18:19 (12:10). Lestvica: 1. Inles Riko I, 2. Inles Riko II in Divji jezdecji 2. itd. Na lestvici strelec vodi Čirovič s 14 zadetki.

M. G.č.

KRATKE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

Nogometiški Kočevja bodo v spomladanski del prvenstva startali okrepjeni z dvema igralcema iz Ribnice. Janez Nosan in Stojadin Petkovski sta namreč v mini prestopnem roku menjala klubske drese in prestopila v kočevski tabor. Kočevci, ki po jesenskem delu prvenstva v ljubljanski medobčinski ligi zasedajo četrto mesto, imajo z novincema — prvi je vezni igralec, drugi pa srednji napadalec — vse možnosti, da posežejo celo po prvem mestu in naslovu prvakov.

Na novoletnem hitropoteznem šahovskem turnirju v Kočevju je nastopilo 18 igralcev iz Kočevja, Črnomlja in Starega trga. Zmagal je Stane Podkoritnik, ki je zbral 15,5 točke, sledijo pa: Franc Miklič, Miro Cuk itd.

V Ribnici so pred dnevi ustanovili teniško sekcijo, ki bo delovala v okviru tamkajšnjega TVD Partizan. Na ustanovnem občnem zboru je bilo med drugim poudarjeno, da ne gre za skupino ljudi, ki ji bo edini cilj igrati tenis, pač pa so si med naloge zastavili predvsem delo z mladimi in vsemi, ki jih ta šport veseli. Tako bo v kratkem organiziran tudi tečaj za začetnike. Za predsednika sekcije so izbrali Janca Lapajneto, posle njegovega namestnika in tajnika pa bo opravljal Janez Lovšin.

M. G.č.

PORAZ KRŠKIH KEGLJAVK

KRŠKO — V nadaljevanju prvenstva v I. republiški kegljaški ligi so igralce Krškega gostovale pri ekipi IPOZ Rudarja in zabeležile prepričljiv poraz z 2424:2284. Za Krčanke so kegljale: Arh 372, Škafar 371, Jakhel 402, Antič 382, Kovač 379 in Aba 379. V vzhodni skupini II. republiške moške lige so Krčani prav tako izgubili, Rudar jih je premagal s 5128:5041. V zahodni skupini pa so Kočevci premagali Adrio s 5023:4653, Kočevke pa v istem tekmovalcu Logatec z 2363:2381.

Medalje, kovane kar na ulici

Krški kolesarji brez klubskega prostora — Novo ime kluba je KD Videm — Kranjec in Žvar v Novo mesto — Računajo na mlajše mladince in pionirje

KRŠKO — Čeprav krški kolesarski klub še ni dopolnil četrtega leta delovanja, je o njem v jugoslovanskem kolesarstvu vendarle veliko slišati, predvsem po zaslugi odličnih pionirjev, ki so bili lani najboljši v državi, in seveda mlajšega mladince Igorja Kranjca. Ta je v minulih sezonah osvojil kar tri naslove državnega prvaka, da pa je danes eden največjih upov jugoslovanskega kolesarstva, je dokazal tudi z nekaj imenitnimi nastopi v tujini.

»Zares veliko smo dosegli v teh nekaj letih,« ne skriva ponosa novi predsednik kluba Vinko Jordan, ki je to funkcijo sprejel na nedavnem občnem zboru, prej pa je pol leta predsednikoval kot vršilec dolžnosti. Ne najbolj pomembna, a vsekakor objave vredna je novost, da klub v novo sezono starta z novim imenom. S prejšnjim imenom Matije Gubca smo imeli veliko neveseljnosti, ponekod na jugu so na dirkah Matijo Gubca celo klicali na start in podobno. S pristankom tovarne celuloze in papirja Videm, ki je naš glavni sponzor in pokrovitelj, smo od njih prevzeli tudi ime.

Kolesarsko društvo Videm ima danes na spisku 15 tekmovalcev. Gre za

pionirje in mlajše mladince, za katere skrbita trenerja Franc in Stane Kranjec (slednji je Igorjev brat — op.p.).

»S pripravami na novo sezono smo pričeli že novembra,« razlaga Stane, »vadili smo v telovadnici osnovne šole na Senovem, trenutno pa je ekipa sedmih mlajših mladincev v Ostravi v ČSSR. Vedeti pa je treba, da imamo v klubu le vrsti pionirjev in mlajših mladincev, medtem ko smo Kranjca in Žvara, ki letos tekmujeja za starejše mladince, sporazumno odstopili KD Krka, iz Novega mesta pa je naše vrste okrepil mlajši mladinec Kavšek. Korist takšnega sodelovanja je obojestrano. Krka ima na ta način izredno močno vrsto starejših mladincev, fanta bosta imela v Novomeščani neprijetno več priložnosti nastopati na težjih, tudi mednarodnih dirkah in se bosta bogatejša za dragocene izkušnje. Če leto dni vrnita v matični klub. Po drugi strani se bomo tako lahko bolj posvetili vrsti mlajših mladincev, s katero čez leta računamo na prve nastope v članski konkurenci. Gre namreč za izredno obetavno generacijo, ki se je izkazala že v pionirski konkurenci; dva od njih, Jordan in Zupanc, sta lani že uspešno nastopala med

mladinci. Prav Jordan, Zupanc, Kavšek, Jarh in Košir naj bi letos mešali štrne povsem pri vrhu, ob tem pa seveda računamo tudi na tradicijo dobrih pionirskih rezultatov.«

Se veliko večjo težo pa dobijo takšni rezultati, če vemo, v kakšnih razmerah delajo in živijo krški kolesarji. Klubskega prostora nimajo, sestankujejo doma ali po gostilnah, za treninge se dobivajo na določenih mestih po Brestanici. A to niti ni najhuje, veliko huje je, ker se fantje po vadbi nimajo kje preobčeliti in tuširati. Rezervno obleko trener vozi s seboj, po treningu morajo tekmovalci namudoma domov, da ne obolijo.

»Navadili smo se na takšne razmere, čudilo bi nas, če bi se kaj spremenilo.«

Igor Kranjec, zagotovo prvo ime krškega kolesarstva, je bil lani državni prvak med mlajšimi mladinci v ciklokrosu, cestni in gorski vožnji, priboril si je skupno zmago cestnih dirk v Sloveniji, bil skupni zmagovalac na Evropa Jugend toruru in dobil tudi gorske cilje, zmagal kot član reprezentance SRS na etapni dirki v Avstriji, da ne naštevamo vsega. Kristjan Žvar, ki je bil lani na pragu velikega uspeha na državnem cestnem prvenstvu, ko je vodil še 30 metrov pred ciljem, zmagal pa je zato kasneje na dirki starejših mladincev v Varaždinu. Med dosežki pionirjev naj omenimo le okoli 10 prvih mest Jordana in 8 Zupanca, tako da so krški pionirji lani na vseh dirkah po Jugoslaviji pobrali polovico vseh zmag.

lo,« razmišlja Vinko Jordan. Kolesarstvo je očito pastorek krškega športa. »Lani smo za svoje delo porabili 3,3 milijarde starih dinarjev, krška ZTKO nam je k temu prispevala 7 milijonov. Vse ostalo moramo dobiti sami, največ s prosjačenjem po delovnih organizacijah. Vsa sreča, da imamo Videm, ki nam vsekoli stoji ob strani; po svojih možnostih nam pomaga gre Imperial-Zito, Sladkogorska, Kostak, Nuklearka, Kovinarska, Pionir-tozd Togrrel in tozd Gradbeni sektor, osnovne šole, Tovarna pohištva

B. BUDJA

Šport

S KEGLJAŠKIH STEZ

Osmo kolo v dolenski kegljaški ligi je po pričakovanju minilo brez presenečenj. Gositelji so osvojili nove točke in tako sta se na čelu vrsti trebanjskega Mercatorja in Metlike s po 14 točkami. Sicer pa pogledmo tokratne izide: METLIKA — NOVO MESTO 5029:4835 (METLIKA: Draganjac 816, Šimec 844, Štupar 822, J. Popović 839, Ž. Goleš 862, Hutar 846; NOVO MESTO: Avbar 852, Stanc 789, S. Blažič 784, Bruner 806, B. Vesel 792, J. Logar 812); MERCATOR — RUDAR 4917: 4665 (MERCATOR: Tkavc 837, Maraz 840, Tratar 777, Logar-Vidmar 370+412, N. Goleš 898, Gričar 783; RUDAR: Ivanovič 792, Klevišar 752, Modrinjak 745, Franc Popit 742, Ljubenko 781, Fredi Popit 853). Pogled na lestvico: 1. Mercator 14 točk (+ 1243 podtrih kegljev), 2. Metlika 14 (+ 1143), 3. Rudar 2 (- 1126), 4. Novo mesto 2 (- 1260). Para naslednjega kola: Metlika — Mercator, Rudar — Novo mesto.

Kar 63 kegljačev je nastopilo na predtekmovalju odprtega prvenstva Trebnjega na kegljišču Čož v Ivančni gorici. Po prvih lučjih sta povedla Milena Veber (Trebnje) pri ženskah in Vinko Hitar (Metlika) pri moških, vendar so razlike na vrhu minimalne. Na dlani je, da bodo odločilne padle v finalnih nastopih, ki bodo na sporedu 29. januarja. Kdo so finalist? Pri ženskah so to: Veber 389, Flisar (obe Trebnje) 376, S. Vidmar (Semič) 375, Prosenik (Novo mesto) 345, Tesari (Semič) 343, Tratar (Novo mesto) 341, Rus 340, Šerek (obe Ivančna gorica) 339, Okoren (Trebnje) 338, Braica (Ivančna gorica) 336, Kočevar (Semič) 330, Pungartnik (Trebnje) 329. Med moškimi bodo v finalu kegljali: Hutar (Metlika) 834, Tkavc 827, N. Goleš (oba Trebnje) 822, J. Popović 818, Ž. Goleš (oba Metlika) 814, Vidmar 810, Gričar (oba Trebnje) 810, Ivančević (Vrhniko) 808, Miklavčič (Ivančna gorica) 803, Sulek (Vrhniko) 797, Lapuh (Brežice) 796, J. Logar (Novo mesto) 795.

Vinko Jordan, predsednik KD Videm: »Pomoč občinske ZTKO je skromna, še dobro, da imamo tovarno Videm.«

Stane Kranjec, trener krških kolesarjev: »Rezervna oblačila vozimo med treningi kar v avtih.«

Brežice, zasebni sitograf Marjan Geršak idr.

Nič čudnega potematkem, če imajo krški kolesarji med cilji te sezone zapísane tudi stvari, ki se sicer zdijo same po sebi umevne: zagotoviti zdravstveno varstvo tekmovalcev, poiskati ustrezne klubske prostore, organizirati ustrezen trening, v prostorih garaže AMD zagotoviti redno servisiranje koles, zagotoviti finančna sredstva za normalno delovanje društva itd. Celotno za vaška društva so časi, ko so morali seboj od doma jemati hrano za tekmovalce, mimo, krški kolesarji to počenjajo še danes.

B. BUDJA

pisma in odmevi

Marsikatera še ni videla tega povprečja

Odgovor na odmev o stavki v Konfekciji Lisca Sevnica

Ako bi A. G. iz Konfekcije Lisca Senovo malo bolj pozorno prebral moje poročilo o stavki v sevniški Lisici (objavljeno 29. 12. 1988 pod naslovom Ogorčenje med delavci Lisce), bi ga gotovo malo manj »streslo«, kakor piše v odmevu v prejšnji številki DL. Tovariš A. G., nobenega drugega namena nisem imel, ko sem natanko dvakrat (in ne nekajkrat, kot pišete!) zapisal, da je povprečna novembrska plača v delovni organizaciji Lisca 995.000 din, v tozdu Šivalnica pa 946 tisočakov, kot tega, da bi lahko vzpostavil primerjavo znotraj konfekcijske veje na Dolenjskem in v Posavju, kjer pa Lisca, glede na dobre poslovne rezultate, očitno nekoliko prednjači tudi po osebnih dohodkih.

Ne vem sicer, od kod vam, spoštovani tovariš A. G., informacija, da »ljudje s tem in višjim dohodkom niso bili med štrajkaščinami, ampak da so lepo pili kavico itd.«, toda žal vas moramo spet nekoliko razočarati in popraviti, iz seveda hočete izvedeti resnico. Za to pa nama menda gre, kajne? Po vašem pisanju naj bi bile skoraj vse delavke pod tem lepim povprečjem, in »na zelo svinskih normah tako, da marsikatera še ni videla 600.000 dinarjev«. Na stavkovnem odboru, na katerega so me povabili delavci iz neposredne proizvodnje, in ne vodilni Lisce, pa smo lahko slišali (bili so tudi delavci oz. delavke, da me ne boste spet lovili za besedo, iz vsega kar v Senovem) iz ust direktorja tozda Šivalnica Sevnica Janeza Debelaka, da so 3 delavke v novemburu zaslužile manj kot 600 tisočakov, 19 delavk 600 do 700 tisočakov, 70 delavk od 700 do 800 tisočakov in kar 246 delavk od 800 tisočakov do milijona. To pa je, če približno izračunamo, že polovica vseh delavcev tega tozda. Pa tudi v skupini 69 delavcev s plačo od 1 do 1,1 milijona in v naslednjih je kar veliko delavk, ki delajo in krepko presegajo normo. Čista proizvodnja v tozdu Šivalnica je imela v novemburu povprečni OD 911.767 din. Povedati pa je treba, da so si tako debelo kuverto delavke Šivalnice Sevnica prislužile s skoraj 18-odstotnim preseganjem norme, na Senovem pa je bila norma presežena za 11%.

Ker pač ni prostora, da bi nasul še več podatkov, bodi dovolj! Moram pa vas, tovariš A. G., ki se greste nekakšnega fiškala za delavke, ki jih zaradi »črnega« dela že od nekdanj spoštujem, le zaprositi, da mi ne podikate, da se pri pisanju bojim komu zameriti; namigujete, da naj bi bili to vodilni. Prepričan sem, da vas dejstvo, da so me o stavki obvestile delavke, tale moj današnji odgovor in, upam, da tudi moje dosedanje novinarsko delo odločno demantirajo.

PAVEL PERC

»NEKA SE GOSPODA MALO PROŠETA!«

Pride ženska brez zdravstvene knjižice v črnomaljski zdravstveni dom na cepljenje proti tetanusu, pa jo oseba v frakerskih usnjenih hlačah, z nogami na stolu in časopisom v roki na kratko zavrne, da ni možno naknadno prinesiti knjižice, ampak »neka se gospoda prošeta«. Strinjam se, da sploh ni škodljivo, če zdravnik pacientu svetuje sprehanje, vendar tokrat se ta zdravnik ni obnašal kot zdravnik.

Pa bi ta neljubi dogodek še prebrela, če ne bi imeli le malo nazaj tudi učitelj srednje šole »sprehajalnih« težav. Ko so prišli ob dogovorjenem času na obvezen vsakoletni zdravniški pregled, so jih s čudnimi obrazložitvami poslali nazaj in to »šetanje« jih gotovo ni spravilo v dobro voljo, ker so morali vse skupaj še enkrat ponoviti, ko smo končno razčistili, kdo je imel prav.

Najbrž je res, da dokler bomo v tej družbi zdravstvu samoumevno pokrivali tudi takšne in podobne uslugе, se bodo nekateri lahko še naprej tako obnašali.

G. V.-M.

- Oblast ni nikoli ob last. (Rudolf Blaž)
- Kratka pamet diktira dolgo pot v neznanu. (Pavel Lužan)
- Vlada vlada ali vlada nevlada, to je zdaj vprašanje. (Pavel Lužan)

Priporočila so kandidatu bolj v škodo

Kaj menijo v Pionirju o predlaganem predsedniku izvršnega sveta

NOVO MESTO — V predlogu za predsednika izvršnega sveta morata biti navedena najmanj dva kandidata, ki morata javno predstaviti svoj koncept in vsebino dela. Poleg tega moramo stremeti k temu, da se kandidati za predsednika IS iščejo med uveljavljenimi gospodarstveniki bodisi v družbenem bodisi v zasebnem sektorju. Obrazložitev predloga posameznih kandidatov za predsednika izvršnega sveta mora vsebovati ocene kandidatovega dosežnega dela in delovanja ter usposobljenosti, ki so ozko povezane z nalogami predsednika izvršnega sveta. Navedbe v obrazložitvi, ki jo je podala OK SZDL Novo mesto za kandidata Adolfa Zupana, namreč da ima ta predlagani kandidat poseben posluš za sodelovanje v akcijah, kot so novoletne, živžav, večje proslave in podobno, so kandidatu bolj v škodo kot korist. Taka obrazložitev ne daje prave slike o njegovi sposobnosti za to funkcijo glede na zahteve časa in prostora. Predlagamo, da navedena stališča upoštevate pri nadaljnjem kandidacijskem postopku za predsednika izvršnega sveta, so menili v izvršnem odboru OOOZ novomeškega Pionirjevega tozda gradbeni sektor, ko so 23. januarja razpravljali o predlaganem kandidatu za predsednika novomeškega občinskega izvršnega sveta.

Še druga plat o Davidu

Občinska služba skupnosti socialnega skrbstva Kočevje o »nanizanki« o Davidu in stari mami

KOČEVJE — Zaradi člankov o Davidu, mami in mami, objavljenih v »Nedeljcu« od 18. decembra do 8. januarja, je občinska skupnost socialnega skrbstva iz Kočevja poslala »Nedeljcu« pismo, ki pa še ni bilo objavljeno, zato so ta dopis poslali še uredništvu Dolenjskega lita (in Kočevskih novic). Iz obsežnega pisma, ki ga je podpisal vodja strokovne službe Anton Kajfež, na kratko povzemamo le nekatere misli:

Namen tega pisanja ni polemika z novinarjem Ladislavom Lesarjem v zvezi s članki, ki jih je napisal o mladolletni mami Jožici in njenem sinu Davidu, ampak je to le naš protest zaradi zavajanja javnosti in neobjektivnega pisanja, česar ne bi pričakovali od novinarja, ki je za svoje delo prejel tudi nagrado.

Ko je pisal prve tri članke, se o zadevi ni pozanimal še na drugi strani, se pravi pri naši socialni službi, kar mu gotovo ni v čast. Šele pri zadnjem članku (Pravljica o dobrih ljudeh, ND, 8. januar 1989) je opravil razgovor z mano, Antonom Kajfežem, vodjo strokovne službe skupnosti socialnega skrbstva, in to v manj kot pol šolske ure; iz razgovora pa je uporabil le tisto, kar je v prid njegovi »nanizanki« o tej zadevi, polni nerensic in sprenevedanja.

V svoji taktični izjavi sem poudaril, da široko pisanje (z imeni itd.) o tej zadevi ni v skladu z našimi strokovnimi načeli in tudi ni v korist ne mladolletne mame in ne njenega sinčka. Ogorčen sem jaz in še marsikdo zaradi enostranskega pisanja in netočnih podatkov.

Davidova stara mama je sama vztrajala, da bo njegova rejnica. Rejnika ni edini dohodek družine, saj je treba sem pristihi še brezplačen vrtec in otroški dodatek. Jožica pa smo tudi pomagali pri iskanju službe, ki je v Kočevju ni dobila (zaradi mladolletnosti in delovnih posebnosti) v delovnih organizacijah izven občine pa ji je služba prenehala že v preizkusni dobi. Z družino je naša služba tudi stalno v stikih in ji pomagamo v okviru naših možnosti. Še naprej si bomo prizadevali, da bi Jožica dobila zaposlitev pa tudi za njeno in otrokovo socialno varnost, pravni v dopisu Anton Kajfež.

So težke kovine lahek izgovor?

Pripombe k dogajanju v metliški ribiški družini — Analiza na premajhnem krapu — Zakaj denar občinske raziskovalne skupnosti in ribiške zveze?

Pod tem naslovom je bil pred letom dni v Dolenjskem listu objavljen sestavek o dogodkih v metliški ribiški družini, ko se ribiči na občnem zboru niso strinjali z ustavitvijo analiz rib na PCB in z obrazložitvijo za tak nerazumen in nesamoupravnem poseg. Poročevalec je tedaj podčrtal: »Kakšna je torej strokovna podlaga upravnega odbora ribiške družine Metlika in njenega predsednika (oba v ostavki), da trdi, da dosedanje analize niso uporabne, da zahteva nove podatke (kakšne), da se zavzema za zmanjšanje števila nadaljnjih analiz (na občnem zboru so se odločili za nadaljevanje po sprejetem programu) in da zahteva še analize rib na težke kovine in druge strupe. Očitno so »težke kovine« zgolj lahek izgovor za prekinitev strokovno preverjenega in potrjenega programa.« Predsednik in tajnik ter trije odborniki so potem ujaljeno odstopili, a so si hitro premislili in po dveh mesecih na izrednem občnem zboru zopet uzurpirali vodstvo družine, ki ga držijo še danes. Sestavek v »Dolenjcu« pa jih je hudo pek, bil je napovedan oster odgovor nani, vendar iz tega ni bilo niti ni moglo biti nič. Na težke kovine pa niso pozabili, saj so hoteli pokazati, da tudi oni nekaj znajo in da bodo to tudi pokazali.

Zato je predsednik že februarja lani pisal na Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto, da načrtujejo in želijo, »da se v analizi rib ugotavlja ob PCB tudi eventualna prisotnost težkih kovin, saj je na našem območju več potencialnih onesnaževalcev — zasturljevalcev voda in s tem rib prav s težkimi kovinami (DO Beti-barvarna, Novoles-poliester, lakirnica)«. Rezultat teh analiz pa »nam bo služil kot resničen dokaz pri naših eventualnih odškodninskih zahtevkih s strani onesnaževalcev«.

Jesen je Dolenjski list objavil, da »bodo letos ribiči financirali analize rib na težke kovine, ker bi radi ugotovili, v kolikšni meri onesnažujejo Kolpo delovne organizacije«. Takšna sta torej bila osnova in program ugotavljanja vsebnosti težkih kovin v ribah belokranjskih rek. Rezultat teh raziskav smo dolgo in nestrpno pričakovali, ko pa sem pred kratkim izvedel zanj, sem osupnil, da je kaj takega sploh mogoče, oziroma spoznal, da je mogoče le v ribiški

ki družini Metlika, v kateri samoupravljajo ljudje brez znanja, razumevanja in poštenega odnosa do takih stvari, kot je skrb za čiste vode, neoporne ribe in zdravje ribičev in ostalih uživalcev rib.

Namesto analiz rib iz Kolpe, Lahinje in Krupe imamo analizo vsebnosti šestih težkih kovin v eni sami ribi, mini krapu iz ribnika v Prilozju pri Krasincu! Krap je tehtal le 270 gramov in je kot tak celo podmerska riba, torej ni niti pravi vzorčni material, lov takega pa je še ribiški prekršek. To, mimogrede, ni toliko važno kot dejstvo, da analiza te ribe iz tega ribnika nima nikakršne zveze s programirano raziskavo. Vprašanje je, ali je Kolpa začela teči nazaj od Metlike in se preliva skozi ribnik, da bi se tam vsedale težke kovine iz metliške industrije. Ali metliška Beti in Novoles, semiška Iskra in črnomaljski Belt svoje odplake odvajajo v Prilozje? Metliški »raziskovalci« bi nam morali povedati, zakaj so se odločili za ribico v ribniku 50 x 50 m, ki je povsem nezanimiva s stališča raziskav vsebnosti težkih kovin v ribah. Da bi ta raziskava bila še bolj imenitna, so bile opravljene še (nepotrebne) analize na pesticide! pa še ista riba na vsebnost PCB. Jasno je, da v ribnici iz tako izolirane vode niso našli ničesar zaskrbjujočega. Toda te neprogramirane in nepotrebne analize ene edine ribe bodo stale metliško ribiško družino blizu 100 milijonov st. din. Kdo bo za to odgovarjal? Tudi ni res, da

bodo te analize financirali metliški ribiči, saj so za to dobili 50 milijonov st. din od občinske raziskovalne skupnosti in 20 od Ribiške zveze Slovenije, ostalo pa bodo dodali še sami.

Resno se zastavlja vprašanje, na osnovi kakšnega programa je odobren in nakazan denar občinske raziskovalne skupnosti in ribiške zveze, kako so spremljali izvajanje programa, kako bodo sedaj sprejeli »rezultate« raziskav in odobrili porabo denarja za čisto nepotrebne analize težkih kovin v ribi iz ribnika na Prilozju. O pesticidih pa nikdar in nikjer ni bilo niti govora. Ali se kar tako deli in zapravlja družbeni denar? Spet je ostalo neobdelano tisto, kar bi mogoče bilo zanimivo, težke kovine v vodah, usedlinah in ribah belokranjskih rek, s katerimi slabo gospodar metliška ribiška družina. Za sedaj, ko imamo še probleme s PCB v ribah, so težke kovine resnično samo lahek izgovor in težak ter predrag spodrsnjaj, za katerega morajo vodilni v ribiški družini moralno in materialno odgovarjati, kot za tako škodo predpisuje statut družine. Del odgovornosti pa bi lahko nosil še kdo drug v Metliki. Denar, vržen v priloški ribnik, pa je le del denarja, zapravljenega za posrečeno popravilo jezcu pri Mišincih, za nedokoncana republiška tekmovanja, za izlet v Italijo in še kaj drugega. Ljudstvo bi reklo: »Obnašajo se kot pijani milijonarji.« O tem kaj več drugič.

Inž. IGOR JUGOVIČ

Odstop, ki je dvignil prah

Mestna godba išče novega kapelnika in prepričuje starega — Demokratična razprava

Odstopi se množijo. Vsi odstopajo. Širo domovine en sam velik odstop. Odstopiti poskuša tudi Stane Križ, kapelnik metliške pleh bande. Vzrok: neurejeni odnosi med članstvom in nerazumevanje širše družbene skupnosti za probleme 140 let stare pleh muzike. Kdo je pravzaprav ta družbena skupnost? To smo mi vsi skupaj, mar ne, ti, on, moja babica. Pa ne, da kapelnik odstopa zaradi moje babice, saj je ona zmeraj rada prisluhnila Dixieland parad, ki so jo izvajali metliški godbeniki? Ne, zaradi nje Stane ne poskuša odstopiti.

Kako »poskuša«? Odstopi naj in pika. Od bi to rad storil, a obstaja problem. Napisal je odstopno izjavo in jo sklenil prebrati godbenikom na vaji. Revez ni mogel, saj zaradi slabe udeležbe godbenikov vaje sploh ni bilo. Potem je predsednik mestne godbe sklical občni zbor. In tam so se udarili. Pihalci so napadli trobentače, ti so se izgovarjali na ritem sekcijo, ki je bila ujaljena in je vrnila udarec pihalcem. Vendar tudi sekcije niso bile poenotne. Prva trobenta je napadla drugo, da ne hodi na vaje, druga pa je enako vrnila prvi. Klarinet je napadel saksofon, da hodi le na pogrebe, ko je igranje plačano. Saksofon je rekel klarinetu, naj le hodi na vaje, saj je v zadnji petletki zastal v vsakem nastopu razen v Rajmerjevi gostilni, ko je bil pijan. Sploh pa mu klarinet ne bo nikoli niti do kolen. Veliki boben sicer ni sodeloval v razpravi, saj je že dvajset let pri mestni godbi in je spoznal, da take diskusije ne vodijo nikamor, ampak le kalijo medlovske odnose. Je pa pihal kot ris.

Takrat so se oglasile flavte, a njih nihče ne poslušal, ker jih imajo vsi za navadne goske. V splošnem kričanju, tresku, gromu in humu je kapelnik rekel: »Piši me v rit!« in odšel s scene. Občni zbor se je nadaljeval z že prej omenjenim demokratičnim dialogom. Stane Križ še vedno ne ve, če je odstopil ali ni. Bere časopise in poslušal Studio D. Mogoče bo tam izvedel podrobnejše informacije.

Kapelnika, ki ne ve, kako je z njegovim odstopom, so obiskali predstavniki širše družbene skupnosti in ga poskušali pregovoriti, naj odpove umakne. Baje bi bilo nespametno odstopiti v jubilejnim letu mestne godbe. Obisk je najboljši prizadel jeznega pesnika Janjia Bevka, bivšega predsednika ZKO. Ko je on lansko leto odstopal, ga namreč predstavniki niso obiskali, čeprav je imel pripravljen cel liter žganja, ki sta ga potem spila v prav tako ogorčenim Janezom Vrančarjem-Luigiem.

Predsednik metliške godbe Jože Vrančar je v skripcih. Prepričuje Staneta Križa, naj ostane za dirigentskim pultom, in hkrati išče ustrezno zamenjavo. Ker mestna godba velik del sredstev zasluži s pogrebi, bi bil za kapelnika vsakakor najprimernejši Dušan Bečaj, saj bi si ob poslušanju godbe pod njegovo taktirko vsakdo želel umreti. Stane Križ v svoji odstopni izjavi naproša članstvo, da bi bil odstopa naprej povsem navaden muzikant. Že dalj časa namreč opaža, da triangler ni v sestavi mestne godbe metliške.

MATJAŽ RUS

Žužemberk zahteva novo šolo

Pripombe na osnutek referendumskega programa za obdobje 1989—1994 — Zbor delavcev šole zahteva, naj bi najprej rešili problem šole v Žužemberku

Delavci OŠ 7. korpusa Žužemberk smo v torek, 17. januarja, na zboru delavcev obravnavali poročilo o izgradnji šolskega prostora v občini Novo mesto v obdobju 1962—1988 in osnutek občinskega referendumskega programa za obdobje 1989—1994.

1. Ugotavljamo, da smo v občini Novo mesto od leta 1962 do 1989 bistveno izboljšali prostorske razmere in opremljenost OŠ ter šol srednjega usmerjenega izobraževanja. Ko bo uresničeni sedanji program (1989—1994) izgradnje osnovnošolskega prostora, smo imeli v občini Novo mesto 10 novih in na novo opremljenih OŠ, novo OŠ s PP ter dve primerne preurejeni in opremljeni šoli. Vse te šole imajo približno take pogoje, kot jih predvidevajo normativi za gradnjo OŠ.

V novomeški občini ostanejo torej še 3 šole, ki niso bile deležne bistvenih izboljšav. Te so: Žužemberk, Šmihel in Katja Rupena. Šolanje vsem otrokom v novomeški občini bomo izenačili, ko bomo rešili vprašanje prostorske stiske in opremljenosti navedenih treh šol v Bršljuni, ki ob novogradnji ni bila v celoti zgrajena.

2. Smatramo, da so že več let v najbolj neenakopravnem položaju učenci in delavci naše šole, kar utemeljujemo z naslednjimi dejstvi:

a) Več kot polovica učencev ni že obiskuje pouk na podružničnih šolah Ajdovec, Dvor in Šmihel, kjer so

materialni pogoji neustrezni, posebno za izvajanje pouka telesne, tehnične, likovne in glasbene vzgoje. Tri četrtine druge polovice učencev nižje stopnje obiskuje pouk na centralni šoli v popoldanski izmeni, kar dokazano zmanjšuje učinkovitost pouka.

b) Šola ima najmanj kvadratnih metrov površine na učenca. V občini je povprečno 6 m² površine na učenca, šola v Žužemberku pa ima le 3,5 m² (najmanj) površine na učenca.

c) Vrednost premičnih na učenca je najmanjša. Amortizacije premičnih dobi šola Žužemberk letno 18.000 din na učenca, naslednja šola po višini sredstev za amortizacijo premičnih na učenca dobi že 50% več, novejšje šole pa 3- do 8-krat več.

č) Za nepremičnine velja približno enako, čeprav ni tako vpijočih razlik. Stavba šole Žužemberk je na zelo neprijetnem mestu, po površini precej premajhna (normativ je okrog 8 m² površine na učenca) in nefunkcionalna.

d) Število otrok na šoli je v preteklih letih padlo. V letošnjem letu se je povečalo. V naslednjih letih bo ta rast večja, kar kaže število predšolskih otrok (v naslednjih 6 letih povprečno 63 otrok na leto, do sedaj pa je bilo okrog 58 otrok na leto).

e) 2-odst. samoprispevka za potrebe osnovnega šolanja smo začeli plačevati v začetku 1966. leta in smo ga plačevali še v letu 1967. Samoprispevek za občinski program pa plačujemo 17. leto, od 1972

do danes.

f) Smo edina osnovna šola v občini z dvojezičnim poukom.

g) Šola v Žužemberku obiskuje 340 učencev, ki so razporejeni v 13 oddelkov. Med njimi je več kot polovica vozačev, ki prihajajo v šolo iz 42 naselij, najbolj oddaljeni tudi 13 km. Popoldansko obiskovane pouka pomeni za učence in starše dodatno skrb in obremenitev.

Na šoli je 9 klasičnih učilnic. Ena izmed teh je manjša (8 m x 4,5 m) in jo uporabljamo samo za oddelek z najmanjšim številom učencev (do 20). Skupna površina vseh učilnic znaša 508 m². V isti stavbi s posebnim vhomod je v kletnih prostorih učilnica, ki jo uporabljamo za pouk tehnične vzgoje. Je neprimerna, ker je kletna, prelabo osvetljena, vlažna in slabo zračna.

Tehnično vzgojo (deljen pouk) izvajamo v učilnici v stavbi ob šoli, ki ni bila grajena za šolske potrebe.

Telesno vzgojo izvajamo za vse oddelke v telovadnici, ki je last TVD Partizan in se nahaja na trgu, približno 250 m stran od šole. Učenci hodijo v telovadnico in se vračajo na šolo po najboljši prometnem in nevarnem delu ceste v Žužemberku, ob vsakem vremenu. Telovadnica je premajhna. Garderobe, sanitarije in hodniki pa skromni. Vsi ti prostori se v zimskem času ne dajo normalno segreti.

Ob teh prostorskih možnostih lahko organiziramo pouk v dveh izmenah. Veli-

kost zunanjih površin bi za rekreativne namene in za izvajanje telesne vzgoje na prostem še ustrezala. Velik problem pa predstavljajo površine za ustavljanje prevoznih sredstev. Veliko otrok se v šolo vozi. Površine ob šoli, kjer naj bi vozila ustavljala, pa ni. Zato učenci izstopajo in vstopajo na neprimernih, prometno nevarnih mestih. Še huje so razmere v zvezi z ostalimi potrebnimi prostori. Garderobe so premajhne in neprimerne. Vsako šolsko uro dva oddelka vstopata v šolo in dva stopata iz šole, tako da je garderoba v vsakem odmoru polna. Ti prihajanje in odhajanje iz šole vpliva tudi na druge razmere v šoli in povzroča dodatne težave. Premajhne so komunikacijske površine. Kabinetov za učila praktično ni. Nobene površine ni, kjer bi lahko zbrali vse učence. Zbor vseh učencev ali proslavo za vse učence lahko organiziramo samo zunaj. Kuhinja je primerna, toda jedilnica premajhna. Če bi želeli, da bi učenci normalno sede pojedli obrok, bi morali organizirati malico v treh delih, kar je glede na stisko s časom nemogoče.

Delavci šole smatramo, da take razmere bistveno vplivajo na počutje učenca in delavca v šoli. V takih razmerah imajo delavci šole dodatne obveznosti, po obsegu in vsebini in ob večjih naporih težko dosega enake vzgojne rezultate. Vsi prostori, v katerih izvajamo vzgojno-izobraževalno dejavnost, so skromno opremljeni. Premalo je omar in vitrin, kjer naj bi bila shranjena potrebna učila in učna sredstva. Učnih sredstev je premalo, tako splošnih kot učil za posamezne predmete. AV sredstva niso namenašena po učilnicah in jih učitelji ob uporabi prenašajo. To povzroča izgubo časa in pogoste okvare. Tudi učil za posamezne predmete je premalo.

To velja predvsem za fiziko, tehnično vzgojo in kemijo. Ker sta učilnici za fiziko in kemijo klasični, brez blokov z vodo, elektro in plinom, je izvajanje šolskih moških poskusov zelo oteženo. Učil je primerno za izvajanje demonstracijskih poskusov, premalo pa za množične.

Opremo in sredstva nabavljamo v skladu z možnostmi. Te so pa za tako šolo, kot je naša, skromne. Šole se stalno ukvarjamo z vprašanjem finančnih sredstev. Teh je toliko, da lahko izplačujemo osebne dohodke in krijemo stroške dejavnosti. Sredstev za kakšno razširjeno nabavo ni. Za nabavo opreme in učil lahko porabimo le sredstva amortizacije premičnih. Teh pa je na naši šoli malo, ker je osnova za izračun amortizacije (vrednost neamortiziranih osnovnih sredstev) majhna. Naša šola ni nikoli dobila posebnih sredstev za nabavo učil, zato smo jih kupovali iz leta v leto po možnostih. Oprema je v glavnem amortizirana. Vrednost amortizacije pa se z inflacijo zmanjšuje.

3. a) Stavba OŠ 7. korpusa Žužemberk stoji tik prometnega križišča magistralskih cest Žužemberk—Novo mesto in Žužemberk-Trebnje. Hrup s ceste močno moti pouk, tako da ga moramo zaradi tega tudi prekinjati.

b) Zgradba je bila že dvakrat prizidana.

c) Najstarejši del šole (obnovljen leta 1947) bi zahteval za prenovitev ogromno sredstev (leseni stropi, slabi temelji).

č) Površine okrog šole je za dozdav in ostalo uporabo premalo, pa tudi teren je neugoden za širjenje zgradbe.

Naša šola bi potrebovala po normativih za OŠ še približno 2000 m² površine ob sedanjem številu učencev.

4. Velik del sredstev za izgradnjo šol v obdobju 1962—89 sta predstavljala samoprispevek in združena amortizacija nepremičnin OŠ. Torej smo OŠ in šole UI gradili in opremljali solidarnostno. V naši KS smo samoprispevek plačevali 19 let.

Šola v Žužemberku je bila v programu izgradnje v obdobju 1972—1979 in v obdobju 1979—1984. V obdobju 1984—1989 ni prišla v program, ker so vodstva občinskih DPO in SIS prepričale delegate in predstavnike naše KS, da so druge šole v občini bolj potrebne kot šola v Žužemberku, in ker so na skupnih sestankih v naši KS obljubili, da bo izgradnja nove šole v Žužemberku prva v naslednjem referendumskem programu. V obdobju 1984—1989 smo pridobili 100 m² površine za sanitarije in garderobe ter centralno ogrevanje. Nismo porabili vseh sredstev, ki so bila predvidena s programom (27.000.000.— din), ker so predstavniki občine ugotovili, da bi bila večja vlaganja v to stavbo neosmišljena.

Suha krajina je še vedno manj razvita. Krajinj zbirajo sredstva za življenjsko pomembne potrebe (voda, elektrika, ceste, telefon), ki so v razvitejših področjih že zadovoljene. Kljub temu krajinj Suhe krajine nismo odrekli solidarnosti, v trdnem prepričanju, da bomo dobili novo šolo.

Zbor delavcev podpira program za dograditev in sanacijo bolnice, zavrača pa osnutek referendumskega programa za izgradnjo OŠ in zahteva: DO ti mislo

— da se v občini Novo mesto najprej reši problem šole v Žužemberku

— da se v Žužemberku gradi nova šola.

Zbor delavcev OŠ 7. korpusa Žužemberk

V vrečkah šumijo gozdovi

So papirnatte vrečke res varovanje narave?

Veliko lepih besed je slišati o papirnatih vrečkah, ki naj bi tudi pri nas izpodrinila plastično. Proizvajalec v skladu s spoznanjem, da je treba porirati na občutljive strune ljudi, v propagiranju svojega izdelka podarja varstvo narave, to geslo pa za njim brez premisleka ponavljajo tudi drugi. Toda ali je papirnata vrečka res lahko primer varovanja narave?

Plastična vrečka kot najbolj izrazit predstavnik plastične embalaže je postala simbol potrošništva in, nemarnega odnosa do okolja in narave. Nič pa ne more reči, da ni praktična in poceni. Če je plastično embalažo, mogoče videti vsepovsod, kamor stopiš, po gozdovih, v odmaknjenih dolinah in na gorskih vršacih, tega ni kriva plastična vrečka, marveč ljudje, ki brez premisleka odmetujejo, kar ne potrebujejo več. Kakšen premik v zavesti ljudi naj bi pomenilo to, da bodo namesto plastike zdaj odmetavali papirnatte vrečke? Prav nikakršnega.

No, nekaj razlike bo. Plastična vrečka se dolgo ne razkroji, papirnata pa se hitro. In ne bo nas bodlo v oči smetje, ne bo nam kričalo od vsepovsod, kako nemarni smo. Papir bo sprhnel, ne bo dolgo motil

naših pogledov. Mi bomo zadovoljni, v odnosu do okolja in narave pa v resnici povsem enaki.

Poglavito vprašanje v resnici je, ali smo pripravljeni ravnati drugače: ne odmetavati neuporabnih stvari, nasploh odpadkov vseh vrst, vsepovsod, ne ravnati brez premisleka o vplivu vsakršnega našega početja na naravo.

Za lepšo kozmetično podobo okolja, brez plastične nesnage, bomo potrošili na tone in tone papirja. Za temi tonami papirja slišim brnenje motornih žag po gozdovih, lomljenje vej in trušče padajočega drevja. Za goro papirnatih vrečk stojijo gozdovi, ki bodo padli. Gozd pa je izjemno pomemben dejavnik v naravi. Tako zelo pomemben, da bi morali prav vsak načrtovani poseg vanj zares temeljito premisliti. Varovanje narave je bitka za vsako drevo, ki ga ne bo treba posekati, ne pa načrtovanje še večje izrabe teh naravnih virov!

V svetu so razvili tehnologijo plastičnih mas, ki se pod vplivom sončnih žarkov razkrojijo. Vprašanje odlaganja takih odpadkov je v marsičem ekološko manj problematično. Pri proizvodnji teh vrečk se ne posega v živ organizem narave. Ali ni to pot k pravemu varstvu narave?

MILAN MARKELJ

Franc Šega

17. januarja smo položili k večnemu počitku Franceta Šega iz Grčaric v ribniški občini, ki je bil rojen 17. februarja 1910 v Šegovi vasi v Loškem potoku. Bil je gozdni delavec, in kot gozdne delavce iz Loškega potoka opisuje v svojem delu »Hrovatarji«. Zoška Kvedrova, je tudi on delal v gozdovih Moslavine, Posavine in Slavonije.

Ob začetku vojne je začel sodelovati v OF in bil 1942 aretiran in interniran. Ob razpadu Italije je s Šerčerjevo brigado sodeloval v napadu na Grčarice. Nato je bil dodeljen VOS Ribnica ter v prvo brigado VDV, kjer je bil komandir transportne čete. Za svojo hrabrost je bil že takrat odlikovan z medaljo za hrabrost in medaljo zaslug za narod. Tudi po vojni je prejel več priznanj in nagrad, med drugim srebrni znak OF. Po vojni je delal najprej pri gozdni upravi Grčarice, nato pa do upokojitve pri Posestvu Snežnik. Tudi po upokojitvi je bil vnet družbenopolitični delavec v domačem kraju, med drugim je bil dolgo let predsednik KO ZZB NOV.

Milka Kovačič

Ob vstopu v novo leto je zaključila življenjsko pot Kovačičeva Milka v Gradcu v Beli krajini. Od nje smo se poslovili 7. januarja na pokopališču v Klostru. Pred 79 leti se je rodila v Gradcu v številni kmečki družini. Že z 9 leti je ostala brez očeta, ker je izgubil življenje v 1. svetovni vojni, zato je morala še nedorasla služiti kruh kot varuška. Z začetkom vojne 1941. leta se je vrnila domov in se kot večina Belokranjcev vključila v narodnoosvobodilno gibanje. Obiskovala je sanitetni tečaj in postala ena prvih bolničark na tem območju. Nudila je prvo pomoč mnogim partizanom in civilistom, po ustanovitvi slovenskega odbora Rdečega križa v Gradcu je delala v novoustanovljeni ambulanti vse do konca vojne. Po osvoboditvi se je zaposlila v Mariboru v Tamovi obratni ambulanti in tam ob strokovnem izpopolnjevanju delala kot medicinska sestra do upokojitve.

Milka je prispevala k obnovi domovine z udarniškim delom v mestu in v delovnih brigadah zunaj Slovenije. Kot članica ZK je sodelovala v AFŽ in organizacijah Rdečega križa ter v samoupravnem življenju podjetja. Nesebično se je razdajala za sočloveka, kot ženska vedre narave in pogosto z nasmehom, ki vliva upanje, je bila priljubljena med ljudmi. Čutila je z ljudmi. Milka je prešla za prizadevanja odlikovanja in priznanja. V znak spoštovanja in hvaležnosti smo se na pogrebu zbrali njeni prijatelji iz Maribora, Gradca in od drugod. Položili smo jo v njeno, belokranjsko zemljo.

J. R.

Janez Lesar

V Sodražici so se pred kratkim še zadnjič poslovili od 75-letnega Janeza Lesarja, znanega in priljubljenega delavca na gospodarskem, političnem in kulturnem področju. Izučil se je za žičnega tkalca, postal mojster in tudi direktor podjetja »Žičnica« Sodražica, ki je bilo predhodnik današnjega tozda Donit v Sodražici.

Med vojno se je leta 1942 vključil v delo OF, leta 1943 pa je delal v gospodarskem odseku rajonskega odbora Ribnica—Sodražica, nato pa je bil še poveljnik narodne zaščite. Za uspešno delo je prejel vrsto odlikovanj in priznanj, med drugim red za hrabrost, red zaslug za narod, medaljo za hrabrost itd. pa tudi srebrni znak OF, politične, gospodarske in druge nagode je opravljal vestno, čeprav je pri svojem delu doživljal tudi nepričakovana razočaranja. Klonil ni, ampak se je udeleževal tudi v kulturi in bil med drugim tako rekoč do zadnjega diha tudi član sodražkega tamburaškega zbora.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 27. I.

8.05 — 12.30 in 16.05 — 23.45 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 POČITNIŠKI SPORED
11.30 DAVID COPPERFIELD, zabavna oddaja
12.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK: TEDNIK, ponovitev
17.35 ROPOT, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA

19.17 NAŠE AKCIJE
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAŠ EDINI SVET: KITAJSKA IN NJEN SPREMINJAJOČI SE OBRAT, 3. del dokumentarne serije
20.40 DETEKTIVA IZ MIAMIJA, 4. del nanizanke
21.30 PESEM JE ŽENSKA: DITKA HABERL
22.00 DNEVNIK 3
22.10 ŽENSKA, KI JO JE LJUBIL, ameriški film
23.45 VIDEO STRANI

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 9.00 Počitniški spored — 10.30 Poročila — 10.35 Počitniški spored — 12.30 Poročila — 12.35 Zadnja dirka (jugoslovanski film) — 14.05 Počitniški spored — 15.15 Noč in dan (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Oddaja za otroke — 18.05 Številke in črke — 18.25 Risanka — 18.30 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Detektiva iz Miamijsa — 20.55 Ljubo doma, kdor ga ima — 21.35 Dnevnik 3

SOBOTA, 28. I.

7.45 — 12.45 in 13.20 — 0.15 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.10 OTROŠKA MATINEJA
10.05 NAŠA PESEM 88
10.35 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-SKE TVORNOSTI
13.35 VIDEO STRANI
13.45 VIDEO GODBA
14.30 VELIKO PRIČAKOVANJE, angleški film
16.30 DNEVNIK 1

17.00 KOŠARKA PARTIZAN:ZADAR
18.25 ROKOMET (MLADINCI), posnetek iz Celja
18.40 ZDAJ PA PO SLOVENSKO
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 ČIPKE, 5. del nadaljevanke
21.20 MEDNARODNI MONTAND, 1. del zabavnoglasbene oddaje
22.10 DNEVNIK 3
22.20 IGRATI JE TREBA, film

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Jutranji program — 13.20 Prijatelj ali sovražnik (angleški film) — 14.30 Prezrli ste, poglejte — 16.00 Sedem TV dni — 16.45 Dnevnik 1 — 17.00 Košarka Partizan:Zadar — 18.30 Dnevnik (dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.15 Ben Hur (ameriški film) — 23.35 Dnevnik 3 — 23.50 Noč in dan — 1.55 Poročila

NEDELJA, 29. I.

8.00 — 23.40 TELETEKST
8.15 VIDEO STRANI
8.25 OTROŠKA MATINEJA
10.40 ČIPKE, 5. del nadaljevanke
11.30 VIDEO MEH, 2. oddaja
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 LILI, ameriški film
14.00 LEDENI DVOR, ameriški film
15.45 PRISLUHNIHNI TIŠINI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 LE PO KOM SE JE VRGEL TA OTROK, otroški musical

17.30 SMUČAJMO VSI
17.50 BEAVER CREEK: SVETOVNO PRVENSTVO V ALPSKEM SMUČANJU — SLALOM (Ž) — KOMBINACIJA, 1. tek
18.45 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 SVET, PRVENSTVO V ALPSKEM SMUČANJU — SLALOM (Ž) — KOMBINACIJA, 2. tek
21.10 KAKO SE JE KALILO LJUDST-

VO ZGORNJEGA JAUKOVCA, 2. del drame
21.55 ZDRAVO
23.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri — 13.00 Anglunipe — 13.15 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.05 Epopeja Rdečega križa (4. del dok. serije) — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Bloke (posnetek) — 21.35 Sportne reportaže — 22.05 Športni pregled

ZAVOD ZA DRUŽBENO PLANIRANJE IN URBANISTIČNO NAČRTOVANJE OBČINE NOVO MESTO

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

1. POMOČNIKA DIREKTORJA IN VODJE ODSEKA ZA GOSPODARSKI IN SOCIALNI RAZVOJ 2. SAMOSTOJNEGA SVETOVALCA ZA GOSPODARSKI RAZVOJ

Poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organizacijah, se zahteva še izpolnjevanje naslednjih pogojev:

- visoka izobrazba ekonomske smeri
  - 5 let delovnih izkušenj
  - aktivno znanje slovenskega jezika
- pod 2:
- visoka izobrazba ekonomske smeri
  - 3 leta delovnih izkušenj
  - aktivno znanje slovenskega jezika

in pogojev, določenih v družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji; predvsem: moralno-etične vrline, zavzetost in družbena aktivnost pri uveljavljanju in razvijanju socialističnega samoupravnega sistema, sposobnost usklajevanja širših interesov na podlagi meril in pooblastil. Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polno delovno obveznostjo.

Pomočnik direktorja in vodja odseka za gospodarski in socialni razvoj je vodilni delavec. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let in bo po preteku te dobe lahko ponovno imenovan ali pa razporejen k drugim delom in nalogam, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oz. z delom pridobljeni delovni zmožnosti. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom sprejema 8 dni po objavi Zavoda za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.

Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

41/4

ZAHVALA

Ob zadnjem slovesu dragega moža, brata, ata, očima in dedka

KARLA ŠETINE-DRAGA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in vaščanom, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ter nam izrekli sožalje in darovali cvetje. Posebna zahvala njegovim bivšim sodelavcem iz GG Straža, DO Novoles in BOR Dolenjske Toplice, vojaški šoli Franca Rozmana-Staneta v Ljubljani in gospodu župniku za opravljeni obred. Hvala za tolažilne besede.

VSI NJEGOVI

PONEDELJEK, 30. I.

8.05 — 12.55 in 15.45 — 23.10 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 POČITNIŠKI SPORED
12.45 VIDEO STRANI
16.10 SMUČAJMO VSI, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA

19.30 DNEVNIK 2
20.05 Ž. ŽILNIK: GREŠNE OVČICE, drama TV Novi Sad
20.55 OSMI DAN
21.35 KRATEK FILM
21.50 DNEVNIK 3
22.00 ANTOLOGIJA SLOVENSKE VIOLINSKE GLASBE, 1. oddaja
23.00 VIDEO STRANI

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30

TOREK, 31. I.

8.05 — 12.05 in 16.00 — 22.55 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 POČITNIŠKI SPORED
11.55 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 GULLIVERJEVA POTOVANJA, ameriški risani film
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA

19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 CIKLOM TRACY, 6. zadnji del nadaljevanke
20.55 DINAR
21.40 MALI KONCERT
21.50 DNEVNIK 3
22.00 JAZZ FAIRE ZAGREB
22.45 VIDEO STRANI

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 9.30 Otroški spored — 9.00 TV v šoli — 10.30 Poročila — 10.35 TV v šoli — 12.30 Poročila — 14.40 Otroški spored — 15.10 Poročila — 15.15 Nočni program (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Izobraževalna oddaja — 18.05 Številke in črke — 18.25 Risanka — 18.30 Dokumentarna oddaja — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Srce in njegovi otroci (drama) — 21.00 Resna glasba — 21.45 Dnevnik 3 — 22.10 Nočni program — 0.10 Poročila

SREDA, 1. II.

8.05 — 13.05 in 16.00 — 23.25 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 POČITNIŠKI SPORED
11.40 CVEK Z ZVEZDICO, film

16.30 DNEVNIK 1
16.40 MOZAIK
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI

ČETRTEK, 2. II.

8.05 13.15 in 16.00 — 23.40 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 POČITNIŠKI SPORED
11.40 ČAROBNA MITNICA, ameriški film
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE

19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 TEDNIK
21.00 ZBLEDELI BLIŠČ, 6. del nadaljevanke
21.05 DNEVNIK 3
22.00 ZIMOVANJE V JAKOBSFELDU, jugosl. film
23.30 VIDEO STRANI

PONEDELJEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Strizemo zastoj — ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica narodno-zabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Pogovarjamo se z... 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospodarstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena

ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Strokovnjak v studiu, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D včeraj, danes, jutri, 12.00 Predstavitev Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostiln, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

PETEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Zeleni ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 17.30 Zeleni ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbir pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in senčni strani Gorjanec, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strizemo zastoj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:
8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

Radio Sevnica

ČETRTEK 26. I. 1989
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
17.00 — Glasbeni uvod za ogrevanje
17.15 — Aktualno
17.40 — Rezervirano za
18.10 — Vse v enem košu
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

SOBOTA, 28. I. 1989
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
17.15 — Morda niste vedeli
17.50 — Aktualni komentar
18.00 Bodice
18.40 — Humoreska
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

NEDELJA, 29. I. 1989
10.30 — Uvod in napoved sporeda
10.50 — Kmetijska panorama
11.10 — Naš gost
11.40 — Kontaktna oddaja stavke in stavkova pravila
12.30 — ZVN
13.00 — Nedeljski poročevalci
13.30 — Čestitke in pozdravi naših poslušalcev

SREDA, 1. 2. 1989
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
17.05 — Informativna kronika
17.25 — Naši kraji in ljudje
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

tedenski koledar

Četrtek, 26. januarja — Tit Petek, 27. januarja — Vito Sobota, 28. januarja — Tomaž Nedelja, 29. januarja — Valerija Ponedeljek, 30. januarja — Martina Torek, 31. januarja — Vanja Sreda, 1. februarja — Nace

LUNINE MENE

30. januarja ob 3.02 — zadnji krajec

kino

ČRNOMELJ: 26. (ob 19. uri) in 29. 1. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Velika gneča v kitajski četrti. 27. 1. (ob 19. uri) ameriški grozljivi film Psiho III. 29. 1. (ob 20. uri) ameriška komedija Neverni Malkom. 31. 1. (ob 19. uri) jugoslovska komedija Vohun na visokih nogah.
KRŠKO: 26. 1. (ob 20. uri) angleški film Rada se te spominjam. 28. in 29. 1. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Policaj iz Los Angelesa. 29. 1. (ob 16. uri) risani film Racman Jaka. 31. 1. (ob 18.

službo dobi

AVTOMEHANIKA na programu RENAUUTOVIH vozil takoj zaposlim. Osebnih dohodek 2.500.000 din. Tel. (067) 76-9. (241-SD-4)
250 SM lahko zaslužite poleg svoje edne zaposlitve. Delo ob sobotah in nedeljah. Avto obvezen, plačilo tedensko. očna 8/a, Novo mesto — ponedeljek ob 9. uri. (282-SD-4)
MLADIM in komunikativnim nudimo razgibano delo na terenu. Telefon (68) 27-277 od 7. do 8. ure in od 20. do 1. ure. (P1-63MO)

stanovanja

SOBO ali **STANOVANJE** v hiši v ovem mestu ali bližnji okolici vzajem v jem. Tel. (061) 773-309. (P4-25MO)
MLADA ZAKONCA iščeva enosobno ali dvosobno stanovanje v Novem mestu za eno leto, po možnosti vsaj delno opremljeno. Plačava eno leto vnaprej. Tel. 24-383, po 15. uri. (312-ST-4)
ENOSOBNO STANOVANJE (35 m²) v Novem mestu prodam. Tel. (0608) 81-302, po 20. uri. (P3-38MO)

motorna vozila

PRODAM R 4 GTL, star 2 leti. Tel. (068) 23-368, popoldne. (P1-83MO)
PRODAM 126 PGL, star 6 mesecev. Tel. 26-416 (popoldan).
ZASTAVO 750, letnik 1985, lepo ohranjeno, prodam. Drago Tomšič, Raka 37, Raka. (256-MV-4)
GOLF JXD, letnik 1987, prodam. Tel. (0608) 69-207, popoldne. (P4-19MO)
GOLF, februar 1984, prevoženih 5.000 km, prodam ali zamenjam za ceneje vozilo. Tel. (068) 26-378. (268-MV-4)
JUGO 45, prevoženih 40.000 km, prodam. Papež, Gor. Gradisce 16, Dolenjske Toplice, tel. 65-395. (280-MV-4)
4 GTL, letnik 1985, prevoženih 36.500 n, prodam. Tel. 20-368. (269-MV-4)
GOLF DIESEL, letnik 1985, prodam. el. (0608) 75-587. (310-MV-4)
ZASTAVO 101 confort, letnik 1981, prodam. Tel. 25-071. (311-MV-4)
R 4 TL, letnik 1980, prodam. Tel. 27-626. (P4-41MO)
R 15 prodam. Tel. 22-841. (P4-42MO)
126 PGL, letnik 1986, prodam. Luzar, Cesta herojev 66/7, Novo mesto. (313-MV-4)
JUGO 45 AX, letnik 1988, ugodno prodam. Tel. 22-886. (P4-43MO)
VW-hrošč, registriran do oktobra 1989, v dobrem stanju, prodam. Mirko Colner, Sotelsko 8, Krško. (P4-47MO)
PRODAM avto GS 1220 break, letnik 1973, prva registracija 1976. Tel. 20-361. Novo mesto. (316-MV-4)
GOLF D, letnik 84, in 126 P, letnik 81, prodam. Stefan Zobarič, Ponikve 21, 68261 Jesenice na Dolenjskem. (P4-MV)
PRODAM Lado 1300, prevoženih

uri) domači otroški film Nekoč je bil neki snežak ter (ob 20. uri) ameriški film Usodna privlačnost.
MIRNA PEČ: 27. 1. italijanski pustolovski film Močni fantje.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 26. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriška drama Prostor v srcu. 27. 1. (ob 10. uri) matineja Pobesneli Max — I. del. Od 27. do 29. 1. (ob 16. uri) ameriška komedija Super vohiljač. 27. in 28. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriška zaporniška komedija Pod silo zakona. 29. in 30. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Velika prevara. 30. 1. (ob 10. uri) matineja Cestni bojevniki — II. del.
NOVO MESTO — DOM JLA: Od 27. do 29. 1. (ob 17. in 19. uri) ameriški film Andželovo srce. Od 27. do 28. 1. (ob 11. uri) otroški film Karate Kid.
SEVNICA: 26. in 27. 1. (ob 19. uri) ameriški pustolovski film Vohuni kakor mi. 28. in 29. 1. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Policaj M NOI.
TREBNJE: 26. 1. (ob 17. uri) ameriška risanka Prihajajo smrkci. 28. ob 19. uri in 29. 1. (ob 18.30 uri) francoski erotični film Emanuela — II.

12.000 km, letnik 1986. Tel.: (068) 24-651. (P4-52MO)
BMW 320/6, zelo ohranjen, star 10 let, prodam. Tel. 24-353. (P4-51MO)
PRODAM Golf letnik 81 ali menjam za cenejši avto. Tel. 27-990. (P4-52MO)
Z 101, letnik 1979, 70000 km, registrirano do julija, prodam. Alojz Počrvina, Jurka vas 24, Straža, tel. 84-658. (273-MV-4)
GOLF, letnik 1981, 67000 km, prodam. Novak, Cesta herojev 29 a, Novo mesto. (278-MV-4)
JUGO 55, letnik 1985, prodam. Turk, Velike Brusnice 58, tel. 85-905, dopoldne. (285-MV-4)
JUGO 45, letnik 1984, prodam ali menjam za golf z doplačilom. Turk, Mali Orehek 5, Stopiče. (285-MV-4)
OPEL comodore, letnik 1982, prodam. Cena 27 milijonov. Tel. (068) 44-893. (284-MV-4)
ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Jože Lešnjak, Volčkova vas 9, Šentjernej. (264-MV-4)
DIANO, letnik 1979, (za 180 M), in avtomobilsko prikolico prodam. Anton Rozman, Potok 18, Straža. (246-MV-4)
JUGO koral 45, star pol leta, prodam. Informacije po tel. (0608) 88-851. (248-MV-4)
JUGO koral 45, nov, neregistriran, prodam. Tel. 25-908. (P4-12MO)
GOLF, letnik 1980, prodam ali menjam za Z 101 ali 128 ali lada. Alojz Štine, Nad mlini 57, Novo mesto. (250-MV-4)
Z 101 mediteran, letnik 1982, prodam. Glavni trg 4, Novo mesto, tel. 24-017. (P4-2MO)
GOLF diesel, letnik 1984, prodam. Perko, Gornji Kriz, Žužemberk. (234-MV-4)
RENAULT 4 GTL modre barve, letnik 1986, prodam. Anton Težak, Dole 5, 68331 Suhor pri Metliki. (235-MV-4)
KADET 1,6 D, letnik 1984, 65.000 km, prodam. Tel. (0608) 61-880, dopoldne. (249-MV-4)
MINI 1100 special, letnik 1979, obnovljen, športno opremljen, registriran do 30. junija 1989, prodam. Telefon 21-851. (232-MV-4)
126 P, november 1985, prodam. Toni Rangus, Dolenje Vrhpolje 15, Šentjernej. (P4-38MO)
GOLF DIESEL, september 1983, prvi lastnik, prevoženih 65.000 km, prodam. Tel. 57-731. (P4-34MO)
TOVORNI AVTO ZASTAVO, nosilnost 1,5 t, prodam. Tel. 44-528. (P4-37MO)
R 4 TL, letnik 1979, in Z 750 (za dele) prodam. Miklavc, Prečna 74, Novo mesto, tel. 23-796. (260-MV-4)
R 4 TL, letnik 1981, registriran do decembra 1989, prevoženih 65.000 km, prodam. Ogleđ vsak dan po 15. uri na naslov: Marjan Slak, Črmošnjice 8 pri Stopičah. (272-MV-4)
Z 126 PGL, letnik 1987, 15.000 km, ugodno prodam. Tel. (0601) 773-309. (P4-25MO)
GOLF DIESEL S paket, letnik 1985-

junij, ugodno prodam. Tel. (0608) 75-723, po 15. uri. (P4-26MO)
KARAMBOLIRANO SKOLJKO (v levi bok) za JUGO 45 prodam. Gimpelj, Zabja vas 15, Novo mesto. (P4-28MO)
GOLF D, letnik oktober 1984, 50.000 km, garažiran, ugodno prodam. Tel. 25-259 ali 21-079. (P4-29MO)
TOMOS AVTOMATIK z dodatno opremo prodam. Tel. (068) 52-060. (P4-31MO)
Z 101, letnik 1984, prodam. Prudič, Šmihelska 6, Novo mesto. (294-MV-4)
PRODAM ŠKODO 120 LS, letnik 1979, prevoženih 90.000 km, za 200 SM. Oglasite se lahko na naslov: Pejič, Pod vinogradi 2, Straža, ali po telefonu 86-239, vsak dan popoldne. (ček-MV-4)
JUGO 45, letnik 1983, dobro ohranjen, registriran do januarja 1990, prodam. Martina Vovk, Zbure 27, 68220 Šmarješke Toplice. (294-MV-4)
LADO 1200, letnik 1975, prodam. Tone Konda, Danila Bučarja 12, Novo mesto, tel. 28-754. (294-MV-4)
ZASTAVO 750 prodam. Franc Kovač, Bršljin 21, Novo mesto, tel. 21-503. (298-MV-4)
R 4, letnik 1978, obnovljen, prodam. Anton Mervar, Gotna vas 12, Novo mesto. (300-MV-4)
Z 850, december 1984, 23.000 km, zaščiten, prodam. Može, Dol. Kamence 66, Novo mesto, tel. 20-432. (296-MV-4)
JUGO 45, letnik 1983, 7. mesec, 53.000 km, prodam. Brane Hutar, CPB 9a, Črnomelj, tel. 51-908. (301-MV-4)
UGODNO PRODAM NOV GOLF BISTRO (bencinar), metalik sin, z dodatno opremo, še neregistriran. Tel. 21-087. (300-MV-4)
126 P, letnik 1983 — oktober, prodam. Tel. 27-262, popoldan. (302-MV-4)
126 P, letnik 1980, simko 1000 in APN 4 prodam. Strajnar, Podgora 44, Straža. (305-MV-4)
R 4 TL, letnik 1977, obnovljen, registriran do aprila 1989, prodam. Roman Tomazin, Zameško 7, Šentjernej, tel. 42-302. (P4-17MO)
R 4, star eno leto, in R 5, star tri leta, ugodno prodam. Dragman, Bršljin 36, Novo mesto, tel. 24-769. (P4-15MO)
JUGO 45 A, letnik 1986, prodam za 1,7 M in JEP WILLUS. Ogleđ popoldan na naslovu: Miha Stravs, Žužemberk 29. (P4-13MO)
GOLF JXD, letnik 1987, dobro ohranjen, prodam. Tel. 26-348. (271-MV-4)
ZASTAVO 750, letnik 1977, prodam. Bečaj, tel. 49-562. (270-MV-4)
PRODAM Z 128, letnik 1986, in JUGO 45, star 5 let, registriran eno leto, ali zamenjam za starejšo hišo in gradbeno parcelo v bližini Novega mesta. Tel. 27-751. (254-MV-4)

prodam
KOSTANJEVO KOLJE in stebre (nažagane) ugodno prodam. Pirnar, Prekopa 50, Kostanjevica. (261-PR-4)
ŠTEDILNIK Gorenje (štiri plin, dva elektrika) ugodno prodam. Rajko Kumelj, Pod vinogradi 3, 68251 Straža. (266-PR-4)
OTROŠKO POSTELJICO z jogijem prodam. Tel. 85-913. (258-PR-4)
PRODAM motorno žago Alpina 45, novo, po zelo ugodni ceni. Ignac Jerovšek, Lunčakova 13, Mirna, tel. 47-441. (P4-22MO)
TELICO, staro 13 mesecev, in 20 bentskih mrež (9 x 6) prodam ceneje. Pirc, Sadijva vas 24, Dvor. (255-PR-4)
UGODNO PRODAM rabljeno spalnico brez omare, kopalno kad, kuhinjsko omaro — kredenco, kuhinjski kot, omario za čevlje in kuhinjsko napo. Ogleđ vsak dan do 10. ure dopoldne. Marija Rodič, Mestne njive 10, Novo mesto, tel. 28-307. (235-PR-4)
PRODAM ventilator za dosuševanje sena z dviznim kanalom, posnemalnik mleka, iverne plošče (16 mm), parcelo za vikend, kosilnico Mertel. Tel. (068) 40-005.
DRVA (20 m) prodam. Anton Klemenčič, Goriška vas 15, Mirna Peč. (275-PR-4)
PRODAM 15-colski gumi voz. Tel. 85-412. (P4-50MO)
GOZDARSKO VITLO, kosilnico batuje (še v garanciji) in hrastove suhe deske (5 cm) prodam. Drakulič, Šmihel 23, Novo mesto. (311-PR-4)
KOLERABO prodam. Šketelj, Razdrto 13, Šentjernej. (P4-44MO)
KOSTANJEVO žagano kolje prodam. Tel. 26-484. (309-PR-4)
KAVČ, star eno leto, ohranjen, električno kitaro »eko«, električni štedilnik in omaro za obutev prodam. Tel. 82-639. Prodaj vse poceni. (P4-48MO)
KUHINJO, kompletno, ugodno prodam. Prodaj tudi pomivalni stroj, kupeperbusch, avtomobilski rabljene gume 14 x 175 ter bencinske sode. TAKSIST Ivo Kotar, Brod 55, Novo mesto, tel. 21-148. (312-PR-4)
MOTORNO ŽAGO stihl 051 prodam. Alojz Jaklič, Dol. Straža 63, Straža, tel. 84-722. (P4-33MO)
PRODAM 5 kom. zimskih gum 165 x 13 in dve letni gumi 145 x 13. Tel. 65-725. (P4-35MO)
PRALNI STROJ gorenje, obnovljen, prodam. Gimpelj, Zabja vas 15, Novo mesto. (P4-27MO)
2000 kom strešne opeke kaniza in 100 m² mreže za tlak prodam. Tel. 42-534. (P4-30MO)
MOTORNO ŽAGO stihl 041, dobro ohranjeno in motorno škroplilno Stihl SG 17, prodam. Telefon popoldne 25-156. (286-PR-4)
PLEMENSKO TELICO, staro eno leto, prodam. Tel. 43-820. (289-PR-4)
OMARO za jedilnico ugodno prodam. Krajnc, Adamičeva 38, Novo mesto, tel. 25-691. (304-PR-4)
KRZNENO JOPO, sive barve, kunc, številka 38, prodam. Cena 30 SM. Tel. 21-947. (306-PR-4)
KRAVO v A kontroli, brejo 7 mesecev, tretje tele, prodam. Hrastar, Stranska vas 36, Novo mesto. (283-PR-4)

HLEVSKI GNOJ in kostanjevo kolje prodam. Jablan 23, Mirna peč. (307-PR-4)
KOSTANJEVO KOLJE prodam. Telefon 27-175 ali 27-307. (308-PR-4)
BARVNI TV mimi color, star dve leti, ugodno prodam. Tel. 28-742. (281-PR-4)
NUTRIJSKO (temno rjavo) jakno številka 40-42 prodam za 550 SM. Tel. 25-986, od 19. do 20. ure. (P1-58MO)
SPALNICO, malo rabljeno, prodam. Tel. dopoldne 21-277, Tekstor; popoldne 25-738, Jeriček. (P4-11MO)
DRVA prodam. Informacije na tel. 85-974. (244-PR-4)
PRODAM motorno žago Husquarna (švedska); črno-beli televizor Gorenje (3 leta) motorno kolo APN 4 (2 leti). Ogleđ vsako popoldne. Marjan Pincolič, Avguštine 12, Kostanjevica na Krki. (242-PR-4)
PRODAM rovokopača Džonder, letnik 1976, in traktor IMT 560. Andrej Pintar, Velika Loka 66, telefon 44-779 zvečer od 19. ure dalje. (239-PR-3)
VINOGRADNIŠKO KOLJE (izdelano) in jabolčnik prodam. Žefran, Gotna vas 29, Novo mesto. (251-PR-4)

kupim
BUKOVA DRVA (10 m³) kupim. Ponudbe na tel. (061) 265-554. (231-KU-4)

posest
VINOGRAD (500 trt na žici) s travnikom in staro zidanico v Dolžu prodam. Franc Cimermančič, Bereča vas 34, Suhor. (265-PQ-4)
DVE HIŠI z možnostjo gostinske ali ostale obrtne dejavnosti v Krškem prodam. Informacije na telefon (061) 217-320, od 10. do 12. ure vsak delavnik. (P4-16MO)
VIKEND in 20 arov zemlje v Beli Cerki prodam. Vikend potreben popravila. Voda, elektrika v vikendu. Informacije na telefon (068) 42-376. (ček-PO-4)
VINOGRAD, njičivo in starino (12 arov) v Razborah pod Trško goro, prodam. Gačnik, Črešnjice 24, Otočec. (P4-1MO)
NJIVO (50 arov) v bližini vasi Gorica pri Krškem prodam. Tel. (0608) 68-343. (P4-40MO)
TRAVNIK in gozd na Orehovem pri Sevnici prodam. Informacije na telefon (0601) 81-298. (P4-39MO)
PARCELO na Ljubnu (cca 13 arov) prodam. Informacije na tel. 27-764. (ček-PO-4)
GOSTINSKI LOKAL prodam ali zamenjam za manjšo hišo v okolici Sevnice. Prosim, da pokličete na telefon 89-185, vsak dan od 15. do 16. ure. (P4-45MO)
NOVEJŠI VINOGRAD v Selah pri Bučki, nekaj gozda in opuščeni sadovnjak, prodam. Možnost gradnje vikenda. Ponudbe po telefonu (061) 557-801. (P4-5MO)
2,50 ha gozda (bukev, javor) pri Rimskih Toplicah prodam ali menjam za osebni avto. Odkazano 120 m² za leto

1989. Telefon (063) 730-623. Obvezen status kmeta. (P4-7MO)
VINOGRAD (10 arov) in vikend s kletjo (6 x 5 m) na Bučju pri Kostanjevici na Krki prodam. Ponudbe na naslov: Herman, Vinje 68, 61262 Dol pri Ljubljani. (P4-9MO)
MANJŠO HIŠO na Mirni prodam. Cena avtomobila golfa. Franc Saje, Podlog 1, Mirna. (P4-4MO)
MOŽNOST nakupa apartmaja na Krku. Informacije ob delavnikih od 9. do 12. ure na tel. (061) 323-631. (5908-PO-4)

kmetijski stroji

ENOOSNO traktorsko prikolico, nosilnost 2500 kg, ugodno prodam. Franc Žugelj, Čurile 22, Metlika, tel. (068) 58-735. (P4-14MO)
FREZO Gorenje Muta (8 KM), odlično ohranjeno, prodam. Jože Andošek, Vel. Podlog 65, Leskovec pri Krškem. (P4-20MO)
PRODAM po ugodni ceni zelo dobro ohranjeno traktorsko snopovezalko za vse vrste žita. Alojz Bohinc, Mrzla Dolina 19, Zabukovje pri Sevnici. (P4-21MO)
TRAKTOR TV 420, skoraj nov, z vsemi priključki, in gumi voz, nov, 16-colski, prodam. Tel. (061) 446-826. (P4-6MO)
TRAKTOR Zetor 35 (pogon na vsa 4 kolesa), generalno obnovljen, s 4 delovnimi urami, prodam ali menjam za novejši IMT 539. Tel. (0608) 69-611, Franc Gajski, Cirk 13, Jesenice na Dol. (P4-8MO)
KOSILNICO Figaro s sedežem (enaka kot BCS), ugodno prodam. Tel. (064) 42-751. (P4-3MO)
TRAKTOR zetor 3511 prodam. Milka Vovk, Rožno 54, Blanca. (P4-29MO)
TRAKTOR deutz (40 KS), 1800 delovnih ur, prodam. Virant, Stara vas, Škocjan. (277-KS-4)
SIPOV SILOREZNIK, nov, prodam. Brečko, Jeperjek, Tržišče. (314-KS-4)

razno

INSTRUIRAM angleški jezik. Telefon 22-428. (300-RA-4)
NA UGODNI lokaciji v Sevnici odam v najem delavnico (223 m²) z dvoriščem. Informacije na tel. (0608) 82-874, po 15. uri. (P4-46MO)
preklICI
MIRKO in ROZI PAVLIN s sel pri Semicu 3 a, Semic, prepovedujeva JOŽE-TU GOLOBIČU s Streklejceva 21 vsako delanje škoda na parcelah št. 4021, 4022, 4023, k.o. Štrekljevec, pa tudi pašo ovac in perutnine v vinogradu. Če tega ne bo upoštevali, bo sodno preganjan. (P1-26MO)
BRANKA ŠIVAVEC iz Ravnika pri Šentrupertu opozarjam Albina ŠIVAVCA iz Strmca, Olgo JURGLIČ iz Pušcave, Jožefo ANDERLIČ iz Straže in vse, ki

širijo lažne govorice o smrti mojega pokojnega moža BRANKA ŠIVAVCA, naj prenehajo, sicer bom vse sodno preganjala, saj imam vse uradne dokumente o vzroku smrti iz SB Novo mesto — patološki oddelek. (297-PK-4)

obvestila

MAŠKARADNE OBLEKE za otroke od 2. do 14. let prodam, tudi pošljem. Tel. (061) 266-940, po 10. uri. (P4-10MO)
DVOMESEČNE JARKICE in rjave kokoši za zakol bomo prodajali od 18. marca dalje. Informacije in naročila sprejema Strugar, Svibnik, Črnomelj, tel. 52-774 in 52-919, po 15. uri. (P1-69MO)
JARKICE, rjave, bodo v prodaji od 1. marca dalje. Beli piščanci pa bodo 20. aprila. Istočasno zbiramo naročila pri KZ metlika. Jože Jeršin, Rače selo, Trebnje, tel. 44-389. (291-OB-4)
STRANKE obveščamo, da sprejemamo naročila za 4-tedenske bele, rjave, grahaste piščance. Jablan 23, Mirna peč. (307-OB-4)
PRODAJAMO rjave kokoši za zakol ali nadaljnjo rejo. Stane ZDRAVJE, Zagor 17, tel. 24-594. (263-OB-4)

IZOLACIJE

— servis zamrzovalnikov! Po več letih delovanja smo ugotovili, da je izolacija v vašem zamrzovalniku dotrajana. Prične puščati, od zunaj ledeni in rosi. Mi vam jo obnovimo pa še garancijo dobite. Prihranite 50% elektrike! Trajnost podaljšamo za 7 do 10 let. Kilometrine ne računavamo:

- Cenik storitev:
— 3451 — 319.000 din
— 3001 — 319.000 din
— 2201 — 289.000 din
— 4101 — 275.000 din
— 3101 — 259.000 din
— 2101 — 245.000 din
Tel. (062) 305-150 ali 413-606. Se priporočamo! Viktor Pajek. (P1-12MO)

ENODNEVNI PIŠČANCI!

Sprejemamo prednaročila za enodnevne piščance, bele, rjave in grahaste. Humeč, Irča vas 18, 68000 Novo mesto, tel. (068) 24-496.

Slovenija
Moja dežela.

Naše ljubljeno mamino srce: mama — enajst si nas rodila in vzgojila, dva v vojski in moža si izgubila, devet otrok se je od vsega poslovilo in molilo. Oj, preljuba mama vi, naj vam večna luč gori.

ZAHVALA
V 90. letu je 12. 1. 1989 mirno zaspala naša mama
IVANA GLIHA — JAHČEVA mama
iz Žužemberka 129
Iz srca se zahvalujemo skrbnemu zdravstvenemu osebju iz Žužemberka. Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za pomoč, ki ste nam jo nudili v težkih trenutkih: Jamskim, Andrejčkovim, Maretovim, Korenovim in Kocjančičevim. Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam stali ob strani, izrekli sožalje in nam pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se pogrebcem, govornikom za poslovitne besede — Franco Ožbolt in Marjanu Leganu, župnikom Nemanicu, Godcu in Mrvarju za pogrebno svečanost in obred, pevskemu društvu »Ciril« iz Žužemberka, upokojencem in gasilskemu društvu. Hvala darovalcem vencev in cvetja: sindikatu Emona center Cigaletova 2, Cvetličarnam Ljubljana, Farmi Stična 1. Vsem, prav vsem smo dolžni svojo iskreno hvaležnost. Za mamino ne bomo jokali, ker smo jo izgubili, ampak smo ji hvaležni in smo veseli, ker smo jo dolgo imeli.
Žalujoci otroci: Iva, Draga, Micka, Jože, Stane, Anica, Slavka, Janez, Mirko z družinami in številni sorodniki

DOLENJSKI LIST

Izdaja: DIC, tozđ Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJ: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.
SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar.
CASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovano in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
TEKOČI RACUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
IZHAJA ob četrtnih. Posamezna številka 1.500 din, naročnina za 1. polletje 40.000 din; za delovne in družbene organizacije 200.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLESLA: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 25.000 din, na prvi ali zadnji strani 50.000 din; za razpise, licitacije ipd. 30.000 din. Mali oglasi do deset besed 15.000 din, vsaka nadaljnja beseda 1.500 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200 in 23-610, naročniška služba in mali oglasi 24-006. Nenaročenih kopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje SR Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Casopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozđ Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudske pravice, Ljubljana.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL

JOSIP DIDEK
diplomirani gradbeni inženir
glavni projektant našega urbanizma in objektov ter naš dolgoletni neutrudni sodelavec pri razvoju naše delovne organizacije.
Slava njegovemu spominu!
Sodelavci iz Industrije motornih vozil Novo mesto

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, tašča, sestra, teta, stara mama in prababica

IVANKA ŠPRINGER

iz Dol. Straže 28

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za vsestransko pomoč, darovano cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo na poti slovesa. Zahvaljujemo se tudi kolektivu Novoles-tozd DSSS (razvoj) in gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 95. letu starosti nas je zapustila draga sestra in teta

MARIJA KLEPEC

Dolenjci 14

Iskrena hvala vsem, ki ste se v trenutkih žalosti spomnili pokojnice in jo pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo tov. Cvitkoviču za poslovilne besede, pevcem iz Adlešič in g. župniku za opravljeni obred.

Vsi njeni

*Solze, žalost, bolečina
te zbudila ni,
tiha, nema je gomila,
kjer počivaš mirno ti.*

(Narodna)

V SPOMIN

Te dni mineva žalostno leto, odkar je kruta usoda vzela našega sina, brata in strica

ANDREJA STRMOLETA

Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, nosite cvetje in prižigate lučke.

Vsi njegovi

Tragično je preminil

MARJAN MULH

skladiščni delavec

Od njega smo se poslovili v ponedeljek, 23. januarja. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Sodelavci Novolesa-TOZD tovarna akrilnih proizvodov

Trebnje 22. 1. 1989

ZAHVALA

Tiho je odšla od nas naša draga mama, stara mama in prababica

MARIJA VODOPIVEC

iz Biške vasi pri Mirni peči

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sovaščanom in vsem, ki ste se od nje poslovili ter jo spremili k večnemu počitku. Hvala gospodu župniku za opravljeni obred ter organistki in govorniku za lepo slovo.

Žalujoci: vsi njeni

*Pomlad bo na najin vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
sedla bo na rosna ila
in zajokala, ker te ni.*

V SPOMIN

25. januarja bo minilo žalostno leto, odkar me je zapustila draga žena

LUŠA VUKŠINIČ

roj. Štrumbelj
iz Vavpče vasi 4, Semič

Iskrena hvala vsem, ki ste jo imeli radi, ji prinašate cvetje, prižigate svečke, postojite ob njenem grobu in z lepo mislijo počastite njen spomin.

Žalujoci mož Tine

*Prosim te, mama, ne joči tako,
da v črni mi zemlji ne bo pretežko,
le kadar tam mimo greš, malo postoj,
v srcu prikljči v spomin obraz moj.*

V SPOMIN

25. januarja sta minili dve žalostni leti, odkar nas je zapustil naš ljubljani sin, brat in stric

BOŽIDAR HRIBAR

iz Zabrdja

Zahvaljujemo se vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate sveče na njegovem preranem grobu.

Neutolažljivi: mama Marija, ata Darko, brat Marjan z ženo Milko ter nečak Erik

*Kako pozabim naj gomilo,
ko plemenito v njem trohni srce,
ki zvesto nas vse ljubilo
prav do zadnjega je dne.*

V SPOMIN

27. januarja mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, brat, stric in tast

STANE DIM

Račje selo 3

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov tihi dom.

VSI NJEGOVI

*Skrb, delo in trpljenje —
tvoje je bilo življenje.
Bolečine in trpljenje si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

V 94. letu starosti nas je zapustila naša dobra in skrbna mama, stara mama, prababica, sestra in teta

MARIJA KAPLER

iz Šmarjete 8 pri Novem mestu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem, ki ste našo mamo spremenili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, vence in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se dr. Kresetovi, patronažni sestri iz ZD Škocjan in DO Elektro Sentjerne. Zahvala tudi gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

*Ljubezen, zvestoba, trud in trpljenje,
skrb za nas, oče, to je bilo vaše
življenje. Ljubili ste nas, dom in
našo zemljo, trta jokala bo,
ko vas v vinograd več ne bo.*

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ PAPEŽ

z Velike Strmice 12

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, darovali cvetje in pokojnika spremili k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo izrekamo osebju oddelka intenzivne nege interne bolnice Novo mesto, vsem DO za podarjene vence, govornikom za poslovilne besede pred domačo hišo in ob odprtem grobu, gasilskim društvom, pevcem za zapete žalostinke in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

*Ni je večje bolečine
kot v dnevih bede
nositi v srcu
na najine srečne dni spomine.*

ZAHVALA

Ko se je zimsko jutro prebujalo, je bila smrt močnejša od želja. Poln hrepenenja in veselja si v cvetu mladosti odšel od nas, dragi mož, očka in zet

BRANKO ŠIVAVEC

(18. 6. 1960 — 18. 1. 1989)
iz Ravnika 12 pri Šentrupertu

Iskreno in iz srca se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalja, darovali cvetje in Branka v tako velikem številu spremenili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja DO ZPS TZ Litostroj, sodelavcem Brusilnice hidravličnih oblik, delavcem računovodstva, DO Trimo Trebnje, DO Dana Mirna, pihalni godbi Litostroja, govorniku tov. Stanetu Cizlju za poslovilne besede ob odprtem grobu, družini Freljih iz Šentruperta, pevcem, prijateljem in znancem ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Neutolažljiva: žena Branka, hčerkica Damjanca in mama Marija

*Trdo delo in trpljenje —
bilo je tvoje vse življenje.
V tvojem domu ostala je praznina,
v naših srcih globoka bolečina.*

ZAHVALA

V 82. letu nas je nepričakovano za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra, teta in tašča

ANA GRIČAR

roj. Štrazberger

iz Otočca

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za izrečena in pismena sožalja ter vence in cvetje. Posebna zahvala sosedovima Cilki in Jožici za pomoč. Hvala vaščanom za cvetje in darove za svete maše, ter za tako številno spremstvo k zadnjemu počitku, Jožetu Begu za lepe poslovilne besede, osebju intenzivne nege na internem oddelku Splošne bolnice Novo mesto ter za vence Tiskarni Ljubljana in Vodovodu VKC Ljubljana. Prisrčna hvala gospodu župniku za lepo opravljeni obred, cerkvenemu zboru za pesmi, zapete v cerkvi in na pokopališču, ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali!

Žalujoci: vsi njeni

*Delo, poštenost, trpljenje,
to bilo tvoje je življenje*

ZAHVALA

V 33. letu starosti nas je za vedno zapustil ljubi mož, očka, sin, brat

JOŽE KOCJANČIČ

Sadinja vas 1a, Dvor

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, sosedom in vaščanom ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, stali ob strani, darovali pokojniku toliko vencev in lepega cvetja ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja IMP DO LIVAR VIKTOR KOLEŠA Ivančna Gorica za denarno pomoč in organizacijo pogreba. Zahvaljujemo se tudi DO NOVOLES TOZD TG DVOR, OŠ Dvor, govornikom za poslovilne besede pevcem za zapete žalostinke ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Silva s hčerkami Suzano, Tino, Katjo, mama, brat Zvonko, sestra Tončka z družino ter ostalo sorodstvo

MARJANA ŠETINA — KLADNIK

za nadaljnji razvoj in uspeh otrok v šoli.

»Opažala sem velike razlike med otroki, ki so prihajali v šolo iz različnih socialno-kulturnih okolij, poleg tega pa tudi med otroki, ki so obiskovali taktar še zelo kratko pripravo na osnovno šolo in med tistimi, ki so imeli možnost opraviti celoten pripravljani program. Zasedovala sem njihovo delo v prvih in tretjih razredih, pa tudi razlike pri uspehu pri posameznih predmetih in analize so to moje opažanje še bolj potrdile. Pozneje se je spremenila zakonodaja, nudili naj bi več tistim iz dejanskega okolja, ki so imeli možnost opraviti celoten pripravljani program, in tako smo tudi v Novem mestu programe razširili in izboljšali.«

Govorica komaj še kaže, da ni Dolenjka. Rodila se je namreč na Štajerskem, v številni kmečki družini na Vrškem. Morda tiči tudi v tem vzrok, da je v zgodnji mladosti sanjala o tem, da bi delala z otroki in se posvetila njihovi vzgoji. Ta cilj je že zdavnaj dosegla, saj danes kot ravnateljica stoji na čelu vzgojno-raziskovalnega zavoda s približno 270 zaposlenimi, ki vsakodnevno sprejemajo v varstvo in vzgojo več tisoč otrok. Pot do uresničitve otroških sanj pa je bila polna ovinkov in tistih naključij, ki mladega človeka na razpotjih neizbežno zaznamujejo.

Študij psihologije je končala v Ljubljani, že med študijem pa se je veliko ukvarjala z otroki, saj je med počitnicami delala v mnogih otroških kolonijah. Dvoje življenjsko pomembnih naključij jo je po končanem študiju pripeljalo v Novo mesto. Tu je doma njen sedanji mož, s katerim se je spoznala v Ljubljani, v novomeški Tovarni zdravil Krka pa je bilo prvo mesto psihologa. V Krki je bila sedem let, delala je tudi kot vodja izobraževanja, potem pa se je zaposlila pri Zavodu za šolstvo v svetovni službi. Veliko je hodila po terenu in spoznavala, kako pomembno je okolje, pripravljenost in ustrezno predšolsko delo

SMEH JE RES POL ZDRAVJA

To, kar je ljudska modrost vedela od nekdaj, je zdaj potrdila tudi znanost. Smeh je zdrav, povečuje telesno odpornost, znižuje bolečinski prag, pospešuje dihanje, uri mišice, spodbuja prebavo, izboljšuje sposobnost za razmišljanje in pomaga do boljšega spanja. Na tem gradivo privrženci nove medicinske discipline, ki ji pravijo gelotologija. Francoski zdravnik Henrik Rubinstein priporoča smeh, ki nič ne stane, za zdravlilo proti astmi, migreni, bolečinam v hrbtu ter proti nekaterim motnjam v spolnem življenju.

NOBENEGA EKSPLOZIVA VEČ — Pirotehnik zaščitne enote milice RSNZ iz Ljubljane (na posnetku) je s kolegom s pomočjo detektorja, ki odkriva feromagnetne materiale tudi do globine 6 metrov, prečesal celotno gradbišče bodočega Hotelskega trgovskega centra (HTC), in ni odkril eksploziva oz. municije iz 2. svetovne vojne. Pri Betonu, kjer so dobili to veliko delo, vredno okrog 12 milijard dinarjev, so si oddahnili, kajti nov HTC mora biti končan v 9 mesecih, torej do prihodnjega občinskega praznika v Senvnici. (Foto: P. P.)

Humano delo se ne da poplačati z denarjem

30 let skrbništva Marice Omerzel iz Metlike

METLIKA — Gotovo bi bilo na svetu manj revežev, zavrnjenih, manj tistih, ki jim zadostuje stisk roke, nasmeh, spodbudna beseda, da zopet najdejo svoj smisel življenja, če bi se rodilo več ljudi, kakršna je Marica Omerzel iz Metlike. A takšni dobrosrčnosti so zelo redko posejani po zemeljski obli.

Tri desetletja je tega, kar je Marica postala skrbnica. Takrat je kot medicinska sestra prevzela skrbništvo nad nosečima dekletoma, ki si sami nista niti mogli niti znali pomagati. »Kot zdravstvena delavka in kot človek sem takrat čutila dolžnost, da pomagam neboljelnima bodočima materama Mari Hudanovci in Jožefi Kraševcu. Ko sta bila otroka rojena, me je socialna služba tudi uradno določila za skrbnico obeh deklet ter Marinega sina Cveta, medtem ko je skrb za Jožefinega sina prevzel oče.« se spominja začetkov Omerzelove. O tem, koliko potrpežljivosti je potrebno pri takšnem delu, koliko odrekanja tudi lastni družini pa skrbi in korakov, da so bili njeni neboljelnici zadovoljni, bi Marica lahko napisala cel roman. A na vse to se danes spominja z radostjo, srečna, da je lahko pomagala in da je pri 76 letih še vedno toliko pri močeh, da lahko priskoči na pomoč.

»Danes sem skrbnica le še Mari, a vsi radi prihajajo k meni, kot da sem njihova mati.« pravi zadovoljna in skromna Marica, ki ima v metliški občini najdaljši staž skrbnice.

»Saj bi to delo lahko opravljal tudi kdo drug, a kaj, ko humana dela niso plačana! Vsaj z denarjem ne. Pa se z novci tudi ne da poplačati zadovoljstvo, ki ga čutim, ko vidim, da sem nekaterim ljudem olajšala življenje,« razmišlja o svojem delu, pravzaprav poslanstvu, Marica. M. B.-J.

Počitnice sredi roških gozdov

Odred gorjanskih tabornikov teden dni na Resi — Taborništvo se spet krepi

RESA — Dvainštirideset članov odbora gorjanskih tabornikov iz Novega mesta je med zimskimi počitnicami preživel teden dni sredi kočevskih gozdov v gozdarski koči na Resi. Tradicionalni zimski tabor z vodniškimi tečajem so v tem kraju ponovili že drugo leto zapored in mladi taborniki so bili nadvse zadovoljni. Medtem ko se je Novo mesto z okolico v teh dneh cmarilo v megli in smogu, je bilo na Resi sončno in za ta čas kar toplo. Snega res ni bilo videti, zato pa so zabavo poiskali v izletih in pohodih, učili so se topografije in orientacije, spoznali gozdove in njihov pomen in se navajali, kako preživeti v naravi. Vsa večer so v prenovljeni koči, ki je last Gozdnega gospodarstva in Novolesa, spletali družabne večere s kvizi znanja o taborniških veščinah, ob zaključku pa so pripravili tudi taborni ogenj. Nekateri so odšli domov tudi z uspešno opravljenim vodniškim izpitom.

Odred gorjanskih tabornikov bolj in

ČUDOVITI SVET STAREGA DENARJA

Mladinska organizacija je spet pripravila razstavo, tokrat so razstavljalci prinesli precej starega papirnatga in kovane denarja. Seveda ga je največ prinesel kar tovariš Vlado, ki je že vrsto let navdušen numizmatik. Povedal nam je, da ima njegova zbirka, ki šteje približno 70 bankovcev in še več kovancev, veliko vrednost. Ta denar je res zanimiv in se po vrednosti ne da primerjati z današnjim. Mislim, da je razstava uspešna. Z velikim zanimanjem si izmenjujemo star denar.

MATEJA JANKOVIČ

V ČRNOMLJU VEČERI EVERGRINOV

ČRNOMELJ — V restavraciji Grad, v okviru katere deluje tudi diskoteka Belokranjska klet, pričinja Viator z večeri evergrinov, plesnih ritmov in koktejev. Poskrbljeno bo za zabavo in širšo ponudbo hrane. Vabljeni!

Slovenija Moja dežela.

S KROFOM DO BOGATE NAGRADE

OTOČEC — Zadržni smo pisali, da letošnje pustno veseljačenje v otoški restavraciji ne bo skraćeno zgolj na rajanje in izbor najlepših šem, pač pa bodo vsi gostje imeli priložnost priti do bogate nagrade. Do kakšne in na kak način, je že znano: v krofe, ki bodo gostom na voljo od sobote do pustnega tokra, bodo zamesili tri žetone. Kdor bo najditelj največjega, mu bodo precej odšteli, reci in piši, 500.000 din, dosti manj pa tudi preostali nagradi ne bosta vredni. Za take krofe se potemtakem le spleča iti poveselit na Otočec, kjer prijetnega vzdušja in še česa ne bo manjkalo.

J. P.

Skrb za Rinžo in Kolpo

Pa tudi za pitno vodo na Kočevskem — Sodelovanje s Hrvati pri vzdrževanju jezov na Kolpi

KOČEVJE — V zadnjem obdobju je bilo na pobudo Sveta za varstvo okolja pri OK SZDL več razprav in razgovorov o varstvu voda, predvsem Rinže, Kolpe, jezera in tudi Krke. Nekateri pobude iz teh razprav so vnesene tudi v predlog plana območne vodne skupnosti Ljubljana — Sava, ki bo predvidoma sprejet še ta mesec.

Po tem predlogu bo Območna vodna skupnost (OVS) sofinansirala do višine 30 odstotkov vse vodovode, ki bodo letos grajeni na območju občine Kočevje (največja taka investicija bo vodovod za Kočevsko Reko). OVS bo sofinancirala študijo o čiščenju reke Rinže, poleti pa bodo s čiščenjem tudi že začeli. Razen tega bo OVS sofinansirala prenovitvena dela kanalizacije na levem bregu Rinže, s čimer bodo preprečili iztok iz kanalizacije v Rinžo. Pri Slovenski vasi bodo sofinancirali gradnjo praga na Rinži. OVS pa bo financirala še razna druga vzdrževalna dela na Kolpi in Rinži. Predstavniki kočevske občine se bodo dogovorili tudi s predstavniki območne vode skupnosti Reka o prispevku te hrvaške skupnosti k obnovi jezov na Kolpi. Po sedanjem pre-

dlogu naj bi jezove nad Brodom na Kolpi vzdrževala reška skupnost, jezove pod Brodom pa OVS Ljubljana-Sava, ki je doslej od 10 jezov obnovila že 6.

Razen vsega naštetega pa bo OVS Ljubljana-Sava predvidoma prispevala 350 milijonov tudi za zavarovanje vodnih virov na Kočevskem.

BISERNA ZA ZUPANOVA — V gradu Otočec je bila v soboto poroka, kakršnih ni veliko po Dolenjski. Zakonca Ana in Franc Zupan iz Gorenje vasi pri Šmajeti sta po zlati dočakala tudi biserno poroko. Kot se spodobi, ju je poročil predsednik občinske skupščine Novo mesto Franci Šali. Zanimivo je, da sta biserno poroko praznovala natanko po šestdesetih letih »zakonskega jarma« in da je bila 21. januarja 1929. leta tudi sobota. V dolgoletnem zakonu sta doživela marsikaj hudega, bili pa so tudi trenutki sreče. Rodilo se jima je osem otrok, od katerih je živih še šest. Danes sta vesela ob 16 vnukih in 9 pravnukih. (Foto: J. P.)

kozzerija

NAJ SPI, NIČESAR NE BO ZAMUDIL!

Ko mi je dolgčas, gledam televizijo. Sicer ne škoda življenja. Najbolj navdušen sem nad risankami, šele nato pridejo na vrsto kavbojski filmi, grozljivke in umetnine, ki prikazujejo našo polpreteklo zgodovino. Ne zamudim pa dnevnika, to priznam brez mučenja. Dnevnik najprej poroča o domačih temah. Kmalu zatem o dogodkih po Evropi in svetu. Na koncu je vremenska napoved. Posebej me zanimajo dogodki iz moje domovine. TV se je specializirala na sestanke. Prikazuje delega-

te, kako sedijo: v Beogradu, Skopju, Sarajevu, Ljubljani, Prištini, Novem Sadu in Zagrebu. Nekaj jih je tudi, ki govorijo. V istih mesih, v istih skupščinah in v istih telesh. Govorijo o pomembnih, zgodovinskih rečeh. Že nekaj desetletij. Delegati pa poslušajo, podpirajo si glave, pogovarjajo se med seboj, zehajo, se nasmihajo, mežikajo, listajo kilogramska gradiva, se ozirajo, buljijo v televizijskega snemala, si trebiho zobe, si rinejo mezince v uhlje, si zapisujejo v note, se grebejo po hrbtih, si čohajo lasišča in se drugače dolgočasijo. Če bi kdo opazo-

val mojo domovino po televiziji, bi menil, da tu ljudje ne počenjajo drugega, kot sedijo, poslušajo in čekajo.

Enkrat: sindikat. Drugič: partija. Tretjič: izvršni svet. Četrtič: skupščina. Petič: Sezele. Šestič: mladina. Sedmič: borci.

Osmič: kmetje, združeni v kmečki zvezi.

Devetič: društvo za zaščito človekovih pravic. Desetič: društvo za zaščito mišljenja.

Nedolgo tega sem videl po televiziji delegata, kako je trdno spal. Gledalci, moji prijatelji in znanci, so to njegovo dejanje globoko obsodili. Jaz pa sem bil navdušen nad njim. Spal je na sestanku republiškega sindikata. Spal je na sestanku ozimničarjev. Prav je storil. Ničesar ni zamudil!

TONI GAŠPERIČ

POČITNICE SREDI ROGA — Mnogi dolenjski šolarji bodo letošnje zimске počitnice zapisali med slabe. To pa ne velja za 40 osnovnošolcev iz odreda gorjanskih tabornikov, ki so teden dni preživali v gozdarski koči na Resi. Snega res ni bilo, zato pa dovolj sonca in iger. (Foto: J. P.)

studio D BEST NAJBOLEŠI

TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA

Top lestvico sestavljajo v uredništvu Radia Glas Ljubljane in teleteksta ljubljanske televizije. Po valovih Studia D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa v Dolenjskem listu. Številke v oklepaju povedo, na katerem mestu je bil posamezen hit prejšnji teden.

- (2) Slow turning — JOHN HIATT
- (3) Nobody's perfect — MIKE & THE MECHANICS
- (1) Angel of Harlem — U2
- (5) As long as you follow — FLEETWOOD MAC
- (7) Giving you the best that I got — ANITA BAKER
- (—) Twist in my sobriety — TANITA TIKARAM
- (9) Del Río's song — BLUE OYSTER CULT
- (4) Bad medicine — BON JOVI
- (6) Baby mine — B. RAITT & WAS NOT WAS
- (—) Exile — ENYA

studio D BEST NAJBOLEŠI

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Nagrado Studia D si je teden dobila MATEJA POVŠE z Uršnih sel. Lestvica pa je takšna:

- (1) Dolenjski sem kmet — COF
- (3) Ej oča, povejte — FANTJE Z VSEH VETROV
- (2) Soncu naproti — HENČEK
- (5) Lepo je biti doma — ANSAMBEL I. RUPARJA
- (4) V Beli krajini sem doma — NOVI ODMEVI
- (6) Za vse hvala ti — ANSAMBEL F. MIHELICA
- (10) Ko pride pomlad — NAGELJ
- (—) Vsi na ples — ANSAMBEL T. VERDERBERJA
- (8) Sem ribce lovil — SLOVENSKI MUZIKANTJE
- (9) Valček — ANSAMBEL J. GOTLIBA

Predlog za prihodnji teden: Za vas — MARJAN PODLOGAR.

Glasujem za: _____
Moj naslov: _____

Kupone pošiljajte na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto